

TESVİYE

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASININ RESMİ YAYIN ORGANIDIR. YIL:16 • SAYI:76

ARALIK 2008

Kalpaktan... Şapkaya

Sizin için, size özel..

Yeniliklerle... binlerce ürünü beğeninize sunuyoruz

29 Ekim 2008

www.mason.org.tr
İktisadi İşletmeyi tıklayınız,
urununuzu seçerek siparişinizi veriniz.

Değerli Kardeşlerim,

Cumhuriyet Bayramı ile 10 Kasım etkinlikleri bu sayımızın ağırlık noktasını oluşturuyor. Anıtkabir ve illere göre Atatürk anıtlarının ziyaretleri, ünlü gazeteci, hukukçu, yazar, tarihçi ve sanatçıların katıldığı paneller, konferanslar, sergiler, konserler, geleneksel Cumhuriyet Balosu tertip edildi. İlk defa konser veren Kardeşler Korusu, Büyük Üstad'ın da katılımıyla, baloyu coşturdu.

Derginiz son sayılarında, yurdumuzda ve dünyada Aydınlanma'nın değişik veçhelerini sergilemeye çalıştı. Bu defa, Atatürk devrimlerini ele aldık: "Kalpaktan Şapkaya", s. 12.

100. Yıl etkinliklerinde en önemli haber, Keçiören Kardeşler Cumhuriyet İlköğretim Okulu inşaatı için Ankara Valisi Sn. Kemal Önal ile İl Millî Eğitim Müdürü Sn. Kâmil Aydoğan'la Büyük Üstad Salih Evcilerli ve Büyük Üstad Kaymakamı Ayhan İnal tarafından imzalanan protokol oldu. Derince Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nun da protokolünü, o zaman Kocaeli Valisi olan Sn. Kemal Önal'ın imzalamış olduğunu, mutlu bir tesadüf olarak anımsayalım. (s.24-25)

Ünlü tarihçi Prof. Margaret Javob Hürmasonluk tarihinin akademik yönde araştırılmasını, internet çağında bekleyen tuzakları yazdı. (S.32). Hürmüziyenler bahsinde, 18. yüzyıl Fransa'sında Mason Loca orkestralarının hasenat amacıyla başlattıkları konser cemiyetleri yoluyla, Masonluk müziğin yayılmasına hizmet ederken, müzik de Masonluğun yayılmasına yardımcı olmuştur (s. 40).

"Bir bağış çok hayat kurtarır" sloganıyla organ nakli hakkında bir bilinçlendirme kampanyası başlatıyoruz. Başarılı organ nakli uzmanı cerrah Kardeşlerimiz Barış Akın ve Ata Bozoklar ilk yazılarını s. 46'da kaleme aldılar.

Dergimizin kapaklarını ve iç dizaynını düzenleyen, sayısız masonik amblem, pul, poster çizen, sergilere renk katan, Anadolu kentlerinde yerel gazetelere meslek içi eğitim veren tecrübeli gazeteci Tümer Argın'la söyleşi s. 48'den itibaren. Dergimizin İzmir temsilcisi ve yazarı Bülent Şenocak'la, yeni yayın hayatına giren "İzmir Tarih ve Toplum" dergisi dolayısıyla Nedim Atilla bir söyleşi yaptı. (s.52)

İngiltere Birleşik Büyük Locasının yayın organı Freemasonry Today'in editörü, tarihçi yazar Michael Baigent'in tarafımıza yolladığı aşağıdaki mektup bizi gururlandırdı.

Kardeşçe sevgi ve saygılarımla,

Celil Layiktez celilayiktez@gmail.com

Cumhuriyeti Kutladık Atatürk'ü Andık

25 Ekim 2008 Cumartesi günü saat 10.30'da Anıtkabir bayrak dalgasıyla kutlandı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Derince'de şapkapınla kutlandı.

Ankara'da Cumhuriyet ve Atatürk etkinlikleri bu yıl da şapkapınla kutlandı.

amaç salona da geyekti. Bir önceki Büyük Üstad Asım Akın'ın da katıldığı ve Vadi İzzetleri Büyük Üstad Kaymakamı Ayhan İnal'ın konuşmasıyla yapılan etkin-

liğimizde, Derince'de şapkapınla kutlandı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Derince'de şapkapınla kutlandı.

26 Ekim 2008 Pazartesi günü saat 10.30'da Anıtkabir bayrak dalgasıyla kutlandı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Derince'de şapkapınla kutlandı.

10 Kasım 2008 Pazartesi günü saat 10.30'da Anıtkabir bayrak dalgasıyla kutlandı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Derince'de şapkapınla kutlandı.

Ankara, 25 Ekim 2008 Önemli Önder ATATÜRK, Cumhuriyetimiz 65. Kuruluşumuzun 99. Yılında kutlandı ve şapkapınla kutlandı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Derince'de şapkapınla kutlandı.

Cumhuriyet'i kutladık, Atatürk'ü andık... HKEMBL'nin tüm Vadiileri'nde kutlama ve anma törenleri ile etkinlikler vardı.

Bekir Coşkun: "85. Yılında Cumhuriyetimiz"

Bizim cumhuriyetimizin varlığı şapkapınla kutlandı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Derince'de şapkapınla kutlandı.

Bizim cumhuriyetimizin varlığı şapkapınla kutlandı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Derince'de şapkapınla kutlandı.

Freemasonry

Dear Celil,
 I very much like your new design of
 Tesükiye Congratulations
 Sincerely & Fraternally
 Michael

Hürriyet Gazetesi köşe yazarı Bekir Coşkun Türkiye Masonları'na "85. Yılında Cumhuriyetimiz" konulu bir konferans verdi. Kardeşlerimiz ve yakınları konferansı ilgiyle izledi.

Kalpaktan...

Tabii ki ne gıyâhınız değil, nasıl...
 Anıta hâkim cıvâhınızda, nasıl...
 gıyâhınız bakarsanız, nasıl...
 siyâhınız halini görürsünüz kalpaklı...
 Cumhuriyet Türkiye'sine...
 Osmanlı Devleti'nin...
 kalpaklı...
 Osmanlı Devleti'nin...

12 Milli Mücadele'nin simgesi haline gelmiş olan kalpak'tan Cumhuriyet Türkiye'si'nin alemet-i farikası haline gelen şapka'ya geçişin serüvenini Osman Balcıgil kaleme aldı.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locasının kuruluşunun

100.Yılı Etkinlikleri

Bu büyük Locamız "Masonik Kurumlar"da...
 Kuruluşunun 100. Yılında...
 100. Yılı Etkinlikleri...
 Kuruluşunun 100. Yılında...
 100. Yılı Etkinlikleri...

Uluslararası Etkinlikler
 Bu büyük Locamız...
 Uluslararası Etkinlikler...
 Kuruluşunun 100. Yılında...
 100. Yılı Etkinlikleri...

24 Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nın kuruluşunun 100. yılı için planlamalar tamamlandı. Cevad Gürer önümüzdeki yıl gerçekleşecek

etkinliklerle ilgili bilgi verdi. Keçiören Kardeşler Cumhuriyet İlköğretim Okulu için protokol imzalandı.

18 Bodrum Locası'nın 17. kuruluş yıldönümü.

19-20 • Fransa'da bağlar arasında bir Mabet.
 • Eylem Locası'nın 3. Bahar Şenliği.

21 Üçsütun Locası Sard'ı gezdi.

22 • Adana Locası çalışmaya başladı.
 • Fethiye ve Eliot Locaları birlikte çalıştı.

23 Türkyay Locası'nda yeni dönem.

26 Gülçün Hemşire'yi hiç unutmayacağız.

27-28 • Hollanda'da masonik arşivlere rehber.
 • Dünya'dan haberler...

29 Villiam Preston'u Ahmet Şenkut araştırdı.

32 Masonik geçmişin geleceği. Akademik araştırma yöntemleri.

36 Amiral ve Mareşal Hobart Paşa'yı Tamer Ayan kaleme aldı.

39 Türkiye'de Hürmasonluk.

46 Organ bağıışı kampanyası.

51-52

• Binici Kardeşimiz Ogan Sengel
 • Şenocak Yayınları, İzmir Tarih ve Toplum Dergisi ve Kardeşimiz Bülent Şenocak.

56 Bülent Çetionor Kardeş'i kaybettik.

58-60-62-63-64
 • Bunları biliyor musunuz?
 • Filateli • Briç • Karikatür • Synopsis

1774-1792 arası Paris ve Versailles'da' Mason orkestraları

Hürmüzisyenle

1774-1792 arası Paris ve Versailles'da' Mason orkestraları...
 Hürmüzisyenle...
 1774-1792 arası Paris ve Versailles'da' Mason orkestraları...

40 1774-1792 arası Paris ve Versailles'da çalan Mason orkestraları. Masonluk müziğinin yayılmasına hizmet ederken, müzik de masonluğun yayılmasına yardımcı oldu.

100. Yıl amblemimiz, 50 yıllık birikimin sonucu...

Eline sağlık Tümer Üstat

Türk Masonluğu'nun...
 100. Yılı...
 Tümer Üstat...

48 Öncekiler gibi, 100. yıl ambemimizi de Tesviye'nin görsel yönetmeni Tümer Argın Kardeşimiz tasarladı. Argın Üstat'ın elli yıllık mesleki birikimi mercek altında.

Cumhuriyeti Kutladık Atatürk'ü Andık

25 Ekim 2008 Cumartesi günü saat 10.30'da Anıtkabir bayrak direği altında toplandı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da Derince'de yaptığımız İlköğretim Okulu'nun öğrencileri ve öğretmenleri de Atamızın huzurunda yanımızdaydı. İstanbullu Kardeşlerimiz otobüslerle kalabalık bir grup olarak gelmişlerdi. Bu yıl Anıtkabir'de son yılların en kalabalık mason topluluğunu gördük ve bu topluluk zinde ve heyecanlıydı.

Saatler 11:00'i gösterirken Atamızın huzurunda saygı duruşundaydık. Kardeşler, Hemşireler, yavrularımız huşu içerisinde mozelenin önünde yer alırken, kalabalığın bir kısmı kalmıştı.

Saygı duruşundan sonra; Büyük Üstat Salih Evcilerli Anıtkabir defterini imzaladı. Daha sonra, özel rehberler eşliğinde Anıtkabir Kurtuluş Savaşı Müzesi gezildi.

Aynı gün öğleden sonra, Ankara Vadi Evi'nde konuşmacı gazeteci - yazar Sayın Bekir Coşkun'du. (Bekir Coşkun'un

Ankara'da Cumhuriyet ve Atatürk etkinlikleri bu yıl da görkemli bir şekilde gerçekleştirildi.

konuşmasını dergimizin 8. sayfasından itibaren okuyabilirsiniz.) Daha sonra Gür Dalkıran Resim Sergisi Büyük Üstat ve konuğumuz Sayın Bekir Coşkun ve Vadi Başkanı Ayhan İnal tarafından açıldı.

26 Ekim 2008 Pazar akşamı ananevi Cumhuriyet Balosu gerçekleştirildi. neş'e içinde geçen Balo'nun en ilginç gösterisi Büyük Üstadımızın da katılımlarıyla gerçekleşen Üstadı Muhteremler korosuydu. Koronun söylediği marşlar, kardeşler ve hemşirelerce ellerdeki bayraklar sallanarak ayakta dinlenildi.

Cumhuriyet ve Atatürk Haftası Etkinlikleri'nin bir diğeri 8 Kasım 2008 Cumartesi günü Ankara Vadi Evi çok

amaçlı salonunda gerçekleşti. Bir Önceki Büyük Üstat Asım Akin'in da katıldığı ve Vadi Başkanı Büyük Üstat Kaymakamı Ayhan İnal'ın konuşmasıyla açılan etkinlikte, Anayasa Mahkemesi eski başkanlarından Sayın Yekta Güngör Özden Atatürk'ü anlattı. Atatürk'ü dünü ve bugünüyle büyük bir vukufu değerlendirilen Yekta Güngör Özden'in konuşmasından sonra verilen kokteyle, Kardeşler konuşmacı ile bire bir görüşme imkânı buldu.

10 Kasım 2008 Pazartesi akşamı, Ulu Önder Atatürk ölümünün 70'nci yılında Kardeşler tarafından saygıyla anıldıktan sonra Prof. Dr. Muhterem Unsal Yavuz Kardeş "Atatürk" konulu konuşmasını sundu. 15 Kasım 2008 Cumartesi günü öğleden sonra gerçekleşen son etkinlikte, Sayın Muazzez İlmiye Çığ, Atatürk'ün büyük önem verdiği "Sümer'lerin Türk oldukları tezi" üzerine, büyük ilgi ile karşılanan bir konuşma yaptı.

Ankara, 25 Ekim 2008

Ölümsüz Önder ATATÜRK,

Cumhuriyetimizin 85., Kuruluşumuzun 99. Yılında; cahillik ve taassuba karşı savaşan, hak ve adaletten yana olan, başkalarının hakkını kendi hakkı gibi koruyan, insanların mutluluğuna çalışan, insanlara insanca davranan, her türlü kötülüğe karşı koyma vaatlerini yerine getirebilmek için kendi kendini gayret, sabır ve sebatla yüceltmeye çalışan yurduna bağlı, onun için elinden gelen hiçbir şeyi esirgemeyen biz Hür Masonlar, bir kez daha vefa duygumuzla huzurundayız.

Hiçbir şey ölmez her şey yaşar. Yaktığın ışığı taşıyan eller değişecek ama ışığın ölümsüz kalacaktır.

Salih Evcilerli / Büyük Üstat

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası
Derneği Başkanı

İzmir'de Cumhuriyet Haftası

Onur Özsan

İzmir Vadisi'nde, bu yıl Cumhuriyet kutlamalarına 28 Ekim 2008 Salı günü Cumhuriyet Meydanı'nda Atatürk Anıtı'na çelenk konulmasıyla başladı.

"Cumhuriyet ve Atatürk'ü Anma Haftası Etkinlikleri" 03 Kasım 2008 günü başladı. Bu yıl haftayı düzenleme görevini Ocak Locası üstlenmişti.

Ana teması "Masonluk Tarihinde 1881-1938 Dönemi ve Masonik Felsefe Açısından Atatürkçü Düşünce" olan Cumhuriyet ve Atatürk'ü Anma Haftasının ilk gününde; 03 Kasım 2008 Pazartesi Işık Locasında; Yavuz Selim Ağaoğlu "Masonluk Tarihinde 1881-1918 Dönemi" konulu konuşmasını sundu.

04 Kasım 2008 Salı günü Dokuz Eylül Locasında; Cüneyt Soyudal "Masonluk Tarihinde 1918-1938 Dönemi" konusunu ele aldı.

05 Kasım 2008 Çarşamba günü Özveri Locasında, Gürkan Kefeli "Günümüzde Masonik Felsefe Açısından Atatürkçü Düşünce" konusunu işledi.

06 Kasım 2008 Perşembe günü Agora Muhterem Locasında; Nihat Demirkol, "Günümüzde Masonik Felsefe Açısından Atatürkçü Düşünce" konulu bir konferans verdi.

Cumhuriyetimizin 85'nci yıldönümü onuruna düzenlenen 8 Kasım 2008 Cumartesi günü etkinliğe, "İçimizden biri: Atatürk" konulu konferansı ile araştırmacı yazar sayın Prof. İlknur Güntür Kalıpçı katıldı.

Cumhuriyetimizin 85. Yıldönümü'nde İzmir Vadimiz, Cumhuriyet ve Atatürk'ü Anma Programı düzenledi.

07 Kasım 2008 Cuma günü, Ocak Locasında, Erkan Dinçer moderatörlüğünde, "Atatürk ve uyanış" konulu sunum ve panel gerçekleştirildi.

İçimizden biri: Atatürk

İzmir Vadisi'nde geleneksel halka açık Atatürk ve Cumhuriyet Haftası Etkinlikleri'nin son günü Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezinde idi.

Ocak Locası, 2000 yılından beri halka açık olarak uygulanan Cumhuriyet ve Atatürk Haftası etkinliklerinin son gününü bu sene de dışı açık olarak düzenledi.

Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi bu yıl da etkinlik büyük ilgi gördü.

Cumhuriyetimizin 85'nci Yıldönümü onuruna düzenlenen 8 Kasım 2008 Cumartesi günü etkinliğe, İçimizden biri: Atatürk konulu konferansı ile Araştırmacı Yazar Sayın Prof. İlknur Güntür Kalıpçı katıldı. Yaka mikrofonu ile ayakta yaklaşık yetmiş dakika süren sunumu bitiren Profesör Kalıpçı dakikalarca alkışlandı. Sayın Kalıpçı'nın sunumundan sonra; Ege Üniversitesi Devlet Türk Müzikleri Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü'nün gösterisi vardı.

İstanbul'da Cumhuriyet

Bu yıl İstanbul Vadisi'nde 29 Ekim için düzenlenen etkinlikte, Bedii Ziver Kardeşimiz "Anlatalım Gösterelim, Öğretelim" konulu bir konferans verdi. Konferans, Büyük Üstat Salih Evcilerli'nin de katılımıyla çok maksatlı A salonunda gerçekleşti. Etkinliğin devamında, Elvan Alpagut'un piyano-

da, Boğaçhan Sözmen Kardeş'in flütte olmak üzere verdikleri konser dinleyicilerin takdirini topladı. Konseri Büyük Üstat Evcilerli'nin konuşması izledi. Aynı günün son saatlerinde, Gündüz Karul ve Ekin Onat'ın "Cumhuriyet" konulu resim sergisi bir kokteyl ile açıldı.

Bekir Coşkun:

“85. Yılında Cumhuriyetimiz” (*)

Bizim cumhuriyetimizin içinde şapka vardır. Balo vardır, dans vardır, rakı sofraları vardır, papyonlar, kravatlar vardır. Bizim cumhuriyetimiz bir farklı yaşamın, bir devrimin, aydınlık bir yolu seçmenin bir adıdır aslında ve bu aydınlanma harekâtı aslında bizim tarihimizde iki defa, bunu görürüz.

Birincisini 13. yy'da Anadolu'da Mevlana, Yunus Emre, Pir Sultan Abdal gibi ozanlar, ikincisini Mustafa Kemal yapmıştır. İşte şimdi başarılacak mı başarılmayacak mı? Biz daha doğrusu, Mustafa Kemal'in izinden yürüyen insanlar başaracak mıyız, başaramayacak mıyız? Sorun budur.

Benim için çok onurlu ve gurur duyduğum bir gün. Size çok teşekkür ediyorum, ama ben de buraya gelirken emin olun ki yüreğimi yanımda getirdim. Severek, isteyerek ve belki de gizli bir özlemle buraya geldim. Çünkü Türk aydınlarının tavrını, Türk aydınlarının varlığını çoktan biz özlemeye başlamıştık. Ertan (Karasu) beni takdim ederken dedi ki, “cumhuriyetin durumunu anlatacak”. Şimdi adam trafik kazası geçirmiş, her tarafı kopuk, darmadağın, arkadaşına soruyormuş durumum nasıl diye.

Cumhuriyetin durumunu anlatmak zor bir şey, gerçekten zor bir şey. Ben iki gündür onu düşünüyorum, ne anlatacağım diye. Yazı yazmak kolaydır ama iki saat düşünüp bir cümle yazarsınız. Ama konuşmak öyle değildir, bir cümle söylersiniz iki gün düşünürsünüz niye söyledim diye. Tam bu duygular içindeyken ben, kapıda arkadaşlardan birisi bir kitap imzalatmak için getirdi, ne konuşacağımı orada buldum, yani bu bir rastlantı oldu belki. Kitabımda bir bölüm var, babamın radyosu, ben farkında olmadan aslında cumhuriyetin ikinci çeyreğinin öyküsünü yazmışım.

Gazeteci Yazar Bekir Coşkun (sağdan üçüncü), Büyük Üstat Salih Evcilerli (soldan ikinci) ve Önceki Büyük Üstat Asım Akin'le (soldan üçüncü).

İzin verirseniz oradan başlamak istiyorum.

Babam ufak bir memurdu, iyi bir Atatürkçüydü ve aydıydı. Daha ortaokuldayken bana Sefiller'i okutmaya kalkmıştı ki okuyamamıştım. Türkmendi babam, Urfa'nın 25 km dışında bir köyümüz vardı. O köyde bağların, bahçelerin içinde kendi evimiz. O yöreye her şeyin ilkinin babam getirmişti. Kömürlü ütüyü, termosu, buzdolabını, pulluğu, çamaşır makinesini ve bir gün babam bir radyo getirdi. Radyo evimize büyük bir heye-

canla kurulmaya başlandı. Radyonun önce antenini kurdu. Babam anten çok önemli derdi. Çatıya topraklama iki tane direk diktiler. O direğin arasına tel gerildi. Köylü kadınları bakıyorlardı Saadet-hanım bu yüksekliğe çamaşır nasıl asacak diye. Radyonun arkasından başka bir kablo çıkıp evin arkasındaki toprağa gömüldü. Onun adı toprak hattı ve yanım kesilmiş bir rakı şişesinin içindeki suda iki tane kömür çubuk vardı. Babam, “anotla katot bu” derdi. Fakat hangisinin anot, hangisinin katot olduğunu babam da bilmiyordu.

(*) Sayın Bekir Coşkun'un 25 Ekim 2008 Ankara Vadi Evin'deki konuşmasının özeti.

Radyonun fincan büyüklüğünde iki tane kocaman düğmesi, tahtadan, ahşap ufak bir sandığa benzeyen ve üzerinde kocaman düğmeyi çevirdikçe gidip, gelen bir ibresi vardı. Derken radyonun kuruluşu bitti ve babam arkadaki toprak hattına su vermek gerekir dedi. Yerküreye bütünleşsin diye, rutubeti kapsın diye sıvı dökmek gerekir dedi ve o görevi bana verdi. İşte benim medyayla tanışmam ve ilk su koyvermem o zaman başladı. Bu görevi çok sevmiştim. Daha o yaşlarda, çocuk yaşlarda, insanlar gelip radyo dinlediklerinde su verme işi bana ait ve bu işi çok benimsedim. Bir ibrik edindim kendime ve öyle alıştım ki gezerken ibriğim elimde dolanıyordum. Misafirler geldiğinde, radyonun sesi biraz düştüğünde babam bana dönüp işaret ettiğinde ben yıldırım gibi fırlayıp arkaya su koyardım. Ve bu bana bir onur da vermeye başlamıştı. Sonra dönünce de bakıyordum hani herkes bana bakıyor mu? Önemli bir iş yapıyordum çünkü. Böyle sürüp gitti.

Sonra babam köylüleri çağırmaya başladı. O özellikle ajans saatlerini dinlerdi. Bilirsiniz o zaman Türkiye'nin bir tek medyası vardı; Ankara Radyosu ve onun ajans, yani haber bülteni vardı. Ajans saati geldi mi babam köylülere haber gönderir veyahut da beni koşturur, köylüler gelip yerlere otururlardı, tek sandalye vardı radyonun yanında, onda da babam otururdu. Babam ajansı dinler, açar radyoyu, köylüler de dinlerlerdi ama köylüler Türkçe bilmezdi. Babamın yüzüne bakarlardı durum nasıl, cumhuriyetin durumu nasıl diye. Babam eğer böyle yaptıysa tamam yani önemli bir şey yok. Kaşını, gözünü çatıp da böyle yaptığı zaman, durum kötü. Yok gülüp de böyle yaptığı zaman, demek ki iyi bir şey var. Ve böyle sürüp gitti.

Bekir Coşkun kimdir?

Babası memurdu, 1950'den sonraki iktidar memur babasını devamlı sürgün ettiği için Bekir Coşkun ilkokulu altı ayrı okulda okudu. *"Tarih kitabında tam Sümerler'e gelince tayinimiz çıkardı. Bu yüzden ben tarihi Sümerler'e kadar bilirim."* diyor.

Liseyi Urfa'da bitirdi, Ankara'da Yüksek Gazetecilik Okulu'ndan mezun olduktan sonra 1974'de foto muhabiri olarak gazeteciliğe başladı. 1976-1978 yılları arasında Türk Haberler Ajansı'nın parlamento muhabirliğini yaptı. 1978'de Günaydın Gazetesi'ne geçti. Günaydın Gazetesi'ndeki köşesinin adı 9. Köy'dü. Asil Nadir

Günaydın'ı satın alınca 10. Köy'e başlıklı yazısıyla okuyucularına bu gazetede veda etti.

1987'de Sabah Gazetesi'ndeki köşesini 10. Köy adı altında yazmaya başladı. Peşinden Hürriyet. Hürriyet'te kendi yazıları dışında köpeği Pako'nun dilinden yazdığı yazılar özellikle çocuklar ve kadınların büyük ilgisini çekti, okullarda

birçok Pako kulübü kuruldu. Pako'nun ölümü ise televizyonların ana haber bültenlerine girecek kadar insanları etkiledi. TRT'de yayınlanan Pako'ya Mektuplar dizisinin bölümleri, başta BBC olmak üzere altı Avrupa Birliği ülkesi tarafından satın alındı.

Bekir Coşkun'un Devlet, Avukatımı İsterim ve Pako'ya Mektuplar adında üç kitabı var. 1981'de eşi Andrea ile evlendi. 150'ye yakın ödül alan Coşkun, *"Her ödül özgürlüğümün bir parçasını alıp götürdü. Sonunda hata yapmaktan korkan bir robota döndüm"* diyor.

Şimdi cumhuriyetin durumu nasıl?

Yani o yıllardan sonra, bizim cumhuriyetimiz diğer cumhuriyetlere benzemez. Ne Kaddafi'nin çöl cumhuriyetine benzerdi, ne Sovyetler Birliği'nin darmadağın olmuş cumhuriyetlerine benzer, ne Arapların, ne Güney Amerikalıların cumhuriyetine benzer. Bizim cumhuriyetimiz çok farklı bir cumhuriyettir. Bir defa faturası çok ağırdır. Şimdi 70 milyonluk ülkede 15 tabut geldiğinde ne kadar içimiz yanıyor görüyorsunuz. Düşünün ki onun altıda biri bir ülkede haber geliyor, 250,000 kişi, 95,000 kişi Sankamış'ta.

Benim üvey anneannem vardı, Ermeni'ydi. Onunla ilgili çok yazılanm vardır benim, anneannem diye. O derdi ki, 22 kadın vardı köyde, akşam gün batarken 15 kadın damda ufka bakardı, bir şey bekliyorlardı ve hiçbir zaman dönmedi o bekledikleri. Bizim cumhuriyetimiz böyle bir cumhuriyet. Başka bir boyutu, bizim cumhuriyetimiz bir yönetim biçimi değildir aslında sadece. Bizim cumhuriyetimiz bir yaşam biçimidir, bir yaşamın, yeni bir yaşamın kabul edilişi ve bir yaşam biçiminde devrimdir.

Karıma sordum, sizin Fransızların sayılı, numaralı cumhuriyetlerinin içinden hiç şapka geçiyor mu? Yok dedi.

Bizim cumhuriyetimizin içinde şapka vardır. Balo vardır, dans vardır, raki sofraları vardır, papyonlar, kravatlar vardır. Bizim cumhuriyetimiz bir farklı yaşamın, bir devrimin, aydınlık bir yolu seçmenin bir adıdır aslında ve bu aydınlanma harekâtı aslında bizim tarihimizde iki defa, bunu görürüz. Birisi 13. yy'da Anadolu'da Mevlana, Yunus Emre, Pir Sultan Abdal gibi ozanların sazlarıyla getirmek istedikleri ve büyük bir kültür devrimi gibi başlayan aydınlanma hareketidir, fakat çok sürmemiştir, bastırılmıştır. İkincisini Mustafa Kemal yapmıştır. İşte şimdi başarılanacak mı başarılanmayacak mı? Biz daha doğrusu, Mustafa Kemal'in izinden yürüyen insanlar başaracak mıyız, başaramayacak mıyız? Sorun burada budur.

Aslında, bunun savaşı sürüyor şimdi Türkiye'de. Akıl almaz bir savaştır bu dostlar. Benim yerimde, benim konumumda olanlar daha çok farkındalar, yani olup bitenlerin gizli tarafını da görenler. Siz sadece gazetelere yansıyanları, televizyonlara yansıyanları görebiliyorsunuz. Fakat müthiş bir savaş sürüyor. Cepheler kazılıyor, pusular kuruluyor, mayınlar döşeniyor, el bombaları atılıyor, her gün bir hücum başlıyor, her gün bir saldırı ve ne yazık ki kanlı oluyor. Erbakan'ın dediği doğrudur, kanlı mı olacak, kansız mı olacak? Evet kanlı oluyor maalesef.

Bugün bir bakın kayıplarımıza, yani aydınlık insanların, hak etmeyen insanların kaç tane kaybı var? Ayakta durup da ölenlerin haddi hesabı yok. En büyük ölüm nedir bilir misiniz? İnsanın yüreğini kaybetmesi. Cesaretini, varlığını kaybetmesi. Bakın sindi herkes, bu kayıp az bir şey midir? Ayakta gezen ama yüreğini kaybetmiş insanlar ülkesi olduk biz.

Yeniden babamın radyosu

Şimdi işte burada yeniden babamın radyosunu düşünüyorum ben... Sonradan gittim, artık o insanların boyunlarında plastikten, transistörle radyolar vardı, daha sonra gittiğimde ise artık plazma televizyonları, müzik setleri var, dinliyorlar, bakıyorlar ama hâlâ anlamıyorlar, hâlâ.

Ve bu insanlar ne yazık ki cumhuriyetimizi yıkmak isteyen güçlerin yanında yer alıyorlar, onlara

destek veriyorlar.

Demokrasi eğer sonuçta bir rakam, bir sayıya dayanıyorsa biz kaybediyoruz. Şimdi bu ortamda cumhuriyetin durumu budur, zor günler yaşamaktadır cumhuriyet. Oysa bizim bir tek istediğimiz var. Biz sadece çocuklarımızı Mustafa Kemal'in bize gösterdiği çağdaşlığın, uygarlığın yolunda büyütme istiyoruz, başka bir talebimiz yok. Bütün istediğimiz budur. Tek talebimiz var bizim. Bunun savaşını yapıyoruz aslında.

Sorular ve cevapları:

Cumhuriyetin bu noktaya gelmesinde medyanın rolü nedir? Bunda acaba bir kasıt aramak gerekiyor mu? Bazı haberler bilerek mi acaba medyaya yansıtılmadı? Yukarıdan gelen bir telkinle mi bazı konulardan haberdar olamadık?

Ben aslında karşınıza günahkâr bir mesleğin mensubu olarak çıkmış bulunuyorum, suçum var ve bir sürü kabahati işlemiş bir kesimin mensuplarından birisiyim. Medya uzun süre gerçekleri sakladı, olup bitenleri gizledi ve toplum farkına varamadı. Ne olup ne bittiğini, ne kadar ciddi boyutlarda olduğunun, nelerin hazırlandığının farkına varamadı. Fakat size şöyle bir örnek söyleyebilirim. Güneydoğu illerinden birisinin muhabiri bir haber yazıyor, diyor ki burada beş cumhuriyet okulu vardı, tarikat okullarının sayısı yediye buldu. Bu haber medyada hiçbir şekilde yer almadı. İşte bu. Sonra ben o ile gittim ve gözümle gördüm, benim kız kardeşim de öğretmendir, ona da sordum. Evet ağabey dedi, burada cumhuriyet okulu beş tanedir fakat sana eksik rakam vermişler, on biri buldu tarikat okullarının sayısı.

Her zaman söylediğim bir şey vardır,

sansür heyetleri vardır ve bu dörde ayrılır. Bir; yasaların getirdiği, yasaların koyduğu, veyahut da evrensel değerlerin koyduğu sansürdür, bunu doğal karşılanız. Nitekim Amerikalılar bunu kulelerin vurulduğu gün çok güzel uyguladılar ve doğrudur. Bizim yasalarımız da vardır, biz onlara saygılıyız. İkinci sansür iktidarın koyduğu sansürdür. Siyasi iktidarın yasaların dışında uygulamak istediği sansür, bu da var. Üçüncü; patronun koyduğu sansürdür. O da çok vardır. Ama bunun üçü de önemli değildir, dördüncü sansür çok tehlikelidir, gazetecinin yüreğindeki sansür heyeti, ondan gazeteci asla kurtulamaz. Nereye gitse o da oradadır, o da birlikte gelir. Şimdi bu dördüncü sansür, bizim çok canımızı yaktı. Bu dediğimiz dördüncü sansür heyeti çok etkili olur. Ve bir baktık ki biz bizim mesleğimizde bir sinme var. Türk toplumunda son günlerde yürekli insanlar yok muydu, tabii ki vardır. Ama biz bu günahı işledik. Seçim yapıldığı gece, ben evde yazımı yazmıştım, yani 2002'deki ilk seçimde, o yazıyı geçen gün tekrarladım, baktım işte iyi oldu, tam yerine oturmuş. Türk medyası bunu görmedi mi? Tabii ki gördü. Ama dediğim gibi o sansür heyeti, yüreklerdeydi...

Acaba kendimizi kurtarabilecek miyiz? Yani umutlu musunuz, yeni bir Mustafa Kemal çıkmayacak gibi görünüyor, ben biraz umutsuz bakıyorum. Bana ne öne-rirsiniz veya buradakiler tek tek, birer fert olarak ne yapmalıyız?

Benim hep anlattığım ve hep anlatmak istediğim bir şey var. Bizim bir sorunumuz var ulus olarak. Biz denk getirme özür-lüsüyüz, onu beceremiyoruz. Yani var, ama denk getiremiyoruz. Asfalt zeminine bir lagar kapağını denk getiremiyoruz. Ya yüksekte oluyor, ya alçakta, yani hizaya getiremiyoruz. Mesela Ambulansla hasta denk gelmez. Açla ekmeği denk getirmek, çocukla okulu denk getirmek, hastayla yatağı denk getirmek, yolla tekerleği denk getirmek.

Siyasete vurursak bunu, dikkat edin bakın cumhuriyetimizle demokrasimiz denk gelmiyor. Yani ikisi de aslında birbirini tamamlayan kavramlar. Ama denk gelmiyor. Lider de denk getiremedi. Bunu çözdüğümüz zaman, denk getirmeyi çözdüğümüz zaman sorun kalmayacak. Çünkü yaşam denk getirmeye başlar. Ve sizler, büyük etkiniz var. Ben onun için burada bulunuyorum ve ben çok heyecanlandım bugün. Yani aranızda olmaktan büyük gurur duydum, gerçekten ummadığım, tanıdığım insanlar var, yani bu kadar güçlü, bu kadar etkili, bu kadar saygın ve bu kadar önemli bir topluluk, bir kurum nasıl Türkiye'nin ön cephesine denk gelmez?

Gazete okumaktan, televizyon seyretmekten ürkiyoruz, tüylerimiz diken, diken oluyor. Durum çok kötü, çok kötü olacak. Fakat bu karamsarlık bulutunun sorumlularından biri de medya değil mi? Yani biz gençlere, çocuklara bu kadar umutsuzluk ve karamsarlık aşılacak yerine, umudu, coşkuyu aşılayamaz mısınız? Biz nelerden çıkmış bir toplumuz, nerelere

Cumhuriyet kutlamaları kapsamında gerçekleştirilen Gür Dalkıran Resim Sergisi, Büyük Üstat Salih Evcilerli, konuğumuz Sayın Bekir Coşkun ve Vadi Başkanı Ayhan İnal tarafından açıldı.

varabileceğimize ben çok inanyorum. Biz Türk gençlerine ne önerirsiniz, bizim üstümüze düşen nedir, ne yapalım? Halkımızın üstündeki sinmişliği, mutsuzluğu, karamsarlığı nasıl kaldıralım?

Çok güzel. Evet, aileni tanıdığım için, öyle annenin, babanın, böyle kızı olurdu, sağol diline sağlık. İşte bizim nehirlerin nasıl akacağıın kanıtı. Bir Türk genç kızı gelmiş buraya ve sorduğu soru bence çok anlamlı. Benim vereceğim cevaptan çok daha anlamlı. Aslında bugün Cumartesi günü, pub'lar insan dolu, orada pastalar, börekler, her neyse, kokteyller, orada arkadaşlarıyla gezip tozabilirdi. Ama burada yanımızda, üstelik İstanbul'dan.

Medyanın tabii ki burada bir çıkmazı var, ama bunu bir tek medyaya yüklemek aslında doğru mu? Çünkü medya sonuçta ticari bir kuruluş, ben onu çok sorun yaptım, neden bu haber büyük değil, bu haber niye manşet olmadı, bu haber niye verilmedi? Hemen arkasından Hürriyet'in internet sitesini açıp bakıyorum, orada en çok okunan haberler var. Gülben Ergen'in yeni aşkı,

günün en çok okunan haberi. O gün dört şehit vardı ve o gün kıyamet kopuyordu Türkiye'de, birinci haberi. Akşama bakın lütfen, eve gidince bakın, ilk okunan haber hangisi? Aklın bilginin, yüreğin, cesaretin bir araya getirilmesi lazım. Bilgili insanların öne çıkmaları lazım.

Batı Rönesans'a 300 yıla yakın bir sürede kanlı savaşlarla, gerektiğinde kiliseyle de savaşarak gelmesine rağmen, Atatürk 15-20 yıllık bir sürede cumhuriyeti kurmuş ve hedefini laik batı cumhuriyeti olarak çizmiş. Ve bu hedefle de kalmamış laik batı cumhuriyetinde de öncü devlet olunmasını söylemiş. Ama bugün biz burada, bırakın bu hedefi, daha da gerisini konuşuyor durumdayız. Türkiye ekonomisi şu anda dünyanın on altıncı ekonomisi. Birçok kimsenin söylediğine göre insan gücüyle, iş gücüyle, yeraltı kaynakları da iyi kullanılırsa, 20-30'lu yıllarda dünyanın dokuzuncu büyük ekonomisi olacak. Sorum denklik üstüne: Türkiye'nin demografik yapısı ve jeopolitik konumuyla ilgili var mı içinde bulunduğumuz durumun?

En zor soru buydu. Çünkü bunu üç, beş cümleyle anlatmak olanaksız. Ama dediğiniz doğru, bu yine denk getirmeye dayanan bir şey. Şimdi bir defa en büyük eksik, batıyla aramızdaki en büyük açıklık nedir? Toprak zemini mi, madenlerimiz mi, ormanlarımız mı insan gücümüz mü? Bu sorunun cevabı bizim bize. Yani neden aramızdaki bu fark? Nedir sorun? Gökyüzüne baktığımız zaman aynı, yere baktığımız zaman aynı, denizlerimiz daha çok, insanlarımız daha zeki, daha akıllı, burada ben büyük bir engel görüyorum. Bu engel ne yazık ki bizim inancımızla ilgilidir. Müslümanlığın yanlış yorumlanması, yanlış anlatılması. Veyahut da toplum tarafından öyle algılanması bizim toplumumuzun canına okumuştur.

Kalpaktan...

Tabii ki ne giydiğimiz değil, nasıl yaşadığımızdır önemli olan. Ama bizim coğrafyamızda, nasıl yaşadığımıza ne giydiğimizize bakılarak karar verilir. Milli Mücadele'nin simgesi haline gelmiş olan kalpak'tan Cumhuriyet Türkiye'si'nin alamet-i farikası haline gelen şapka'ya geçiş, bir ulusun hayat tarzını değiştirme serüvenidir.

Şapkaya!

Diyor ki Atatürk,

“Arkadaşlar, özellikle söylüyorum. Korkmayınız, bu gidiş zorunludur. Bu zorunluluk bizi yüksek ve mühim bir neticeye götürecektir. İsterseniz bildireyim ki bu kadar yüksek ve mühim bir neticeye ulaşmak için lâzım gelirse bazı kurbanlar da verelim.”

Osman Balcıgil

Atatürk konuşmasında **“kurbanlar”** sözcüğünü özellikle kullanmaktadır. Bu sözcükle, meseleye verdiği öneme dikkat çekmektedir. Çünkü önünde durmakta olan proje, **“bir ulusun nasıl yaşayacağına karar verme projesi”**dir. Büyük devlet adamı, yüzü Batı'ya dönük çağdaş bir cumhuriyet kurmayı hedeflemektedir!

O'nun, sözkonusu projeyi zihninde ne zamandır evirip çevirdiğini bilmek zordur. Büyük devlet adamı olmak demek, lafı yeri geldiği zaman söylemek demektir. Gazi, bir fikri savunabilme imkânı yokken dillendirmenin, fikrin ölü doğmasına yol açacağını iyi bilir. Günün gelecek, bir sıranın üzerine çıkacak ve şunları söyleyecektir:

“Bu bir emrivakidir. Mevzuubahis olan, millete saltanatını, hakimiyetini bırakacak mıyız, bırakmayacak mıyız? meselesi değildir. Mesele zaten emrivaki olmuş bir hakikati ifadeden ibarettir. Bu behemahal olacaktır. Burada içtima edenler, Meclis ve herkes meseleyi tabii görürse, fikrimce muvafık olur. Aksi takdirde, yine hakikat usulü dairesinde ifade olunacaktır. Fakat ihtimal bazı kafalar kesilecektir.”

Atatürk bir inkilâpçıdır. Üstelik, inkilâpları yüzüne gözüne bulaştıran yüzlerce devrimciden biri değil, gerçek

bir devrimcidir. Neyi nerede söylemesi gerektiğini bilir! Sadece nerede ne söylemesi gerektiğini değil, nerede ne yapması gerektiğini de iyi bilir.

Bakınız ünlü gazeteci Falih Rıfki Atay, aynı dönemde yaşamış iki devlet adamını, Enver ve Mustafa Kemal Paşalar'ı nasıl mukayese ediyor:

“Enver'in hassası cüret, Mustafa Kemal'in hassası basiretti... Mustafa Kemal 1914'de Harbiye Nazırı

olsaydı, devleti Birinci Dünya Harbine sokmazdı. 1922'de Enver İzmir'e girmiş olsaydı, o hızla döner, Suriye ve Irak üstüne yürür, kazanılanı da kaybederdi.”

Şimdi yine Atatürk'ün sıranın üzerinde, söylediği sözlere dönüp, Falih Rıfki Atay'ın bu mukayesesini de gözönünde bulundurarak, bir kez daha düşünelim:

Gazi Mustafa Kemal, bir parçası olmaktan gurur duyduğu bu uygarlığın, çok önemli bir dönüm noktasında, bir karar anında olduğunu görmekte, tereddüt göstermenin tekrar en başa dönmek, makus talihe yeniden teslim olmak anlamına geleceğini hissetmektedir.

Büyük devlet adamı ve ihtilalci Gazi Mustafa Kemal, koşulların olgunlaştığı kanaatindeydi. Öyleyse, her ne pahasına olursa olsun bu büyük değişim geçekleşecektir.

Kalpağın yerini şapkanın alacak olması, aslında bu önemli altüst oluşun küçük bir parçasıdır! Ancak, büyük ihtilaller, küçük parçalar yerli yerine ve dikkatli bir şekilde oturtulmazsa gerçekleşemez ya da kısa bir süre sonra büyük ihtilal olmaktan çıkarlar. Bunu en iyi Atatürk bilmektedir.

Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin yasal prosedürü, “eski köye yeni âdet”

olacak şekilde yeniden yazılır. Şimdi, yazılan bu metinlere hayat verme zamanıdır!

Hoşgeldin Şapka

1925 Kasımı'nda kabul edilen Şapka Kanunu, belkendiği gibi kimi çevreler tarafından tepkiyle karşılandı.

Şapka takmayı "*dinden çıkmak*"la özdeş gören kimi din adamları Şapka Kanunu'na karşı seslerini yükselttiler.

İskillipli Atıf Hoca yazdığı "Frenk Mukallitliği ve Şapka" isimli 32 sayfalık kitapta bunun "*dinden çıkmak*" olduğunu söyledi.

Ama genç Türkiye Cumhuriyeti'nin aydın kalemleri üzerlerine düşeni yapmak için kolları sıvamışlardır.

Son Telgraf gazetesinin yazarlarından Süleyman Nazif, İskillipli'nin kitabında yazdıklarını şöyle yanıtlar:

"Hiç bir kazma İslam dinine bu risaleyi yazan hasır-ı kalemden daha derin bir mezar kazamaz... Din mukaddestir. Biz onu başımızda, sırtımızda, ayağımızda değil, dimağımızda, kalbimizde, vicdan ve imanımızda taşımalyız... Ben 10 yaşımdan beri Frenk gömleği ve boyunbağı kullanırım. Bu iki bid'at hiçbir vakit benim akidemim tehavülüne amil olmadı. Çocukluğumda pek har bir dindar idim. Bugün 56 yaşındayım. Ve dinimin en kâmilî olduğuna kaniyim. Bu risalenin dar düşünceli muharriri ne hakla beni ve benimle beraber 20 milyon Muhammediyi küfür ile şabedar göstermeye çalışıyor."

Şapka Kanunu'nun arkasında sıkı duran genç Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları, aynı zamanda bu enstrümanın kültürünü oluşturmaları gerektiğinin de bilincindedirler.

Bir yandan şapkayı bizzat kullanarak onu topluma benimsetmeye çalışırken öte yandan gazeteler aracılığıyla toplumun şapkaya ısındırılması çalışması başlanır. Hergün gazetelerde "Erkekler giyeceğiniz şapkayı tayin ettiniz mi?", "Şapkayla kıyafet adabı" gibi yazılar birbirini izler.

Başta Atatürk olmak üzere Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucuları kılık kıyafet konusunda topluma önderlik ettiler.

Erkeklerin şapka giymeye başlamaları, "kadınların nasıl giyinecekleri" sorusunu gündeme taşır. Kadın kıyafetlerini düzenleyen bir yasa bulunmamasına rağmen, Şapka Kanunu'ndan hareketle kadınlar da kendilerine çağdaş dünyayı örnek almaya başlar.

Gazeteler ve kadın dergileri yenileşme çabasındaki kadınlara yol göstermeye hazırdır. Avrupa dergilerinden iktibas edilen moda yazıları, birbirinden şık çizimlerin yol göstericiliğinde, Türk kadını kendi hayatını olduğu kadar toplumsal hayatı da renklendirir.

Hayat Renklenirken

1925 Kasımı'nda ilan edilmesine rağmen Şapka Kanunu genç Türkiye Cumhuriyeti'ni derinden etkiledi.

Şapka Kanunu'nun açtığı yolda, çok kısa bir süre içinde balolar, dans, jimnastik gündelik hayatın birer parçası haline geldi.

Kadın erkeğin yanında çalışma hayatında yerini almaya başladı. Gazeteler, dergiler bürolarda boy göstermeye başlayan öncü bir rol üslenen modern Türk kadını sayfalarına taşıdı. Daha çekimser olanlar da onları örnek alarak süratle gardıroplarını yenilemeye girişti.

Sahillerde yaşayan erkekler için yaz ayları büyük bir eğlenceydi. Toplumsal baskılar nedeniyle kendisini bu nimetten uzakta bulan kadınlar, denizin keyfini de çıkartmaya başladı. Özellikle İstanbul'da, gündelik hayatın vazgeçilmezleri arasına "deniz hamamları" böylece girmiş oldu.

Denizle tanışan kadın, kıyafetlerini hayatındaki bu yeni açılıma göre yeniden düzenlemeye başladı. Gazeteler ve dergiler bu sefer de Avrupa'da kullanılmakta olan birbirinden güzel deniz kıyafetlerini sayfalarına taşıyor oldu.

Türk kadını, dünya modasını günü gününe takip etmeye başlamıştı.

Bunun için, Şapka Kanunu'nun üzerinden onlarca yıl geçmesi gerekmemiş, sadece birkaç yıl yetmişti. Değişime olan arzu, aslında Türkiye toplumunun ve özellikle de

Resimli Gazete'den bir fotoğraf: Emin Bey arkada fesi, önde silindir şapkasıyla.

Resimli Perşembe dergisinin, kapağını modern Türk kadınına ayırdığı sayılarından biri. Aynı derginin içinden bir balo resmi.

Ünlü terzi Ergun ve Türkân'ın modelleri. Moda Albümü dergisinden.

Büyük Gazete'de deniz hamamlarıyla ilgili bir sayfa (altta). Tiyatro yıldızı Cahide Sonku'nun giydiği kıyafetler Türk kadını için yol gösterici oldu (sağda).

kadınların üzerinde oluşturulmuş "din" çıkışlı toplumsal baskının büyüklüğünün de bir göstergesiydi.

Mekânlar, Kurumlar, Alanlar

Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin merkezi olarak seçilen Ankara, kuşkusuz toplumsal değişimin çok hissedildiği yeri. Çeşitli vesilelerle Ankara'da verilen resepsiyonlar, çağdaş Türk insanının imajının yerleşmesinde önemli rol oynadı.

İstanbul ve İzmir gibi yüzlerce yıldır Batı'yla içiçe yaşamış olan şehirlerde ise, çağdaşlaşma bir çığ halini aldı. Bu iki şehirde yaşamakta olan gayrimüslim nüfusun, çağdaşlaşma yolunda gördükleri önemli işlevi de burada zikretmek gerekir.

Yaz aylarında gayrimüslim nüfusla dolup taşan Büyükkada'nın Anadolu Kulübü, açılışı 1935 yılında Atatürk tarafından gerçekleştirilen Moda Deniz Kulübü gibi mekânlar, Türkiye Cumhuriyeti'nin Batı'ya açılan yüzleri olma yolunda önemli birer mekân oldular.

Devletin egemenliği altındaki eğitim, sağlık, hukuk, ordu gibi kurumlarda gerçekleştirilen değişiklikler de hem içerik ve hem de biçimsel olarak Türkiye'nin modern ülkeler arasında yer almasına yardımcı oldu.

Opera, bale, resim, heykel, tiyatro, sinema ve spor alanlarında gerçekleştirilen reformlarla, genç Türkiye Cumhuriyeti yüzünü bir daha geri çevrilemeyecek biçimde Batı'ya döndü.

19. yüzyılın sonlarında başlayan ama septik nedenlerle sürekli olarak güdük kalan çağdaşlaşma hamlelerinin bir önemli yönü kılık kıyafetse diğeri spordu. Jimnastik eğitimde zorunlu ders haline getirilmişti getirilmesine ama futbol gibi spor dallarının gelişmesi, popülerleşmesi için 1920'leri beklemek gerekmişti.

Futbolun kitlesel bir spor halini almasıyla, Türkiye'nin sosyal hayatı daha da renklendi.

Zaman içinde taraftar kitleleri oluşmaya başlayan futbol kulüplerinin maçlarını modaya uygun elbiselerini giymiş ve şapkalılarıyla

Feriha Tefik ilk Türkiye güzellik kraliçesi idi. Sonra, Keriman Halis Ece dünya güzeli seçildi (üstte solda). Neriman Köksal 1950'lerde çoğalan halk plajlarını beyaz perdeye yansıttı (üstte sağda). Filiz Akın ve Kardeşimiz Ayhan Işık modern Türk insanına, kıyafetleriyle rehber oldular (sağda).

süslenmiş hanımların da izlemeye başlaması, sporun sadece erkekler değil tüm toplum tarafından kabul gördüğünü işaret ediyordu.

Moda, Spor ve Yaratıcıları

Birinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinin de verdiği rahatlamayla, tüm dünyada başını alıp giden moda,

Türkiye'de de yaygın bir şekilde izleyici buldu.

İş hayatında yerini alan, sinemaya giden, spor yapan, dans eden yeni Türk kadını, zaten renklenmiş olan hayatını daha da renklendirmek için hiç bir çabadan kaçınmadı. Eteklerin kısalması, saçların erkeksileştirilmesi, korsenin çıkartılıp tarihin çöplüğüne gönderilmesi ve Paris merkezli moda evlerinin yakından izlenmeye başlanması...

Modaya uyumlu olmak için kolları sıvayan kadının iki büyük yardımcısı vardı: Batı'nın kaydettiği değişiklikleri anında Türkiye'ye yansıtan moda dergileri ve bazıları eğitimini Batı'da, özellikle de Paris'te görmüş o günün deyimiyle terzi bugünün deyimiyle modacıları.

Örnelemek gerekirse, Ekonomides, Güzide Hanım, Madam Fegara, Bayan Ergun ve Bayan Türkân Kardeşler ve diğerleri.

Yurt Ansiklopedisi'nin verdiği bilgiye göre 1930 ile 40 arasında İstanbul'da terzilik yapanların sayısı 6 bindi.

Çağdaşlaşma yolundaki Türk kadınına moda dergilerinin ve terzilerin yaptığı katkıyı tamamlayan bir başka unsur daha vardı. Batı tarzı yaşamayı hedefleyen Türk kadınının bakış açılarının gelişmesini sağlayan, onlar için birer model oluşturan kadınlar.

Sözgelimi Cahide Sonku'nun estirdiği

rüzgâr... Cahide ne giyerse onu giyen, Cahide saçını nasıl keserse saçını onun gibi kesen, olgun, kadınsı kadınlar...

Önce Feriha Tefvîk'in Türkiye güzellik kraliçesi ve ardından Keriman Halis Ece'nin dünya güzellik kraliçesi seçilmesiyle kendilerini onlara benzetmeye çalışan genç kadınlar...

Şimdi de, dünya güzellik kraliçesi seçiminde birinciliği kazanan Keriman Halis Ece'nin kazandığı başarı üzerine Atatürk'ün yaptığı konuşmaya kulak verelim:

"Türk ırkının necip güzelliğinin daima mahfuz olduğunu gösteren dünya hakemlerinin bu Türk çocuğu üzerindeki hükümlerinden memnunuz. Fakat Keriman Ece hepimizin işittiği gibi söylemiştir ki, bütün Türk

kızlarının en güzeli olmak iddiasında değildir. Bu güzel kızımız ırkının kendi mevcudiyetinde tabii olarak tecelli etirdiği güzelliğini dünya hakemlerinin tasdiki ile tanıttırmasıyla elbette kendini memnun ve bahtiyar addetmekte haklıdır. Türk milleti bu güzel çocuğu şüphesiz samimiyetle tavsiye eder... Şunu ilâve edeyim ki Türk ırkının dünyanın en güzel ırkı olduğunu tarihi olarak bildiğim için Türk kızlarından birinin dünya güzeli intihap olunmuş olmasını çok tabii buldum. Müftehir olduğumuz tabii güzelliğinizi fenni tarzda muhafaza etmesini biliniz ve bu yolda uyanık bir tehamülün mütemadi tahakkukunu ihmal etmeyiniz."

Atatürk'ün, Keriman Halis Ece hanımefendinin dünya güzellik yarışmasında birinci gelmesi üzerine yaptığı bu konuşmanın özellikle yapılmış ve gayesinin de Türk kadınına girdiği çağdaşlaşma kavgasında yüreklendirmek olduğunu anlamak için çok çaba sarfetmek gerekmez.

Aynı şekilde, 1936 yılında Berlin Olimpiyatlarında Türkiye Cumhuriyeti'ne ilk altın madalyalarını kazandıran Ahmet Kirççi ve Yaşar Erkan için söylenen sözlerle, aynı olimpiyatlarda tarihe ilk kadın sporcularımız olarak adlarını kaydettiren Suat Fetgeri Aşeni ile Halet Çambel hakkında söylenenleri anlamak için de...

Tarif edilemeyecek büyüklükte bir yenilgiyi zafere çeviren ve ardından karşısına çıkan her türlü zorluğu yenerek köhnemiş bir yaşama tarzı olan hilafeti de söküp atan bakış, bugün daha da iyi anlıyoruz ki, Türkiye toplumuna sadece yeni bir yönetim mekanizması değil, çağdaş bir hayat tarzı hediye etti.

Bodrum Locası'ndan Kardeş ziyareti

Can Arpaç, Bodrum'da bulunduğu yaz aylarında, sağlık nedeniyle Loca çalışmalarına katılmakta zorlanıyor. Mehmet Ali Kutsan, Ataman Tomruk, Gürkan Aktoluğ ve Erhan Özatay Kardeşler ziyaretlerinde, Arpaç Kardeş'e Bodrum Locası'nın faaliyetlerinden söz ettiler. Merdivenler dolayısıyla mabetteki çalışmalara katılamasa da, Kardeş Sofrası'nda bulunabileceğini söylediler. Bu teklifi büyük bir sevinçle karşılayan Can Arpaç, 28 Ağustos 2008 Perşembe gecesi Kardeş Sofrası'nda bulundu ve bir konuşma yaparak duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Önceki Büyük Üstat Can Arpaç ile Yavuz Hakman Kardeş'e, Mehmet Ali Kutsan ve bir gurup Kardeş ziyarette bulundu.

17. kuruluş yıldönümü kutlandı...

4 Ekim 1991'de kurulan Bodrum Locası'nın onyedinci kuruluş yıldönümü, 5 Ekim 2008 Cumartesi gecesi Bodrum'da kutlandı.

Kalabalık bir Kardeş ve hemşire grubunun katıldığı geceyi, Üstad-ı Muhterem Mehmet Ali Kutsan bir konuşmayla açtı.

Önceki Büyük Üstat Can Arpaç'ın da onurlandırdığı gecede, Üstad-ı

Nice yıllara Bodrum Locası

Muhterem 32 kurucu Kardeşin isimlerini okuyarak şükranlarını sundu.

Geceye Yavuz Hakman, Erbil Elbaşı ve Ataman Tomruk Kardeşler eşleri ile birlikte katıldılar. 9 Ekim 2008 Perşembe günü yapılan Loca çalışmasında da, Kardeşler onyedinci yılda biriktirdikleri anılarını anlattılar. Bir barkavizyonla, aramızdan ayrılan ve çoğunluğu Bodrum Locası'nın kurucu üyesi olan Kardeşlerin resimleri perdeye aksettirildi.

Perigueux şehrinde
bir sokak tabelası:

Bağlar arasında bir mabet

Her tarafı taş oyma sembollerimizle işlenmiş hakikaten şık bir yapı. Ne yazık ki, kapısı bacası kapalı. Bir hayat emaresi gözüküyor. Örumcek bağlamış kapılar ve pencereler...

Haluk Sel

Sadık Dostlar Locası

Ahmet Haşim diyor ki: *"İnsan hayatının tatsızlığından ve etrafında görüp bıktığı şeylerin o yorucu aleladeliginden bir müddet kurtulabilmek ümidiyle seyahate çıkar. Bu itibarla seyahat "harikuladelikler avı" demektir.*

Evet bir Güneybatı Fransa gezisi. 13 gün süren gerçekten bir doğa ve tarih rüyası. Bordeaux merkezli bölge muazzam nehirleri ve göz alabildiğine uzanan üzüm bağlarıyla insanı hayran bırakıyor.

Bir ev kiraladık kardeşlerle Bordeaux'ya 120 km mesafede. Sahibi İngiliz bir aile. Beş dönüm bahçe içinde renove edilmiş bir çiftlik evi. Kasabaya 7-8 km. uzaklıkta yüzme havuzlu her türlü konforu haiz. Sahibi hem tatilini geçiriyor, geri kalan zamanda da kiraya veriyor. Zaten bölgenin büyük bir kısmı İngilizler tarafından satın alınmış. Fransızlar memleket elden gidiyor diye yanıp yakınmıyorlar. Tarım ağırlıklı bir yaşantı. Birbirinden güzel köyler ve şatolar. Bir Ortaçağ havası bozulmadan devam ediyor. Yaşayanların kılık kıyafeti ve arabalar olmasa üç silahşörlere her an karşılaşabilirsiniz gibi geliyor insana. Şarapçılık en büyük uğraş. Yılda 800-

900 milyon şişe üretim olduğunu söylüyorlar. Eski şatolar şarap şirketlerine verilmiş. İdari bölümler buralarda. Tabii ki çok bakımlı nefis bahçeler içinde. Şarap tadımları yapılıyor, ücretle gezdiriliyor. Bir de kaz ciğeri olayı var ki değmeyin gitsin. Havyar gibi kilosu 400-500 Euro. İki adımda bir kaz çiftliği ve satış.

Nehirler dersiniz bölge olarak herhalde tüm Türkiye'yi sulayabilirler. Hepsinde çeşitli tekne gezintileri yapılabilir. Kasaba pazarları ise ayrı bir alem. Bir eğlence ve keyif olayı haline getirmişler bu işi. Yemeli, içmeli, müzikli panayırlar gibi. Bütün bu olaylar bölgeyi bir turistik cennet haline getirmiş. 12 ay boyunca bitmeyen bir gezgin akımı ve tabii ki toplanan paralar. Türkiye deniz, güneş ikileminde sıkıştı kaldı. Darısı bizim başımıza. Biraz kafaları değiştirebilirsek olmayacak şey değil.

Bölgenin merkezlerinden Perigueux şehrini dolaşırken birden bir sokak tabelası ile karşılaştım. *"Rue des Francs-Maçons"* yazıyordu. Heyecanla sağa sola bakarken büyük ve ihtişamlı bir bina ile yüzyüze geldim. Her tarafı taş oyma sembollerimizle işlenmiş hakikaten şık bir yapı. Ne yazık ki kapısı bacası kapalı idi ve bir hayat emaresi gözüküyordu. Örumcek bağlamış kapılar ve pencereler. Az bir bilgi toplayabildim. 1869 da inşa edilmiş, 1987 de restore edilmiş. Zannedirim kullanılmıyor. Kardeşsiz de olsa yine de bir hoşluk sarıyor insanı.

Eylem Locası'nın 3. Bahar Şenliği

47 Numaralı Eylem Muhterem Locası'nın geçtiğimiz 17-18-19 Mayıs 2008 tarihlerinde Bodrum'da gerçekleştirdiği Bahar Şenliği'nin üçüncüsüne altıyüzün üzerinde Kardeş, hemşire ve yeğenimiz katıldı.

Eylem Locası'nın geleneksel Bahar Şenliğinin üçüncüsüne altmış civarında Loca'nın Kardeş, hemşire ve çocukları katıldı. Bu organizasyonda Yunanistan'dan gelen Kalevoulos Locası Kardeşleri eşleri ile birlikte yer aldılar. Eylem Locası'nın geleneksel bahar şenliğinin üç günü etkinliklerle dolu dolu geçti. Kardeşler memnuniyet ifadeleri ile 4. Bahar Şenliği'nde buluşmak üzere ayrıldılar.

Kardeşler Geleneksel Bahar Şenliği'nde hoşça vakit geçirdiler.

İzmir Vadisi 78 Numaralı
Üçsütun Locası Kardeşleri
18-19 Ekim 2008 günleri
Hemşireler ile birlikte Salihli
Sard harabeleri ile Kula'yı
gezdi.

Keyifli ve aynı zamanda
kültürel ağırlıklı olan gezinin
ilk günü (Lidya Krallığının
başkenti Sardes) Sard
Harabeleri gezildi.

Ertesi gün, Gediz Nehri'nin üst
kısmında, ısı değişiklikleri,
yağmur, rüzgâr ve erozyon
neticesinde oluşmuş Kula peri
bacaları ile tarihi Kula evleri
gezildi.

Yöresel ürünler alışverişinden
sonra, akşamleyin İzmir'e
dönüldü.

Üçsütun Locası Sard'ı gezdi

Adana Locası çalışmaya başladı...

216 Numaralı Adana Locası'nın Açılış Töreni 14 Ekim'de Büyük Üstat Salih Evcilerli'nin de katılımıyla gerçekleşti.

Çukurova Locası'nda yapılan Açılış Törenini Berkan Savaşçın, Ali Ulvi Dönmez, Kemal Gönenç Kardeşler gerçekleştirdi. Ankara Vadisine bağlı Adana Şubemizde çalışacak dördüncü Loca olan Adana Locası, Çukurova 'dan 25, Güney Yıldızı'ndan 7 ve Sağduyu'dan 3 Kardeşimizin bir araya gelmesi ile kuruldu.

Adana Locası'nın Geçici Üstadı Muhterem S. Şakir Akdemir yaptığı konuşmada, kendisine bu görevi veren Kardeşler'e teşekkür ederek, "bu görevi onların kendisine hep ve tam destek vereceğine olan inançla ve

gurur duyarak kabul ettiğini" söyledi. Ayrıca, "Adana Locası'nın Türk Masonluğunda her zaman bir sevgi ve bir ışık kaynağı olacağını" sözlerine ilâve etti.

Büyük Üstat Salih Evcilerli de yaptığı konuşmada, "Adana Locası

Kardeşlerini ağır bir sorumluluğun beklediğini, yapacakları çalışmaların Masonluğun ve tüm insanlığın hizmetine sunarak çok başarılı olacaklarına inandığını" söyledi. Açılış gecesi, Masonlukta 40. yılını dolduran Gülhan Slem Kardeş'e 40. Yıl Madalyası takıldı.

Fethiye ve Eliot Locaları birlikte çalıştı

Emulation Riti'ne göre Yükselmek

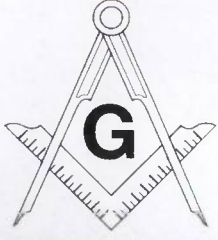
İngiltere Birleşik Büyük Loca'sına bağlı 1164 numaralı Eliot Locası ile 14 Ekim'de birlikte gerçekleştirilen müşterek çalışmada, İngiliz Kardeşler, Emulation Ritüeli'ne göre bir Yükseliş Töreni göster-

risi gerçekleştirdiler. Bu vesileyle, hemşirelerimizle beraber 176 Numaralı Fethiye'yi ziyaret eden dokuz Bodrumlu Kardeşimiz, Fethiye'de yerleşik yaklaşık on İngiliz Kardeşimiz ve diğer

Localardan gelen ziyaretçilerle birlikte bu müstesna töreni izleme fırsatı buldular. Fethiye Locası'nda geçmiş yıllarda aynı ritüele göre gösterimi yapılan tekeris ve geçiş törenleri, bu toplantıyla üçlenmiş

oldu. Yapılan görüşmeler, 2010 yılında Eliot Locası'nın bağlı olduğu Cornwall bölgesi Büyük Üstadı'nın da katılımı ile bir Üstad-ı Muhterem İs'ad Töreni'nin yapılabileceğini işaret etmektedir.

Türkay Locası'nda yeni dönem

Türkay Locası'nın 3 Haziran'da yapılan seçimlerinde 2008-2009 dönemi envarı belli oldu. Envar 6 Eylül'de göreve başladı. İs'ad törenine Büyük Loca'dan Büyük Üstat Grady Adams, Önceki Büyük Üstat ve Paul Curran ile Terry Johnson Kardeşler katıldılar.

Grady Adams, Mustafa Çekiç, Hakan Uysal, Paul Curran

M. İlkserim, A. Azak, M. Çekiç, P. Kunze-Concewitz, T. Çilingir, C. Akbulut.

Türkay Locası'nın İs'ad Töreni katılan localar ise şunlardı:

- LOGE ZUR EINIGKEIT NO. 11 Frankfurt,
  - UNITED AMERICAN LODGE NO. 819, Frankfurt,
  - YUNUS EMRE ZUR HUMANİTÄT NO. 1015, Köln,
  - CARL ZUM AUFGEHENDEN LICHT, NO. 273, Frankfurt,
  - PLATO ZUR BESTÄNDIGEN EINIGKEIT NO.125, Wiesbaden,
  - ZUR KETTE NO. 430, Münih,
- Ayrıca İs'ad Töreni'ne Berlin'den çeşitli localara mensup başka Kardeşler de katıldılar.

ACGL Konvanı

American Canadian Büyük Loca'sının 46. Konvanı, 18-19 Nisan tarihinde Bad Kissingen'de yapıldı Grady Adams Büyük Üstatlığa oy birliği ile seçildi. Büyük Üstat envarıyla birlikte göreve başladı. ACGL Büyük Envar'ında Türkay'lı Kardeşler'e görev verilmesinden memnuniyet duyuldu. Büyük Envar'da Selçuk Sözen ve Michael Kunze. Concewitz Kardeşlerimiz görev aldılar.

Ayrıca bu konvanda, Önceki Bölge Büyük Üstat Yardımcısı Hakan Uysal gümüş ACGL Üstün Hizmet madalyasıyla taltif edildi.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası'nın kuruluşunun

100. Yılı Etkinlikleri

İlk Büyük Locamız "Maşrik-ı Azam-ı Osmani" 24 Haziran 1909'da kurulmuştu. 2009 yılında, Türk Masonluğu 100. yılını ikmal edecektir. Bu nedenle, anılan yıl Büyük Locamız tarafından 100 yılı kutlama yılı olarak kabul edilmiş ve bütün bir yıla yayılmış etkinliklerle bu mutlu olayın kutlanması planlanmıştır. Kutlamalar ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleştirilecektir.

Cevad Güirer

Ulusal Etkinlikler

Bu başlık altında sıralanan en önemli etkinliğimiz, 11 Ekim 2008 tarihli Büyük Görevliler Kurulu toplantısında karar altına alındı. Bu karara göre, 15 Şubat 2001 tarihinde inşaatı tamamlanarak 29 Nisan 2001 tarihinde de törenle Milli Eğitim Bakanlığına teslim edilen "TC. Derince Cumhuriyet İlköğretim Okulu"ndan sonra Ankara Keçiören İlçesinde yeni bir İlköğretim Okulu yaptırılarak yöre çocuklarına armağan edilecek.

Okul, Milli Eğitim Bakanlığının Keçiören İlçesinde bulunan bir arsası üzerine, tip projelerden biri olan, MEB 2004 48 tipinde inşa ettirilecek ve adı, " Keçiören Kardeşler Cumhuriyet İlköğretim Okulu" olacak.

Kardeşlerin katkıları ile inşa edilecek okulun fiziki yapısı ve maliyeti hakkında şu genel bilgiler verilebilir: Milli Eğitim Bakanlığı'nın önerdiği tip projeye göre, bodrum, zemin ve üzerine 3 katlı, 24 derslik, 2 ana sınıfı, 1 laboratuvarı, 1 bilgisayar dersliği, resim ve müzik derslikleri, iş teknik atölyesi, rehberlik servisi, okulaile birliği odası, idare odaları, kütüphane, kantin, beden eğitimi salonlarını içeren ve 4469 m2 alana

sahip, 720 öğrenci kapasiteli bir okul inşa edilecektir. İnşaatın maliyeti, Bayındırlık birim fiyatları ile yaklaşık 2.050.000 YTL.dir. (Söz konusu protokol 26 Kasım 2008 tarihinde imzalandı.)

Kutlamalara Vadilerimiz düzenlenecek fikri ve sanatsal faaliyetlerle, bunun yanında Localarımız da aşağıda işaret edilen çalışmalar ile

- Dünyada ve ülkemizde Masonluğun oluşumu ve gelişimi ile siyasi, sosyal ve kültürel ortama göre masonik oluşumda meydana gelen değişimler,
- Özellikle bilim ve sanat dallarında ayrıca devlet yönetiminde yer alarak temayüz etmiş Kardeşlerimizin biyografi ve icraatları ile masonik hayatları,
- Masonik yaşı uygun olan Localarda, o Locanın üyesi Kardeşlerin bu süreçteki masonik etkinlikleri ve Masonluğa katkıları, Konularında konferans, panel veya benzeri etkinliklerle kutlamalara katılacaklardır.

Uluslararası Etkinlikler

Büyük Locamız, Uluslararası kutlama faaliyetini gerek yurtdışından gelecek Kardeş ve Hemşirelerimiz, gerekse yurt içinden davet edebileceğimiz konuklarımız ve doğal olarak her Vadi ve Şubemizden katılacak Kardeşlerimiz ve Hemşirelerimizle bir-

likte 24-26 Eylül 2009 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirecektir.

Bu kutlamalara ait ayrıntılı program hazırlıkları sonuçlanmak üzeredir. Dergimizin önümüzdeki sayılarında kesinleşmiş programları ayrıntılı olarak okuyucumuza sunmayı planlıyoruz. Bununla beraber, şimdilik sizlere genel hatları ile etkinlikleri aktarabiliriz: Topkapı Sarayı bahçesinde, Aya İrini'de, Akatlar Beşiktaş Spor Kompleksi Kapalı Salonunda gerçekleştirilecek olan masonik ve sanatsal uluslararası etkinliklerimiz 26 Eylül 2009 Cumartesi gecesi verilecek Kokteyl ve Gala Yemeği ile sonlandırılacaktır. Bu yemek İstanbul'da Ortaköy Four Seasons Bosphorus Oteli salonlarında 800 kişi için düzenlenecektir. Tanıdığımız Büyük Localara 24-26.09.2009 tarihinde 100. yıldönümümüz kutlamalarını gerçekleştireceğimizi bildirir bir yazı yazıldı ve katılıp katılamayacaklarını bildirmeleri istendi. Katılmak isteyen Büyük Localara resmi davet yazılarının yeni yılda gönderilmesi planlanmıştır. 2008 Kasım ayı başı itibariyle, 12 Büyük Locadan muhtelif seviyelerde yazılı katılım cevabı geldi.

Keçiören Kardeşler Cumhuriyet İlköğretim Okulu için Protokol imzalandı

Ankara Valiliği, İl Milli Eğitim Müdürlüğünce, Keçiören İlçesi Yayla Mahallesinde tefrik edilen bir arsa üzerinde derneğimizce, 24 derslikli, M. E. B.'liğinin 2004 - 48 tip projesi gerçekleştirilecek.

Ankara Valiliğindeki törene, Vali Kemal Önal, İl Milli Eğitim Müdürü Kâmil Aydoğan, Büyük Üstat Salih Evcilerli, Büyük Üstat Kaymakamı Ayhan İnal, diğer hayırseverler ve basın mensupları katıldı.

Törende konuşan Büyük Üstat, daha önce Derince'de bir ilköğretim okulu gerçekleştirdiğimizi ve hâlâ bu okulun hamiliğini de yaptığımızı belirterek, 100. Yılıımızda, Ankara'da daha sonra da, İzmir'de bir okul yapmak istediğimizi belirtti ve Derince İlköğretim Okulu inşa protokolünü de, o tarihte Kocaeli Valisi olan Sayın Kemal Önal'la imzalanmış olduğunu mutlu bir tesadüf olarak niteledi.

Ankara'da yapacağımız okulu önümüzdeki ders yılına yetiştirmeye çalışacağımızı belirten Büyük Üstat, okul inşaatını, Dernek bütçesinden değil, 15 bin kardeşimizin bağışlarıyla gerçekleştireceğimizi, derneğimizin yardım olarak yalnız bu inşaatları yapmadığını, 700 öğrenciye burs vererek okumalarına katkıda bulunduğunu da belirtti.

"Keçiören Kardeşler Cumhuriyet İlköğretim Okulu" adını alacak olan, okulun görünür bir yerine, okulun Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası tarafından armağan edildiği konusunda bir tabelanın konulacağı da protokolda yer aldı.

Türk Masonluğunun 100. Kuruluş Yıldönümü faaliyetlerinden olmak üzere, Ankara'da gerçekleştirilecek bir ilköğretim okulu için Ankara Valiliğinde 26 Kasım 2008 tarihinde düzenlenen bir törende, Derneğimizle Valilik arasında bir protokol imzalandı.

Büyük Üstat Salih Evciler'li ve Büyük Üstat Kaymakamı Ayhan İnal (sağda) protokolü imzalarken.

Büyük Üstat Salih Evcilerli (soldan üçüncü), Ankara Valisi Sayın Kemal Önal (sağdan üçüncü).

Sizi hiç unutmayacağız...

Sevgili Gülçin Hemşiremiz...

Büyük Üstat Salih Evcilerli ve Gülçin Yücel Hemşiremiz.

Okuyucu Mektubu:

Duydum ki, bizi bırakıp gidiyor-muşsunuz harici yaşama. Biz ham

taşını yontan çıraklara o güzel gülümseme-nizle verdiğiniz manevi desteği nasıl unutacağız Kitaplıktaki tezler, konferanslar ve kitaplar arkanızdan ağlamaya başladılar bile. Duyuyor musunuz? Sokrates'ten Sahir Erman'a, Tamer Ayan'dan Celil

Layiktez'e... Pisagor duymuş gittiğinizi, "Kitaplar kadar, onları insanlara sunanlar da önemlidir!" demiş. Hz. Ali şöyle tamamlamış onu:

"İnsanların en hayırlısı, insanlara hayır edendir." Kütüphanemiz öksüz. Size olan sevgimiz sonsuz. Sağlık, mutluluk ve huzur dolu günler dilerim.

Sizi seven Kardeşiniz
H.Kerim Sucu

Gülçin Yücel Hemşire ile söyleşi için Tesviye 71, Sayfa: 52'ye bakınız.

Bu yılın başında Lahey'de Hollanda Kraliyet Milli Kütüphanesinde rehberin tanıtımı yapıldı. "Gizli bilgi: Masonik ve Ezoterik teşkilâtlara ait arşiv ve kütüphanelerin tek rehberi" konulu bir sempozyum da tanıtımı izledi.

Leiden Üniversitesi Hürmasonluğu Tetkik Kürsüsünün önceki başkanı Profesör Dr. Ton van de Sande dahil olmak üzere, çok sayıda seçkin konuşmacı sempozyuma tebliğlerini sundu.

Profesör van de Sande, Lahey'de, "Prins Frederik" Kültürel Masonik Merkezinde Hollanda'nın en önemli koleksiyonu olan, Hollanda Grand Orient'ı Hürmasonluk Nizamının arşiv, kütüphane ve müzesinin saklandığını ifade etti.

Arşiv, Büyük Locanın 1756'dan bu yana kayıtları ile elliden fazla locanın özel kayıtlarını içermektedir. Arşivin en önemli bölümünü 19. yüzyılın ünlü Hollandalı masonik obje ve evrak koleksiyoncusu George Burckhardt Kloss'un kütüphanesi oluşturuyor. Bu koleksiyonu 19. yüzyılda Hollanda Büyük Locası Büyük Üstadı Prens Frederik satın aldı ve müzeye verdi.

Orijinal obje koleksiyonu İkinci Dünya Savaşında kaybolmuşsa da, 1945'den sonra, küratör Beitj Croiset van Uchelen'in gayretleriyle yeniden bir araya getirilmiş ve hatta çoğaltılmıştır. Hürmasonluğu tetkik etmek isteyen akademisyen ve araştırmacılar için bu koleksiyon dünyada bulunan en kapsamlı koleksiyondur.

Rehberin bir nüshasını elde etmek isteyenlerin, OVN, PO Box 92004, 1090 AA Amsterdam, Hollanda adresine müeacaat etmeleri önerilir. Bilgi için: info@stichtingovn.nl.

Hollanda'da masonik arşivlere rehber

OVN veya Hollanda'da Hürmasonluk Tarihinin Akademik Araştırmasını İlerletme Vakfı, Hollanda'da kamu koleksiyonlarında saklı bulunan masonik arşiv ve dokümanlarının rehberini yayınladı.

Leiden Üniversitesi, Hürmasonluğu Tetkik Kürsüsü Dünya masonluğu açısından büyük önem taşıyor (üstte). "Prins Frederik" (solda).

Not: Alman işgalinde bu müzede saklanan malzeme, Alman propagandasına destekleyecek malzemeye katkıda bulunmak üzere Berlin'e götürülmüş ve müttefiklerin hava bombardımanlarına karşı tünellerde

muhafazaya alınmıştı. Daha sonra Sovyet işgal sahasında kalan bu bölgeden, dokümanlar Moskova'ya götürülmüş ve ancak Sovyetler Birliği yıkıldıktan sonra Hollanda'ya iade edilmişti. (CL)

Masonluk 21. yüzyılda daha da önemli

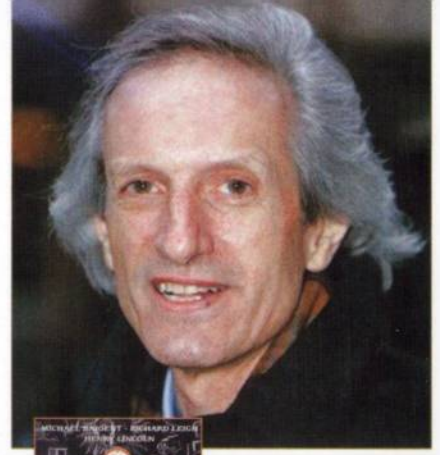
Kutsal Kan ve Kutsal Kâse ile Mabet ve Loca kitaplarının yazarlarından ve Freemasonry Today dergisinin editörü Michael Baigent Masonluk'la ilgili fikirlerini Freemasonry Victoria dergisinde şöyle dile getirdi:

"Mesleğimiz açısından, 21. yüzyılda, farklı dinlerden, farklı politik

bakışlardan ve farklı etnik yapılardan insanların bir araya gelmeleri ve onu değerlendirmeleri çok önemli. Bu insanlar, meselelerin bütün taraflarını tanıyarak, iyi ve gerçek olan konuları konuşmaları gerektiğine inanıyorlar. Bunun için birçok yol ve yolcu var. Bunların hepsini keşfet-

mek ve kullanmak çok önemli. Bu prensip bizim yapımızda var. Ritüellerimiz geçmişten geleceğe ve her yerde bunu anlatıyor. Masonluk yolculuğunda tekrisle başlayan ve hep devam eden bir yolculuk bu."

(Revista Arte Real Waneiro, Fevererio 2008)

Ünlü yazar Michael Baigent, aynı zamanda İngiliz Masonları'nın dergisi olan Freemasonry Today'in de editörü.

Hindistan Büyük Locası Büyük Üstadı: "Gerçek birdir..."

"Gerçeklik tek bir anlama gelir, akıllı insanlar ona farklı isimler verirler. En eski Hint yazılarında Reg Veda şunları söyler: Gerçeklik birdir. Biz onu farklı isimlerle çağırırız. Masonlar olarak biz, ne din ne de din sistemlerinin bizi dudurmadığını biliyoruz. İnançlarımızın farklı olması bize yardım eder. Aynı amaç için çalışan birleşik bir aileyiz biz." (The Voice of Freemasonry, Volume 25, Number 2 2008)

Derinlerde yeni Loca

Brezilya'nın Amazon havzası yağmur ormanlarında, Manaus'tan 107 kilometre uzaklıkta yeni bir mabet inşaa ediliyor. Yapımı sürmekte olan bu mabet tamamlandığında, Brezilyalı Kardeşlerimiz balta girmemiş ormanların derinliklerine ulaşmış, bizlerle aynı prensipleri paylaşarak yaşıyor ve çalışıyor olacaklar.

William Preston

İhraç edilen büyük Mason

Ahmet Şenkut

William Preston 1742 yılında İskoçya'nın Edinburgh şehrinde doğdu. Avukat olan babası ona iyi bir tahsil verdirdi. Yanında çalıştığı ünlü dil bilimci Thomas Ruddiman'ın ölümü üzerine 1760 yılında Londra'ya gitti. Elindeki tavsiye mektubuyla Kraliyet Matbaacısı ünvanına da sahip olan William Strahan'ın yayinevinde işe başladı. Redaktörlük, editörlük yaptıktan sonra bu yayinevinin yöneticisi oldu. Mesleği sayesinde gününün ünlü edebiyatçılarıyla yakınlaşma imkânı buldu. Ölümüne kadar çalıştığı aynı işyerinden kazandığı paralarla rahat bir hayat sürdü.

1763 yılında Eskiler Büyük Locası'na bağlı ve İskoçyalıların çoğunlukta olduğu bir locada tekris oldu. Daha sonra Modernler Büyük Locası'na bağlı bir locaya tebenni etti. Londra'daki Royal Alfa, Ionik, Fortitude Localarına devam etti. Daha sonra Büyük Ziyafet Üstadı olarak Mayıs 1766 da yapılan Büyük Şölenin organizasyonuna katıldı. 1768 den 1777 yılına kadar Büyük Sekreter yardımcılığı yaptı ve Anayasalar kitabının tarih bölümünün yeniden yazılmasında görev aldı.

"Masonluğun Tasvirleri" (The Illustrations of Masonry) adlı eserinin Birinci Derece Bölümünü 1772 yılında, üç derecenin konferansını ise toplu halde 1774 yılında yayınladı.

Preston'un Hür Masonluğun ritüellerinde ve sembolizmasında yaptığı

William
Preston
1742-1818

27 Aralık 1777 tarihinde Aziz Yahya Yortusu'nda Loca Kardeşleri toplantı yaptıkları tavernanın hemen karşısında bulunan kiliseye topluca giderek ayine katılmaya karar verdiler. Bilinmeyen bir sebepten ötürü, duayen Loca Kardeşleri bu hareketi protesto ederek, katılmadılar. O gece 10 kadar Loca Kardeşi Üstad-ı Muhterem ile birlikte topluca kiliseye gittiler. Ve sonra olanlar oldu...

revizyon ve geliştirmelerinden sonra, Londra'da Kardeşliğin itibarı daha da arttı ve ilgi çoğaldı.

Aynı nedenlerle, Büyük Loca'nın Yardım Sandığı'na yapılan bağışlar bile artmış, aristokrat çevrelerden bir çok önemli kişi Mason olmak için başvurmuştu.

Bu vesileyle, William Preston, Hürmasonluk camiasında bir yıldız gibi parladı. Artık locaların ve masonik toplantıların aranan bir konferansçısıydı. Ancak onun başarılarını çekemeyenlerin kıskançlığı ve Preston'un dikbaşlılığı maalesef tatsız olaylara sebeb oldu.

Tatsızlıklar

O yıllarda, Preston 6 yıldır sürdürdüğü Philantropy Locası'nın Üstad-ı Muhteremliği'nin yanında Büyük Locada Büyük Sekreter Yardımcılığı da yapıyor, önemli eserlerin hazırlanmasına imzasını koyuyordu.

Bu sırada ilk Büyük Locayı 1717 yılında kuran dört eski locadan biri olan ve daha sonra matrikül numarası dağıtımında 1 numarayı alan Antiquity Locası da üye bulmakta zorlanıyordu hatta devamsızlıktan locayı açamaz hale gelmişti. Locanın duayenleri olan Northuck ve Bottomley Kardeşler Preston'u bu locaya tebenni etmeye ikna ettiler. 15 Haziran 1774 tarihinde Antiquity Locası'na tebenni eden Preston iki hafta sonraki çalışmada Locanın Üstad-ı Muhteremliğine seçildi. Onun yönetiminde Loca yeniden gelişti, üye adedi çoğaldı, toplantıları ilgi çekici hale geldi ve ziyaretçiler

çoğaldı. Preston bu görevini 1777 yılının Haziran ayına kadar sürdürdü sonra Üstad-ı Muhteremliği bıraktı.

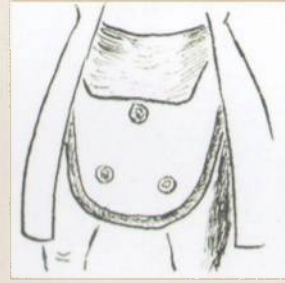
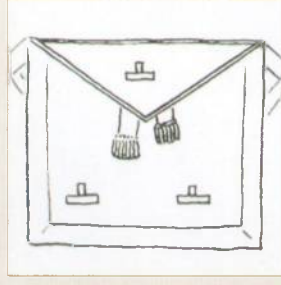
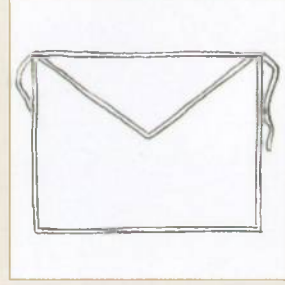
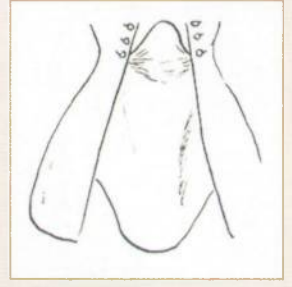
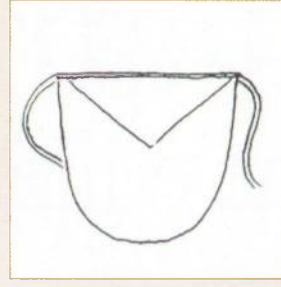
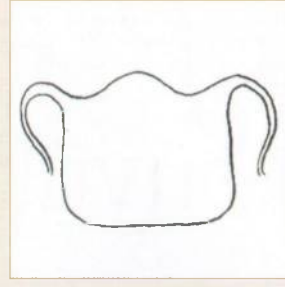
27 Aralık 1777 tarihinde Aziz Yahya Yortusu'nda Loca Kardeşleri toplantı yaptıkları tavernanın hemen karşısında bulunan kiliseye topluca giderek ayine katılmaya karar verdiler. Bilinmeyen bir sebepten ötürü, duayen Loca Kardeşleri bu hareketi protesto ederek, katılmadılar. O gece 10 kadar Loca Kardeşi Üstad-ı Muhterem ile birlikte topluca kiliseye gittiler, masonik regalyalarını içeride kuşandılar ve o şekilde ayine katıldılar. Ayinden sonra da toplandıkları taverna zaten caddenin karşı tarafında olduğu için önlük, eldiven ve regalyalarını çıkartmaya gerek görmeden masonik kıyafetlerle geri döndüler.

Bir sonraki toplantıda geçit resminin aleyhindeki duayen üyeler bu hareketin kınanmasını ve katılanların cezalandırılmasını istediler. Bu talep ayine giden Üstad-ı Muhterem ve görevlilerin cezalandırılması anlamına geliyordu. Aslında bütün bu olay bir kaşık suda fırtına koparmaktan başka bir şey değildi.

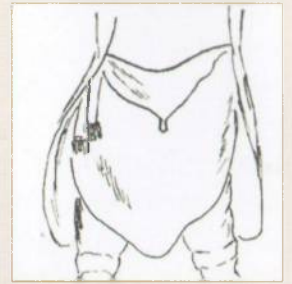
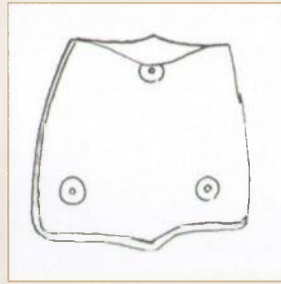
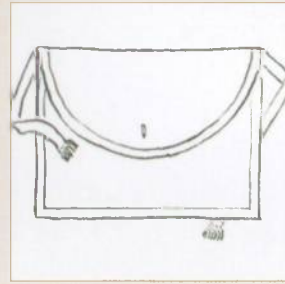
Preston o sırada Üstad-ı Muhterem değildi ve ayine de katılmamıştı. Serinkanlı olup dilini tutabilse belki hiç bir şey olmayacaktı. Ancak o çoktan beri kafasında kurduğu bir savı pratiğe dökmek ve açığa çıkarmak için bu olayı kullandı. Preston'un savı şu idi:

"İlk Büyük Loca'yı meydana getiren dört eski loca berat almadan ve ezelden gelen hak ve imtiyazlarla çalışmaktadır. Dolayısıyla diğer localardan farklıdır. Bu itibarla da Büyük Loca'nın kanun ve tüzüklerinden bağımsız olmalıdırlar."

Bu maksadını aşan talihsiz savunmaya Büyük Loca'nın reaksiyonu da aynı şekilde gereksiz sertlikte oldu. 1741

İlk masonik önlüklerden bazı örnekler.

yılında yayınlanmış "umumi yerlerde izin almadan gösteri yapma" kuralına aykırı davranmaktan bunu yapan görevlileri uyaracaklarına onları savunan William Preston'u Masonluktan ihraç ettiler.

Bir sonraki üç aylık Büyük Loca toplantısında olayı bir kez daha değerlendirip, bir özür mektubu yazan Preston affedilip üyeliği iade edildi. Ancak Antiquity Locası'nın Preston taraftan olan çoğunluk üyeleri bu

olayları ateşleyen duayenlerden Noorthuck ve Bottomley'i locadan ihraç etme kararı aldılar. Bu hareket Büyük Locadan tepki aldı ve hareketin gerisinde Preston'u gören Büyük Loca onu yeniden Masonluktan ihraç etti. Bunun üzerine Antiquity Locası çoğunluk üyelerinin aldığı bir kararla 29 Ocak 1779 tarihinde Modernler Büyük Locası'ndan koptu ve York'taki Tüm İngiltere Büyük Locasına katıldı. Giderken

locanın mefruşatını, avadanlıkları, regalyalarını, tersimatlarını bir arabaya yükleyerek götürdüler. Kalan azınlık üyeler duayenleri tekrar geri aldılar ve Modernler Büyük Locası'na bağlılıklarını teyit ettiler.

Yeni bir Büyük Loca

Preston, York Büyük Locası'ndan Loca Beratı yanında bir de Büyük Loca kurma izni aldı. İngiltere'nin masonik tarihine "Trent Nehri'nin Güneyinde Kalan İngiltere'nin Büyük Locası" diye geçen Büyük Loca işte böylece kuruldu. Preston bu Büyük Loca'nın önce Büyük Hatibi sonra Büyük Üstat Kaymakamı oldu. Yeni Büyük Loca, Londra'da kurulan iki yeni locaya berat vermesine rağmen ilerleyen yıllarda gelişmedi, bir anlamda onu hayal kınklığına uğrattı ve uzun bir süre Masonluktan kopmasına sebep oldu.

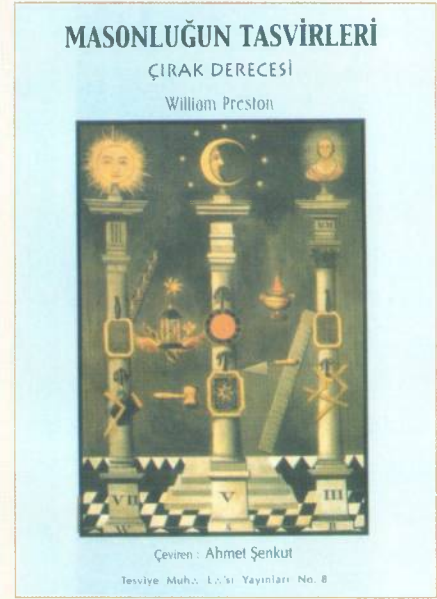
Preston ve yandaşları 10 yıl sonra Modernler Büyük Locası'na ve Antiquity Locası'na geri döndüler. Preston'un itibarı yeniden iade edildi. Onun ismi birçok önemli kişinin bu locaya katılmasına ve Büyük Loca'da görev almasına sebep oldu. İlerleyen yıllarda eserini her defasında daha da geliştirerek yeniden yayınladı. İki rakip Büyük Loca'nın birleşme çalışmalarına ve nihayet birleşmesine şahit oldu. Büyük Loca'nın talimatıyla ritüellerin tek tip hale getirilmesinde danışmanlık bile yaptı. 1816 yılına kadar fiilen loca çalışmalarına katıldı, 1818 yılında vefat etti. Vasiyetinde o gün için çok önemli bir meblağ olan 500 poundu Büyük Loca Hasenat Sandığı'na, 500 poundu Yetim Kızlar Yararına kurulmuş Hasenat Sandığı'na ve her yıl Büyük Loca toplantısında "Masonluğun Tasvirleri" adlı eserini sunacak Kardeş'e nemesi verilmek şartıyla Büyük Loca'ya da 300 pound bıraktı.

Masonluğun tasvirleri Çıracak Derecesi

121 Numaralı Tesviye Locası yayınlarının sekizincisi olan kitap, William Preston'un özel ve masonik yaşamının kısa bir özeti; ünlü eseri "Masonluğun Tasvirleri"nin (Illustrations of Freemasonry) nasıl hazırlandığı ve Çıracak derecesine ait bir el kitabını içeriyor. Kitabı dilimize Ahmet Şenkut kazandırdı.

Hür Masonluğun ritüelleri Operatif Masonların Gotik Anayasalarından itibaren anonim olarak gelişmiş ve şekillenmiştir. Ancak Spekülatif Masonluğun sembolizmasına, ritüellerine ve bu ritüellerin törenlerdeki uygulama pratiğine Kardeşliğimizin 300 yıllık tarihinde en büyük katkıyı yapmış olan bir tek kişi vardır: Bu kişi 18. yüzyılın ikinci yarısında Hürmasonlukta bir yıldız gibi parlamış olan William Preston'dur.

William Preston çıracak, kalfa ve üstat derecelerinin törenlerini tasvir etmiş; ahlaki öğretilerini ve sembolizmasının önemini analiz etmiş; Masonluğun öğretilerinin evrenselliğini ve güzelliğini ortaya koymuş; masonik öğretilerin amacın erdemlerini her yönüyle ve en güzel renklerle çizip, gelenek, usül ve ahlaki görevlerimize uymak ve onlara içten bağlı kalmak olduğunu belirtmiş; sonuçta Hürmasonluğun karakterini günümüze gelecek şekilde etkilemiştir. Tesviye Locası yayınlarının sekizincisi olan kitapta, William Preston'un özel ve masonik yaşamının kısa bir özeti; ünlü eseri "Masonluğun Tasvirleri"nin (Illustrations of Freemasonry) nasıl hazırlandığı ve çıracak derecesine ait bir el kitabı bulunmaktadır. Bu el kitabı, masonik eğitim yolunda büyük kolaylık yarattığı bütün

dünya Masonlarınca kabul edilen soru-cevap sistemiyle hazırlanmıştır. Kitaptaki Çıracak Derecesi soru-cevapları 1796 yılına aittir ve bugüne kadar dünyada bulunabilmiş en eski kılavuzdan alınmıştır.

Bilhassa Çıracak Kardeşlerimiz 212 yıl önce yazılmış olan bu soru-cevapları okudukça bunların bugün bizim kullandığımız ritüele olan benzerliklerini ve farklılıklarını görecekler ve girdikleri derecenin sembolizması hakkında yeni ve ilginç ipuçları bulabileceklerdir.

Kitabı çeviren Ahmet Şenkut, eğer bir çeviri grubu kurulabilirse, Kalfa ve Üstat Dereceleri el kitaplarının da gelecekte Türkçe'ye kazandırılacağı düşünülmektedir.

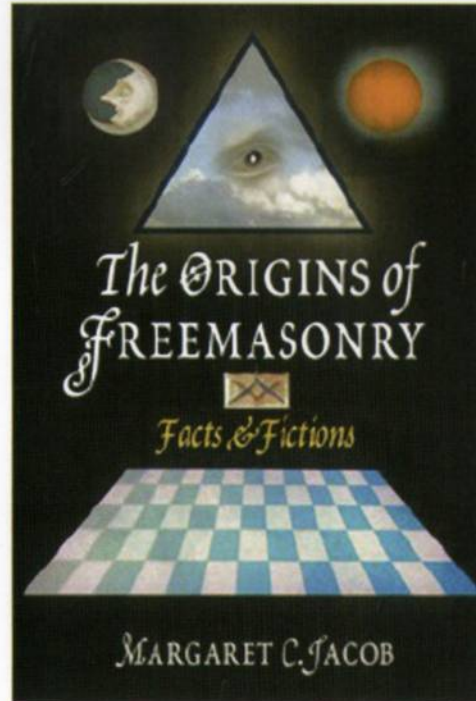
Masonluğun akademik yöntemlerle araştırılmasının geçmişi ve geleceği üzerine:

Masonik geçmişin, geleceği...

Google'a "freemason" diye yazın, 3 milyondan fazla kayıt bulursunuz. Ancak ilk on sırada Hürmasonluğu komplocu veya Satanik bir örgüt gibi gösteren siteler işgâl etmektedir. Bir noktada, kart katalogundan bugüne fazla değişen bir şey olmadı. Sorun aynı: on sekizinci yüzyılın Boston'u veya on dokuzuncu yüzyıl başı Meksika'sı olsun, belirli bir tarihsel bağlam içinde Hürmasonluk hakkında yazarken, gerçeğe uydurmayı birbirinden nasıl ayırırız?

Margaret C. Jacob, Ph.D
Çeviren: Celil Layiktez

1970'li yıllarda Hürmasonluğun tarihsel durumuna ilk yaklaştığımda, New York Halk Kütüphanesi'ne gittim. Başvurabileceğim en mantıklı yer olarak orayı görmüştüm. Çekmeceleri 3'e 5¹ oranında kartların düzgünce dizildiği eski yöntem kart katalogu ile karşılaştım. Önemli bir koleksiyon olduğu belliydi. "Hürmasonluk" konusuna ayrılmış kartlar 10 kadem uzunluğunda ve 5 kadem² yüksekliğinde göz korkutucu boyutta raflarda yer alıyordu. Kısa sürede farkına vardım ki, akademik açıdan bu koleksiyonun hiçbir değeri yoktur.

Anlatayım. O dönemde, kuşku duymayan araştırmacı, Avrupa Hürmasonluğu ile ilgili standart bir eser olan Bernard Fay'ın 1935'de yazdığı "*Devrim ve Hürmasonluk, 1680 - 1800*" başlıklı

kitabına başvurabilirdi. Avrupa tarihini ilgilendiren konuyu ilk ele alan velut tarihçi yazarın Fransızca kitabı hep mehaaz olarak gösterilirdi. Doktora öğrencisi olarak on sekizinci yüzyılı tetkik ettiğimde, bana verilen okuma listesinde bu kitabın ismi vardı. Oysa, hiç kimse de Fay'ın sonradan bir Nazi işbirlikçisi olduğunu ve Fransız Devrimi'nin arkasında masonik bir

Bernard Fay yaklaşımındaki yanlışlara işaret edecek tek bir başlık yoktu. Yazılar genelde belirli olaylarla ilgili olup localanna ve localalarının tarihine candan bağlı sadık kardeşler tarafından kaleme alınmıştı. Bu yazılanların doğru olduğu varsayımı ile, saygı duyulacak bu çalışmalarda, tarihsel analiz bakımından hiçbir şey yoktu; bir kişinin neden mason olmayı istediğini, veya Anglo-Amerikan geleneğinde kadınların masonluğa kabul edilmeyişlerinin neyi ifade ettiğini araştıran bir soru da yoktu. Bu olgular, "erkeklerin mason olmayı istemeleri doğaldır, kadınlar zaten istemez" gibi basmakalıp laflarla geçiştiriliyordu.

1- 7.5 x 12.5 cm
2- 3 x 1.5 m

Ne gördüm?

Önemli kütüphanelerin kart kataloglarında geçirdiğim günler masonik tarihin kordonla çevrili olduğunu, yazılanların da inançlı masonlar tarafından gene inançlı, veya daha da kötüsü, çoğu kez aşın sağa meyilli fanatik masonlar için yazıldığını tespit ettim. Kuruluşu izleyen ilk üç nesli kapsayan dönemde birer sosyal merkez olarak görülebilen localann, onları teşkil eden binlerce Avro – Amerikan erkeğin, hatta kadının yaşamında nasıl bir etki yarattıklarını tetkik etmenin faydasız olacağını görmek zor olmadı. Bu kişiler çok değişik meslek ve sosyal sınıfa aittiler; 1717’de Londra’da ilk Büyük Loca’nın kuruluşunda gerçek taş işçilerinin var olmadıkları dikkat edilecek bir husustur. Ancak, Hürmasonluk gibi bir olgu söz konusu olunca, tarihinin merakını tatmin etmek kolay değildir. Başladığında yeni bir olguydu, Britanya sosyal deneyimine doğrudan bağlıydı ve on sekizinci yüzyılın ortalarında büyük Avrupa kentlerinde inanılmayacak kadar popüler olmuştu. Tarihçi nasıl merak etmesin ki?³ Ancak genel akademik dünyada konu itibar yitirdiğinden, nasıl hareket etmeliydi? Yanlış olarak, Hürmasonluk mistik veya akıldışı bir dünya ile veya koyu inanç ve fanatizmle özleştiriliyordu. Hiçbir zaman unutmamalıyız ki 2. Dünya Savaşından sonra Avrupa ve Latin Amerika’da, modernliğin kokuşmuş kalbinde, Yahudi-Mason komplosunun yattığı miti hala canlı tutuluyordu.

Hürmasonluk hakkında ilk akademik araştırmaları öğrencilerime anlattığım zaman, tahtanın üzerine, bazen alaycı bir tavırla, bir kart katalogunun neye benzediğini çiziyorum. Kütüphane kayıtlarına ulaşmak için veya konularında faydalı olabilecek internet

2. Dünya Savaşından sonra, Avrupa ve Latin Amerika’da, “modernliğin kokuşmuş kalbinde, Yahudi-Mason komplosunun yattığı” miti hâlâ canlı tutuluyordu.

sitelerini araştırmak üzere öğrencilerim yalnızca bilgisayarlarını kullanırlar. Google’a “freemason” diye yazın, 3 milyondan fazla kayıt bulursunuz. Ancak ilk on sırada Hürmasonluğu komplocu veya Satanik bir örgüt gibi gösteren sitelere rastlıyorsunuz. Bir noktada, kart katalogundan bugüne fazla değişen bir şey olmadı. Sorun aynı: on sekizinci yüzyılın Boston’u veya on dokuzuncu yüzyıl başı Meksika’sı olsun, belirli bir tarihsel bağlam⁴ içinde hürmasonluk hakkında yazarken,

gerçekle uydurmayı birbirinden nasıl ayırırız? Yanıt, üniversite düzeyinde rutin olarak öğretilen akademik tarih araştırma standartlarına sahip çıkarak, onları hürmasonluk tarihi ve bağlı olduğu tarihsel bağlama uygulamaktır.

Akademik araştırma

Masonluk hakkında akademik araştırma düzeyinin profesyonelleşmesi başlamıştır. 1970’li günlerden bu yana masonik araştırmaların yöntemlerinde olağanüstü bir gelişme yaşanmıştır. Her şeyden önce itibar iade edilmiştir, ikinci ve en önemlisi, tarihsel delillerin değerlendirilmesinde standartlar ve akademik ciddiyet temel olmuştur. Bu değişiklikler Atlantik’in her iki yakasında olmuşsa da, Avrupa’nın saygın akademik sahnelerinde bu daha belirgindir. Sheffield, Leiden, Bordeaux ve İspanya’da Zaragoza üniversitelerinde, Hürmasonluğu araştırma merkezleri faaldır ve üniversitelerle özel sponsorlar tarafından desteklenmektedir. Avrupa Bilim Vakfı⁵, yeni olarak, Hürmasonluk fenomeninin milli kontekstlerde araştırılması için önemli bir bağışta bulunmuştur.

Amerika’da genç akademisyenler mason tarihinin veçheleri üzerine tez veya kitap yazıyorlar. http://www.lib.umi.com/dissertations/results?set_num=1 elektronik sitesine girdiğimizde, Amerikan üniversitelerinde son on yılda yazılan elliden fazla doktora (Ph.D.) tezinin Mason tarihi ile ilgili olduğunu görürüz. Araştırmalarını ve yazılışında tezini yönettiğim Jacob Dorman adında bir öğrencimin çalışması olduğundan ya da bildiğim bir konuya değinmek istiyorum. Tezin başlığı: “Harlem’in Siyah Yahudileri ve 1920’lerde Doğu

3- Margaret Jacob burada dişi formunu kullandığından, tarihinin kendi olduğu anlaşılıyor.

4- context

5- European Science Foundation

ve Afrika Mistik Bilimleri Profesörleri”, UCLA⁶ 2004. Siyah Amerika tarihi ile ilgili bu çalışma Harlem Rönesansı esnasında zenci entelektüellerin araştırmalarını kapsamaktadır. Özgürlüklerine kavuşmak için yeni hakikatlerin ve yeni kimliklerin arayışında, bazı dinlerle birlikte Hürmasonluğa da yöneldiler.

Dünya çapında masonik araştırmalar konusunda iyimser olmak için başka nedenler de vardır. İmparatorluk bağlamındaki mason localarının dışında, Batılı olmayan ülkelerde de, yerel kişilerin kendi kültürel ortamlarında masonluğa karşı gösterdikleri ilgi araştırılmaya başlanmıştır. Kadın Masonluğu ile ilgili yeni araştırmalar da yürütülmektedir. Son olarak, akademisyenlerin kısaca “Moskova Arşivleri” diye adlandırdıkları dokümanlar vardır. Bu arşivler, Nazilerin işgal ettikleri ülkelerden alınan binlerce elyazması (sonradan daktilo edilen) evrak içermektedir. Naziler Yahudi – Mason komplo teorilerine inanıyor ve bu teorileri doğrulayacak ve hedeflerini açıklayacak evrak arıyorlardı. Bu maksada hizmet etmek üzere 1940’da işgal ettikleri ülkelerin Büyük Localarıyla münferit Localarını yağma ettiler. Tüm bu çalıntı evrak özel bir enstitü tarafından tetkik edilmek üzere Berlin’e yollandı. Sonra Rus ordusu geldi ve enstitüde bulunan evrak Moskova’ya yollandı. Ruslar muhtemelen Batı ülkeleriyle bu evrakı Almanların çekilirken çaldıkları Rus varlıklarının iadesi için pazarlık malzemesi olarak sakladılar. Olay beklenen şekilde gelişmedi ve Fransa, Belçika ve Hollanda’dan yağmalanan masonik evrak 1990’a kadar Moskova’da kaldı. Amerikalı tarihçi Patricia Kennedy Grimsted (*Trophies of War and Empire, Harvard University Press, 2001*) bu evrakın varlığı ile ilgili olarak dünya

Akademisyenlerin kısaca “Moskova Arşivleri” diye adlandırdıkları arşivler, Nazilerin işgal ettikleri ülkelerden alınan binlerce elyazması evrak içermektedir. Naziler Yahudi - Mason komplo teorilerine inanıyor ve bu teorileri doğrulayacak ve hedeflerini açıklayacak evrak arıyorlardı. Bu maksada hizmet etmek üzere 1940’da işgal ettikleri ülkelerin Büyük Localarıyla münferit Localarını yağma ettiler.

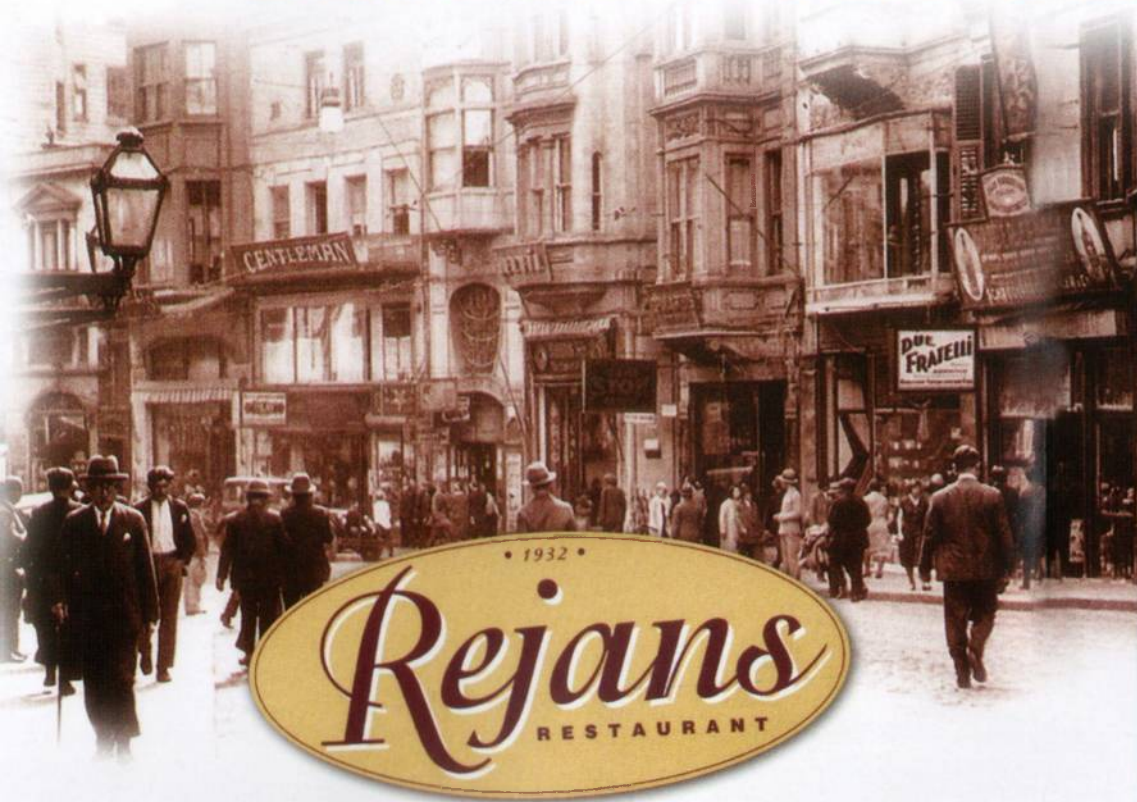
kamu oyunu uyandırdı. Putin hükümetine finansal baskıdan sonra arşivlerin çoğu Paris, Brüksel ve Lahey’e iade edildi. Bunlar, 1930’lardan bu yana saklı kalmış, bazıları 1730’lardan kalma, olağanüstü binlerce sayfa elyazması koleksiyonunu oluşturmaktadır. Yakınlarda yayımladığım iki kitabımda onları kullandım ve şüphesizdir ki onlarca araştırmacı aynı şeyi yapacaktır. Moskova arşivleri Avrupa tarihi ile ilgili masonik araştırma yapmanın önemini bir daha vurgulayıp arşivlerin dikkatlice ve kısa zamanda güvene alınmalarının önemine işaret etmektedir. Münferit Loca tarihlerinin tekrar yazılmalarına ihtiyaç duyulacağı gün gelecektir. Adanmış kardeşlerin eskiden yazmış oldukları evrak yol göstermeye devam edecektir, ama artık akademik yöntemleri her tarafta kullanacağız ve orijinal dokümanlara ihtiyaç duyulacaktır.

Binlerce elyazması bir dünya savaşı ile iki kez zapt edilmenin ve soğuk Moskova mahzenlerinde bekletilmenin üstesinden gelebilmiştir. Tarihsel evraka sahip tüm locaların bunların doğru saklanmasına özen göstererek araştırmacı kardeşlerin veya akademisyenlerin ellerine ulaşabilmelerini temin edeceklerini ümit ediyoruz. Ona imkân tanırırsak, Masonik geçmişin geleceği olur.

Bu yazı Roosevelt Merkezinin üç ayda bir yayımlanan Cosmopolis dergisinin ön baskısından alınmıştır. Roosevelt Merkezi Sivil Toplumla Hürmasonluğun tetkiki için Kaliforniya Los Angeles Üniversitesi (UCLA)’da 2006 yılında tesis edilen bir araştırma birimidir. <http://rooseveltcenter.org/>

⁶ Kaliforniya Üniversitesi

BİR BEYOĞLU KLASIĞI

Kuruluşunun 75. Yılında Kardeş ve Hemşireleri Ağırıyor

Tarihinin her evresinde Masonları ağırlamaktan onur duyan Rejans Restaurant kuruluşunun 75. yılını Hemşire ve Kardeşlerle birlikte kutluyor. Derneğin İktisadi İşletme'si ile ortak bir proje geliştirilerek, Loca Yemekleri için farklı seçenekler oluşturuldu. 75. Yıl dolayısıyla hazırlanan özel münümlerle, Rejans ağırlama alanındaki deneyimlerini ve sahip olduğu gastronomik değerleri Kardeş ve Hemşirelerle paylaşmaktan, onları ağırlamaktan onur duyacaktır.

Rus Mutfağına hoşgeldiniz!

Borç Çorbası... Piroşki,
Kievski, Böf Stroganof,
Elmalı Ördek...
Spesiyal mezeler, salatalar...
Mereng, Kestane Tatlısı...
ve ille de **Sarı Votka**...

İstiklal Caddesi, Olivya Geçidi, No: 7A Galatasaray - İstanbul

Tel: (0212) 243 38 82 - 244 16 10

www.rejansrestaurant.com.tr • info@rejansrestaurant.com

Amiral ve Mareşal Hobart Paşa

Osmanlı Donanması'na 19 yıl hizmet etti...

İngiliz Amirali ve Türk Müşiri olan Hobart Paşa, İstanbul'da çalışan 1868'de kurulmuş I Proodos locasının üyesidir. Locaya üye olanlar arasında, V. Murat, Ahmet Seyit ve Mehmet Ragıp isimli iki mabeyincisi, iki kardeşi Nureddin ve Kemaleddin adlı şehzadeler de vardır.

Tamer Ayan

Osmanlı Donanması'nda Mareşallik ve Vezirliğe (Büyük Amiral) yükseltilen tek yabancı olan *Augustus Charles Hobart-Hampden*, Leicestershire'de 1 Nisan 1822'de doğmuş, 13 yaşında 1835'te İngiliz Bahriye'sine girmiş, gemi ve

okulda geçen eğitim ve öğretimden sonra subay olmuştur. Hobart, kraliyetin soylu ailesinden 6. Buckinghamshire dükünün oğludur. Hobart, maceralarla dolu bir meslek hayatı geçirmiştir. Bunu bir deniz korsanlığı olarak nitelemekte mümkündür.

Tanzimat sonrası devlet yönetiminde her alanında baş gösteren yeni düzenlemelerde yabancı uzmanlardan yararlanmak bir çözüm yolu olarak düşünülmüştür. Deniz kuvvetlerinde III. Selim'den itibaren başlayan ve II. Mahmut döneminde de süregelen islah hareketlerinde özellikle İngiliz islah heyetleriyle gelen bahriyeli uzmanlardan yararlanılmıştır. Osmanlı deniz kuvvetlerinde bu dönemde görevli İngiliz subaylar şunlardır:

- Sir Baldwin Wake-Walker (1802 -1876) "Yaver Paşa"
- Sir Adolphus Slate (1804 -) "Müşavir Paşa"
- Sir Hobart-Hampden (1 Nisan 1822 -19 Haziran 1886) "Hobart Paşa"
- Sir Henry Felix Woods (1842 -1929) "Woods Paşa"
- Sir Douglas Gamble (1856 -1934) "Gamble Paşa"
- Sir Hugh Pigot Williams (1858 -1934) "Williams Paşa"
- Sir Arthur H. Limpus (1863 -1931) "Limpus Paşa"

İngiliz islah heyetleri içinde, bir Türk gibi vatani uğrunda savaşan, Hıristiyan olan birine ilk defa verilen Mareşal rütbesi yanında ve ebedî uykusunu Türk topraklarında uyuyan Hobart Paşa'yı inceleyelim.

Hobart'ın, Güney Amerika kıyılarında esir ticaretini engellemekle görevli bir gemide hizmet görmesi zincirin ilk halkasını, Amerikan İç Savaşı (1861-65) sırasında konfederasyon kuvvetleri safında savaşması ise son halkasını oluşturmuştur. Amerikan İç Savaşı sürerken 1863'te Albaylığa yükseltmiş olan Hobart, yeni bir macera hevesi içinde 1867'de Yunanistan'ı dolaştıktan sonra İstanbul'a gelmiştir. Bu sırada ağabeyi Lord Hobart, Osmanlı Bankası'nın Türkiye Genel Direktörü'dür. Hobart, ağabeyi aracılığı ile Sadrazamı arar ve bir randevu vermesini ister. Sadrazam Keçecizade Fuat Paşa (1815 -1869) tarafından

Hobart Paşa, Osmanlı Donanması'na ondokuz yıl hizmet ettikten sonra ebediyete intikal etti. Mezarı, Haydarpaşa-İngiliz Mezarlığı'ndadır.

Babıâli'de kabul edileceği haberi verilir. Fuat Paşa, Osmanlı Hükümetinin Girit Adası'ndaki isyanı, Yunanistan'ın da işe karışarak Giritli Rumlara yardımı nedeniyle yıllardan beri bastırmayı başaramadığını, Türk Filosu tarafından sıkı bir kuşatma uygulanmasına rağmen Yunan bayrağı taşıyan gemilerin sürekli yardım taşıyarak isyancıları güçlendirdiklerini anlatmıştır. Hobart'ın, kuşatmanın gereği gibi uygulandığı takdirde kesinlikle başarıya ulaşılacağı hakkındaki olumlu açıklamaları Fuad Paşa'yı memnun eder. Sadrazam; "Zatı Şahane, Hizmet-i Devlet-i Âli'ye kabul edip etmeyeceğinizi sual buyuyorlar. Bütün teklifleriniz kabul ve tatbik edilecektir." der. Hobart, İngiltere Hükümetinin izni ile beş yıl Osmanlı Donanması hizmetine girmiş ve Kumanda Meclisi Üyesi olarak gösterilmiştir. Hobart bu dönemde askerî rütbe söz konusu edilmeyerek 'Mr. Hobart' olarak hizmete alınmasını talep etmişse de; 18 Şubat 1868 tarihini taşıyan bir arz tezkeresinde belirtildiğine göre:

"İngiltere Devleti Bahriye Zabitanından olup geçende Devlet-i Âli'ye hizmetine alınarak uhdesinde Kumanda Meclisi Azalığı tevcih buyrulmuş olan Mister Hobart, Rütbe-yi Devlet-i Âli'de den münasip (uygun) bir rütbe ile i'lâ-yı kadr ve haysiyetini (kırlan onurunu yüceltme) arzu etmiş ve kendisi İngiltere Devleti hizmetinde Miralaylık (Albay) rütbesini haiz olduğu halde terk ederek Devlet-i Âli'ye hizmetini tercih ve ihtiyar eylemiş olduğundan tezayüt-ü şevk ve gayretini mucip olmak üzere (kırlan onurunu bir parça onarmak için) uhdesine rütbe-i mezkûrenin (adı geçen rütbenin) bir derece mafevki (üstü) bulunan Mirlivalık (Tuğamiral) rütbesinin tevcihi..."

Mr. Hobart'a Tuğamiral rütbesi verilmiştir.

Girit Kuşatması (1867 – 1869)

Hobart Paşa, Sadrazam Fuat Paşa'nın önerisiyle Girit kuşatması ile görevlendirilen Donanma Komutanlığı'na atanmıştır. 1868'de komutan forsunu 66 toplu Hüdevendigâr firkateynine (frigate) toka ederek Girit Adası'na hareket etmiştir. Hobart Paşa'nın ilk işi, Girit'teki Büyük Devletler Konsoloslarına "Girit Adası'nın kuşatma altında olduğunu, kuşatma sınırını geçmeye cesaret eden her gemiye el konacağını, kuşatmayla görevli Osmanlı gemilerine karşı ateş açanların

korsan sayılarak şiddetle cezalandırılacağını" duyurmak olmuştur. Uluslar arası kurallara göre ilan ettiği kuşatmayı tam olarak uygulamıştır. Bu olay Osmanlı deniz kuvvetlerinin gücünün olumlu sonuç vermesi olarak nitelenir. Hobart Paşa, Yunanistan'ın ihtilalcilere yardımını engellemiştir. Girit'te asayişin sağlanması, İngiltere tarafından şikâyet nedeni olmuştur. İngiltere hükümeti Hobart Paşa'ya, İngiltere'ye dönmediği takdirde adının Admiralty subay listesinden silineceğini

duyurmuştur. Hobart Paşa, 'uluslararası hukuca uygun yararlı işler yapması' nedeniyle, vatani olan İngiltere'ye dönmeyi kabul etmemiştir. 1867-69 arasında Girit'teki başarılı görevinden sonra, 1869'da Ferikliğe (Oramiral) yükseltilen Hobart Paşa; Liman Bakanlığı'na atanmış ve ayrıca "Bahriye Islah Komisyonu Başkanı" olarak görevlendirilmiştir. Hobart Paşa, 15 Nisan 1877'de Deniz Kurmay Başkanlığının yeniden kurulması ile başkanlığa atanmıştır.

Osmanlı-Rus Savaşı (1877- 1878) = 93 Harbi

Hobart Paşa, 1877 -78 (93 Harbi) Osmanlı-Rus savaşında, Ertuğrul firkateynini komuta gemisi yapmış (18 Eylül 1890'da Japonya-Oshima Adası açıklarında fırtınadan battı;

500 denizci boğuldu.) ve Karadeniz'e açılmıştır. Rus limanlarını ve Tuna ağzını abluka ederek Rus donanmasını etkisiz kılmış, Suhum'un (Sokumkale=Abzaya Cumhuriyeti'nin

başkenti) boşaltımında binlerce müs-lümanın Batum, Sinop ve Trabzon'a sağsalim taşınmalarını gerçekleştirmiştir. Karadeniz'deki Osmanlı Filosuna komuta etmiş, Karadeniz'i Osmanlı egemenliği altında tutarak kara kuvvetlerinin lojistik desteğini sağlamıştır. Hobart Paşa, savaşın başında İngiltere Hükümetinden yur-duna dönmesi için yeni bir çağrı almış, ancak cevabı, "Osmanlı Devleti'nin bu zor durumunda görevden ayrılmayı vicdanen kabul edemeyeceği" olmuştur.

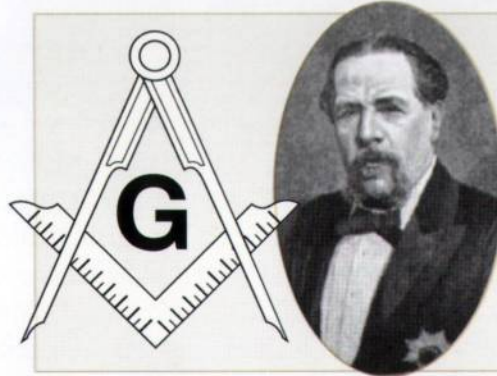
Hobart Paşa 11 Ocak 1881'de Vezirlik-Mareşal (Büyük Amiral) yükseltilerek Donanma Genel Komutanlığı'na atanmıştır. Bu atama İngiltere için de onur verici sayılmış olacak ki, listede (Captain) olarak yazılı rütbesi Vice Amiral'liğe (Koramiral) çıkarılmıştır. Mareşal amiral olan Hobart Paşa, Osmanlı Devleti'nde bu rütbeyi alan ilk Hıristiyan'dır

Hobart Paşa avcılığa çok meraklıydı. Küçük yatı ile sık sık ava çıkardı. 1886 Şubat'ında bir av partisinde üşüterek hastalandı. Kalp ve astım teşhisi ile tedavi için İtalya'ya gitmesine izin verildi. Fakat iyileşemeyerek 19 Haziran 1886'da Milano'da öldü. Sultan II. Abdülhamit, pek sevdiği bu kahraman dostunun Türk topraklarına gömülme vasiyetini yerine getirmek üzere özel Necid Vapuru'nu tahsis etti. Cenazesini yurda getirmek üzere bir kurulu görevlendirdi, Müşir ve Büyük Amiral Hobart, başta Sadrazam olmak üzere bütün devlet erkânının katıldığı askerî bir törenle 10 Temmuz 1886'da Üsküdar-Haydarpaşa'daki İngiliz Mezarlığında toprağa verildi.

Hobart Paşa'nın "Hayatımdaki Skeçler" deki şu cümlesi ilgi çekicidir:

"Türkler gibi efendi insanlara hizmet etmek zor değildir. Onlar, hizmetlerinde bulunan yabancılara karşı daima şefkatli ve saygılıdır. Bazı duyarlı damarlarına dokunulup incitilmedikleri ve kendilerine öğüt verilirken sertlik ve kabalıktan kaçınıldığı takdirde onlarla geçinmek gayet kolaydır."

Masonluğu

Hobart Paşa'nın masonluğu, Türkiye Büyük Locası'nın Internet'teki sayfasında "Ünlü Masonlar-Askerler" başlığı altında görünür: "İngiliz Amirali ve Türk Müşiri olan Hobart Paşa"... İstanbul'da çalışan 1868'de kurulmuş I Proodos locasının üyesidir. Locaya üye olanlar arasında,

V. Murat, Ahmet Seyit ve Mehmet Ragıp isimli iki mabeyincisi, iki kardeşi Nureddin ve Kemaleddin adlı şehzadeler, yaverleri, doktoru ve kâtibi ile Mısırlı Abdulhalim Paşa; iki yaveri, kâtibi ve kâhyası ile Mısırlı Mustafa Fazıl Paşa, Namık Kemal, Ali Şefkati, Dr. Ahmet Refet, Abdullah Macid, Kudüs valisi İzzet Paşa, Teodor Kasap, Güllü Agop, Münif Paşa, İbrahim Edhem Paşa, Antranik Gircikyan Paşa, Mehmet Rauf Paşa, Hüseyin Cemil Paşa, Hobart Paşa, maarifçi Selim Sabit Bey, şair ve siyaset adamı Süleyman Asaf 'Sopasalan' (Tamer Ayan'ın annesinin tarafından amcası), Adana ve Rodos kadıları, Sakız mutasarrıfı ve daha birçok paşalar, doktorlar, devlet memurları, her rütbeden askerler, hâkimler, kadılar, şeyhler de bulunmaktadır.

Sonuç

Büyük Amiral ve Türk Müşiri Hobart-Hempden, Augustus Charles (1833 - 1886) "Hobart Paşa" adıyla, Osmanlı Donanması'na 19 yıllık şerefle hizmetten sonra ölmüş; vatani saydığı Haydarpaşa-İngiliz Mezarlığına gömülmüştür. Hobart Paşa'nın aziz hatırasını saygıyla anarken, Evrenin Ulu Mimarı'ndan O'na ve mezarlıkta yatanlara mağrifet diliyoruz.

KAYNAKLAR:

Hobart-Hempden, Augustus Charles, Sketches from my life by the late Admiral Hobart Pasha 1822 -1886, Project Gutenberg, July 15, 2005
Hobart Pasha, Encyclopaedia Britannica, 17 June, 2008-06-17
1000 Kitap, Nejat Gülen, Şanlı Bahriye, 1773-1977,1970

Yavuz Selim Ağaoğlu Kardeş'in arşivinden...

FREEMASONRY IN TURKEY.—Although for the last thirty years it has been supposed that freemasonry existed in Turkey, yet it was only about five years ago that anything certain was ascertained on the subject. About that time a commercial traveller, a freemason, while in Belgrade, was introduced into a Turkish lodge by a Christian professor, and there met with a most brotherly reception. The Turkish freemasons call themselves Derviches, and continue to be Mussulmans, but they have the same ceremonies and the same signs as the freemasons of Europe, and pursue the same objects of humanity and benevolence. They appear to have raised themselves above the prejudices of Islamism, as they do not admit polygamy, and women were present, unveiled, at the banquets of the lodges. The Lodge of Belgrade, called Ali-kotch, is composed of seventy members. Its master, Tzani-Ismael-Zcholak-Mehemet-Saede, is at the same time grand master of all the lodges in European Turkey, and is in relation with all the lodges of the Turkish empire, and also with those of Arabia and Persia. Those in the Ottoman empire are numerous. Constantinople alone has nine, the most famous of which is the Convent of the Turning Derviches of Serekedschi Tecka. In Persia the order counts 50,000 members. The Turkish freemasons wear, as a distinctive mark, a small brown shawl, ornamented with different figures, and a dodecahedron of white marble, about two inches in diameter, highly polished, and having red spots, which signify spots of blood, and are a remembrance of Ali, who introduced freemasonry into Turkey, and was punished with death for so doing.

Londra'da yayınlanan Cassell's Illustrated Family Paper'dan
Türkiye'de masonlukla ilgili bölüm.

Son otuz yıl boyunca Hürmasonluğun Türkiye'de mevcut olduğu tahmin edilmekle beraber, ancak beş yıl önce bu konuda kesin bilgiler edinebildik. Kendi de Hürmason olan bir kişi iş seyahatinde Belgrad'da bulunurken, bir Hıristiyan profesör tarafından bir Türk Locasına davet edildi ve orada fevkalâde kardeşçe bir hüsn-ü kabul gördü. Türk Hürmasonlar kendilerine Derviş diyorlar, Müslüman olmaya devam etmelerine rağmen, Avrupa Hürmasonlarının merasim ve işaretlerine aynen itibar ediyorlar ve aynı insanlık ve yardımseverlik amaçlarını hedefliyorlar; İslâm'ın önyargılarından kurtulmuş gözüküyorlar, çok eşliliği reddediyorlar, loca ziyafetlerine peçesiz kadınlar katılıyor. Ali Koç adlı Belgrad Locası'nın yetmiş üyesi var. Locanın Üstadı Muhteremi, Tzani-İsmail-Zcholak-Mehmet-Saede,¹ aynı zamanda Avrupa Türkiyesi tüm localarının Büyük Üstadıdır ve İmparatorluğun diğer locaları, Arabistan ve İran Locaları ile de temastadır. Osmanlı İmparatorluğu'nda çok sayıda loca mevcuttur. Yalnızca Konstantiniye'de (Constantinople) dokuz Loca vardır, bunların en ünlüsü Serekedschi Tecka²'daki Mevlevihanedir. İran'da Nizamın 50,000 üyesi vardır. Türk Hürmasonlar özel bir biju takıyorlar. Bu biju, değişik şekillerle süslü küçük kahverengi bir şala bağlanan, beyaz mermerden on iki köşeli (dodecahedron), yaklaşık iki inç çapında cilalı taş, taşın üzerinde de kanı simgeleyen kırmızı noktalar var. Bu kırmızı noktalar, Hürmasonluğu Türkiye'ye getiren ve bu nedenle idam edilen Ali³'nin anısınadır.

- 1- Muhtemelen: Gani-İsmail-Çolak-Mehmet-Zade
- 2- Muhtemelen: Sirkeci Tekkesi
- 3- Ali Koç

1774-1792 arası Paris ve Versailles'da¹ Mason orkestralar

Hürmüzişyenler

18. yüzyılda Fransa'da bestekâr ve icracıların içinde Hürmasonların oranı çok yüksekti. Locaların içindeki eşitlikçi kardeşlik havası burjuvalarla asillerin bir arada bulunmalarına imkân tanıyordu. Burjuva müzisyenler böylece asil müzisyenlerle bir araya gelebiliyorlardı ve bu durum her iki sınıf için de cazip oluyordu. Paris ve Versailles Localarının parvilerinde, hasenat işlerine yardım maksadıyla, yüksek kaliteli konserler verilirdi. Orkestraların teşkilinde, müzisyenlerin büyük kısmı masondu, birkaç da amatör ve profesyonel icracı bunları tamamlardı. Zaten çoğu mason olan, zengin müzikseverlerin sponsorluğunda, bu müzisyenler konser cemiyetlerini kurdular. Masonluk müziğin yayılmasına hizmet ederken, Müzik de Masonluğun yayılmasına yardımcı oldu.

Celil Layikteş

Bu müzik cemiyetlerinin yoluyla Aydınlanma Çağında, özellikle Fransa'da müzikte inanılmaz bir gelişme yaşandı, Londra'da 18. yüzyılın ilk çeyreğinde Localarla konser cemiyetleri çok yakın ilişki içindeydi. Müzisyen-

lerin saygınlığı büyüktü ve "gentlemen" sayılırlardı. 1724 yılında Londra'da, kemancı ve bestekâr Saverio Geminiani'nin kurduğu

1- Kraliyet sarayı

"Philomusicae et architecturae societatis Apollini" (Müzik ve Mimar Sanatlarını Sevenler Cemiyeti) Paris'teki bu oluşuma model olmuştu. Loca olmayan bu ilginç cemiyetin tüzüğüne göre toplantılarına yalnız masonlar katılabilirdi.

Vakanüvis Louis Le Petit de Bachaumont'un *"Mémoires Secrètes"* (Gizli Anılar) eserinde konser cemiyetleri ile ilgili aşağıdaki metni okuyoruz:

"Bir zamandır Société Philanthropique (Hasenat Cemiyeti) adında bir kulüp kuruldu. Bu kulübe üye olmak için zengin olmak gerektiğinden, üyelerinin içinde çok sayıda finansçı var. Henüz sabit bir yerleri olmadığından, Paris Müzesi'nin² bir salonunda toplanıyorlar. İlk hasenat eylemi olarak seksen yaşlarında on iki işçiye yardım edecekler."

Bu cemiyetin üyelerinin arasında çok sayıda Hürmason ve Hürmüzisyen vardı.

Paris'te, 18. yüzyılın ikinci yansında masonların kurduğu altı büyük Konser Cemiyetinin amacı, kilise müziğinin dışında, senfonik ve konçerto tarzında eserleri halka tanıtmaktı. Paris'i bir müzik çılgınlığı sarmıştı. Konserler çoğalıyor, notalar yayınlanıyordu. Tüm Avrupa bestekâr ve icracıları Paris'in eleştirici müzikseverlerine kendilerini göstermeye çalışıyordu. Sosyete ve entelektüeller de bu müzik adamları ile birlikte olabilmek için yarışıyor.

Büyük Fransız Devrimi arifesinde Paris'te faaliyeti olan başlıca 8 orkestra:

1. Le Concert Spirituel (Louvre, Tuileries Sarayı'nın Orkestrası):

Concert Spirituel Cemiyeti Avrupa'da halka açık konserler tertip eden ilk cemiyetti. Bu yeniliğin mucidi Anne Danican Philidor adındaki bestekârı.

Opera'da temsil olmadığı dinî bayram günlerinde konser tertip etmesi şartıyla, Philidor'a söz konusu cemiyeti kurma hakkını Kraliyet Müzik Akademisi vermişti. O tarihlerde yılda dinî bayram günlerinin sayısı 35 kadardı.

1. François ve oğlu 2. Henri'nin yenilediği Louvre Sarayı'nın ana teşrifat salonu les Cent Suisses, artık Versailles sarayında ikamet eden Kral 15. Louis tarafından Anne Danican Philidor'a halk konserleri için tahsis edildi ve bu amaçla salon yeniden tefriş edildi. Orkestra için, tepesinde org olan, 60 müzisyenin yer alabileceği bir tribün inşa edildi. Tribün altın sırmalı müzik aletlerinin resimleri ile dekore edilmiş, üstündeki duvar da, salonu olduğundan daha derin göstermek üzere, göz aldatma tekniğiyle boyanmıştı. Salonun diğer üç yönü seyircilerin oturması için, benzer şekilde dekore edilmişti. Ahşap ön sıraların arkasında, merdivenle çıkılan, çok işlemeli localar yapılmıştı. Salonun merkez bölümüne yan yana sıralar dizilmişti.

"Le Concert Spirituel" faaliyetine 22 Ocak 1725'te başladı. İlk defa, Kraliyet

Akademisi'nin inhisarında olan paralı müzik faaliyetine istisna geliyordu. Gene, ilk defa, icracılık profesyonel bir meslek olarak ortaya çıkıyordu. Orkestranın bir şefi, solistleri vardı ve önceden belirlenmiş tarihlerde konserler veriliyordu. Halka tek ve abonman şeklinde biletler satılıyor, bestekârlardan yeni eserler sipariş ediliyordu. Fransa'da ilk defa bir büyük orkestrada amatörlerle Kraliyet Müzik Akademisi ve Kraliyet Orkestrası'ndan müzisyenler birlikte çalışıyorlardı. 70 rahlede 40 keman ve viyola, 12 çello, 8 kontrbas ve bunlara ilâveten üfleme çalgılar: flütler, obualar, klarnetler, kornolar, trompetler ve bassonlarla kırk kadar koro elemanı orkestrayı teşkil ediyordu.

1773 yılından itibaren olumlu ekonomik gelişmeye bağlı olarak orkestranın programlarında zenginleşme görülüyor. Konsertant senfonilerin parlak zamanı yaşanıyor, yabancı bestekârların eserleri tanıtılıyordu. Tüm Hürmüzisyen,

2- Paris Müzesi'ni Les Noeuf Soeurs Locası üyesi Court de Gébelin kurmuştu.

Versailles Sarayı'nda ikamet eden Kral 15. Louis tarafından Anne Danican Philidor'a halk konserleri için tahsis edildi ve bu amaçla salon yeniden tefriş edildi.

kornocu Punto, flütist Ruault ve Wunderlich, ünlü keman virtüyozu Kreutzer, obuacı François Alexandre Sallentin, bassoncu Etienne Ozi gibi müzisyenler bu orkestrada yer alıyordu. 1774 yılında orkestrada on iki birinci keman, on iki ikinci keman, dört alto, on iki çello, dört kontrbas, iki flüt, üç obua, iki klarnet, dört basson, iki korno, iki trompet ve timballer yer alıyordu. Yeni bir enstrüman olan klarnet ilk defa bu orkestrada denendi.

1778 yılında koroda sekiz kadın, üç kastrato tenor, sekiz tenor, sekiz bariton ve bas vardı. "Concert Spirituel" in katkısı ile birçok yabancı bestekâr Fransa'da tanınmış oldu.

Mayıs 1790'da "Concert Spirituel", devrim nedeniyle kapandığında, 65 yıllık faaliyet bilançosuna baktığımızda 460 değişik bestekârın eserlerinin icra edildiğini, 1253 yeni eserin bestelendiğini görüyoruz. Müzisyenlerin büyük kısmının mason olduğu bu orkestranın paralı konserlerinde asilzadeler ve onlarla yarışan zengin burjuvalar bir araya geliyordu. İnsanlar yalnız müzik dinlemek için değil, kendilerini göstermek için de geliyorlardı. Asil kadınlarla tiyatro ve opera sanatçısı kadınlar bir aradaydı. Dönemin tüm ünlü sanatçıları, bestekârlar, libretistler, orkestra şefleri, ünlü icracılar bu konserlerde yarışıyorlardı. Dönemin tüm ünlüleri buradan geçmişti. Mozart dahi bu akıntıya kendini kaptırmış ve 1778 yılının Mart - Eylül ayları arasında Paris'te bulunurken, kendisinden sipariş edilen Paris Senfonisini bu orkestra için bestelemişti. 31 Numaralı Paris senfonisi, Tuileries sarayında, 18 Haziran 1778'te bizzat Mozart'ın yönetiminde halka takdim edildi.

2. Le Concert des Amateurs (Amatörler Orkestrası)

1810 yılında yayınlanan "*Le Dictionnaire Historique des Musiciens*" (*Müzisyenlerin Tarihsel*

Müzisyenlerin büyük kısmının mason olduğu bu orkestranın paralı konserlerinde asilzadeler ve onlarla yarışan zengin burjuvalar bir araya geliyordu. Dönemin tüm ünlüleri buradan geçmişti. Mozart dahi bu akıntıya kendini kaptırmış ve 1778 yılının Mart - Eylül ayları arasında Paris'te bulunurken, kendisinden sipariş edilen Paris Senfonisini bu orkestra için bestelemişti. 31 Numaralı Paris senfonisi, Tuileries sarayında, 18 Haziran 1778'te bizzat Mozart'ın yönetiminde halka sunuldu.

Lügatı) bu orkestra hakkında şunları yazıyor: "Paris'te birçok ünlü orkestra kurulmuştu, bunların arasında Amatörlerin Orkestrasının yeri önemlidir. Müzisyenlerin arasında amatör asilzadeler çoklukta ve birinci sınıf icracılar da onlara refakat ediyordu. Bu orkestrada senfonilerin icra edilmiş mükemmeliyeti Fransa'da müziğin ilerlemesine önemli katkıda bulunmuştur." Yer değiştirdikçe orkestranın adı sırasıyla "Hôtel Soubise orkestrası", "Olympique Locası Orkestrası", sonra da Kraliçe Marie-Antoinette'in sponsorluğu başlayınca da, "Kraliçe Orkestrası" adlarını almıştır.

Amatörler Orkestrası'nın Aralık ayından Mart ayına kadar haftada bir programlanmış 12 adet konseri olurdu. Orkestranın korusu olmadığından yalnızca senfoni, konsertant senfoni, konçerto gibi enstrümantal müzikler icra edilirdi. Zengin sponsorların yardımı ile abonman gelirlerinin çokluğu yeni müzik parçalarının siparişi ve virtüöz icracıların ve diğer yardımcı profesyonel müzisyenlerin davet edilmesine imkân sağlıyordu. 1781 yılında finansal nedenlerle kapandığında, orkestranın yaylı ve nefesli saz icracılarının toplamı 70'i geçiyordu.

Sipariş edilen her senfoni için genelde beş altın Louis ücret ödeniyordu. Mozart birkaç kez bu orkestra için parçalar besteledi. François-Joseph Gossec Kardeş (1731 - 1823) orkestranın şefiydi ve Masonik ilişkileri en üstün icracıları temin etmesine yardımcı oluyordu.

3. La Société Académique des Enfants d'Apollon (Apolo'nun Çocukları Akademik Cemiyeti)

Arşiv eksikliğinden en az bilinen müzik cemiyeti 1741'de kurulan "*La Société Académique des Enfants d'Apollon*" dur. Cemiyetin toplam üye sayısı 100 idi. Bunların 50'si müzik profesörü, geri kalan 50'si de sanatçı, yazar ve bilim adamlarının arasından seçilirdi. Resmi konserler genelde Mayıs ayında, akşamları icra edilirdi. Konser sonrası Kardeş Sofrası'nda buluşulur, üyeler birbirlerine "Kardeşim" diye hitap ederlerdi. Yılda bir, ölen Kardeşler için bir matem konseri icra edilirdi. Ölen önemli bir kişi ise, "messe"³ tarzında konser vermek için orkestraya koro ilâve edilirdi. Orkestranın toplantı yerleri bilinmemekle beraber, 1881'de Müze'de bir konser verildiğine dair kayıt vardır. Cemiyet her ayın ikinci

3- Messe: Kilise ayin müziği

Madalyanın bir yüzünde sol üst tarafında bir kuş ve içinden iki defne dalının geçtiği bir lir; altında Romen rakamlarıyla 1741, çevrede de "Société Académique des Enfants d'Apollon" (Apollo Çocuklarının Akademik Cemiyeti) yazısını görüyoruz.

Madalyanın diğer tarafında Romalı şair Ovid'den Latince bir deyim: "Sakin Akan İrmak Yatağından Çıkınca Vahşileşir". Metnin üstünde güneş sembolü, altında 1807 tarihi, çevresinde de defne yapraklarından bir çelenk görüyoruz.

Ziyafet esnasında bu Kardeşleri tekrar yormamak üzere de askeri orkestradan (Harmonie des Gardes françaises) 9 Kardeş sanatlarını icra edeceklerdir."

5. La Société Olympique (Olimpik Cemiyet Orkestrası)

27 Kasım 1779 yılında kurulan "L'Olympique de la Parfaite Estime" Locası 22 Mart 1783'de "Olympique" diye adını kısaltıyor. Finansal nedenlerle 1781'de kapanan "Le Concert des Amateurs" orkestrasının yerini tutmak üzere, Locanın üyesi iki meloman⁵ asilzade Société Olympique müzik cemiyetini kurdu. Kapanan Le Concert des Amateurs' ün yerine kurulan bu yeni orkestra için Robert Henri Tissot'un yazdığı değerlendirme aynen şöyle:

"Le Concert des Amateurs'ün üyeleri ayrılınca, orkestranın döküntüleri üzerine, Olympique Locası üyesi hürmasonlar yeni bir orkestra kurdular. Senfonilerin icrası eski orkestrayı

4- Emulation: örnek olarak gıpta ettirme
5- Meloman: Müziksever

Pazar günü, saat 11:00 de toplanırdı. Orkestranın 1790'da kapanışına kadar üyeleri arasında 64 müzisyen ve 9'u amatör olan 15 bestekâr olmuştü. Cemiyet genç sanatçıları teşvik ediyordu. Masonlara mahsus konserlerinin dışında, akademisyenlerin ünlü "Les Neuf Soeurs" (Dokuz İlham Perisi) Locası'nın toplandığı ve Paris Müze'sinin de bulunduğu "Cordeliers" Manastır'nda orkestra yılda bir kez, halka açık konserler tertip ediyordu.

Napolyon döneminde cemiyet tekrar canlandırıldı. Cemiyetin müzik ve masonik sembollerle süslü arması 1807 tarihli madalya üzerine darp edilmiştir.

4. Société du Concert d'Emulation (Geliştirme⁴ Cemiyeti Orkestrası)

Bu müzik cemiyeti 1781'de kuruldu. Diğer müzik cemiyetlerinde olduğu gibi, üyelerinin arasında profesyonel ve amatör müzisyenler vardı. Cemiyet iki saat süren halka açık konserlerini ayda bir, öğle vakti, "de Bullion" konağında verir, her Pazar günü de kendi üyelerine özel konserler düzenlerdi. Amatörler orkestraya sponsorluk ederlerdi. Orkestranın üyeleri çoğunlukla Opera orkestrasının elemanlarıydı. "De Bullion" konağı İskoç Ritinde çalışan 6 adet Paris ve Versailles Locasının

mabetlerinin bulunduğu konaktı. 4 Haziran 1787 Yaz Gündönümü Bayram Konseri için Saint-Alexandre Locası Üstadı Muhtereminin üyelere yolladığı ilginç davetiye metni şöyleydi: "Saraydaki Muhterem İskoç Locaları, 9 Haziran gününde, bizlerle birlikte yıllık toplantılarını icra edeceklerdir. Ev sahibi olacak Saint-Alexandre Muhterem Locası, orkestra üyesi Kardeşlerin konser yorgunluğunu bir nebze giderebilmek için bir ziyafet tertip etmektedir ve ayrıca her birine bir gümüş sikke takdim edilecektir.

6. Le Concert des Associés (Ortaklar Orkestrası)

Bu müzik cemiyeti hakkında çok az bilgi mevcuttur. Cemiyetin 1770 yılında kurulduğu, merkezinin Montmartre Sokağında olduğu ve konser salonunun olağan üstü bir akustiğe sahip olduğu bilinmektedir. Orkestra vokal müziğe ağırlık verirdi. Biletler abonman usulü satılırdı, programlarda vokal müzik de icra edilirdi.

aratmıyordu; bu orkestra Haydn'ın inanılmaz senfonilerini en iyi şekilde icra ediyordu. Orkestranın bir başka özelliği en ünlü yabancı vokal sanatçılarını Fransa halkına takdim etmesiydi.”

Müzik cemiyetinin kuruluş tüzüğünde aşağıdaki ibareyi görüyoruz:

“...*Société Olympique*'in kuruluşu kesinlikle masoniktir. Kuruluş amacı, Paris'te Amatörler Orkestrasının kaybını telâfi edecek bir orkestrayı oluşturmaktır.”

Locaya bağlı yüzlerce üyeli bu konser cemiyetinin tüm üyelerinin mason olmalarına rağmen, 1786'da 39 üyesi bulunan Loca kendini ayrı tutuyordu. Loca üyelerinin loca çalışmalarına katılmaları şart iken, konser cemiyeti üyeleri bu konuda serbest bırakılıyordu.

Loca konseri, aslında müzikle ilgili olmayan bir merasimin içinde yer almasıyla özeldir. Bu uygulama bazı “büyük” locaların prestij kazanma yanı sıra nedeniyle oluyordu. “*Guide des Amateurs*” de (Amatörlerin Rehberinde) *Olympique Locası*'na bağlı *Société Olympique*' in kuruluş nedeni şöyle anlatılıyordu:

“Amaç müzik kültürünü geliştirmek ve Amatörler Orkestrası'nın yerini tutacak kaliteli konserler sunmaktır. Toplumun en yüksek katmanlarından vokal ve enstrümantal kadın, erkek icracıların katılmaktan çekinmemeleri bu konserleri daha da cazip kılmaktadır. Bu cemiyetin bağlı olduğu mason locası ikinci kattadır.... Yılda icra edilen on iki konsere davetiye, Sembolik Loca ile Mikst Loca'nın çalışmalarına katılma ve binaya her gün gelme hakkına karşılık, aboneler 120 lira ücret ödüyorlar”.

Locanın ilk konseri 10 Ocak 1786 günü Tuileries Sarayı, “*Salle des Cent-Suisses*”de icra edildi. Loca

l'Olympique de la Parfaite Estime Locasının mührü

orkestrası başka konser salonlarında da konserler verdi.

1789 yılında *Société Olympique*' in 438 üyesinin 363'ü yılda 120 lira ödeyen abonelerdi. Orkestranın 52 üyesi çoğu kez başka locaların da üyesiydi, bunların 43'ü profesyonel ve 12'si amatör enstrümantalist idi. Zamanın ünlü bestekâr ve icracıları, toplamda 23 Kardeş fahri üye idi ve bir nevi müzik akademisi oluşturuyorlardı. Bu orkestranın diğer orkestralardan farkı, konserlerin halka açık olmamasıydı. Konserlere katılabilenler yalnızca özellikle *Olympique Locası* üyeleri ile diğer Paris ve Avrupa Localarının tanınan üyeleriydi. Kraliçe dâhil olmak üzere, toplumun zirvesindeki asillerin bu konserlere katılmalarından dolayı, orkestra mensuplarının kıyafeti: “*brode elbise, dantelli manşet, yanda kılıç ve tüylü şapka banketin üstünde*” şeklindeydi. Dinleyiciler de, gümüş bir lirle süslenmiş açık mavi renkte eşarp takarlardı. Cemiyet mensuplarının Mozart ile özellikle ikinci Paris ziyaretinde, çok yakın ilişkileri olmuştu. Ancak, cemiyetin en bilinen müzik siparişi Joseph Haydn Kardeş'e, 1787 yılında, altı Paris senfonisini, beherini 25 altın Louis karşılığında sipariş etmesi olmuştur. Pazarlığı cemiyet başkanı, Saint George Şövalyesi yürütmüştü.

Konser günlerinde mümkün mertebe değişik tür ve uzunlukta müzik parçaları programa dâhil edilirdi. Tipik

bir program tam saat altıda bir senfoni ile başlar, onu tek veya iki sesli bir ilâhi veya halk türküsü (*motet*) ve bir keman veya flüt solo parçası takip ederdi. Konserin ikinci bölümünde aynı sırayla, senfoni veya konçerto, kısa bir *motet*, bir enstrümantal müzik parçası çalınır, konser tüm müzisyenlerin katıldığı daha geniş çaplı bir müzik parçası ile son bulurdu. Zamanın Paris gazeteleri tetkik edildiğinde, *Olympique Cemiyeti*'nin yılda 26 ila 32 konseri ilân edilirdi. Cemiyet 1792'de kapandı.

7. *Société des Amis Réunis* (Bir Araya Gelen Dostlar Cemiyeti)

Paris ve Versailles'da gözde Localar gösterişle hasenat ve yardım yaparlardı. “*Müzik sütunları*” (Loca içi orkestralar) Loca Kardeşlerinin bu tür çalışmalarına kaynak sağlıyordu. Bu bağlamda, “*Les Amis Réunis*”, dış konserler ve Loca içi “*müzik sütunu*” için bir müzik cemiyetine göre uzun ve teferruatlı bir tüzüğe sahipti. Bu tüzüğe göre, “*Müzik Cemiyeti müzik profesörü on dört agreje üye ile katılmak isteyen Loca üyelerinden oluşur.*”

Müzik Cemiyeti her büyük bayramda kaliteli bir konser sunacaktır; geçerli mazeretleri olmadan katılmayacak müzik profesörü agrejeler, “Agrejeler Nizamı”daki (ordre) yerlerini kaybederler.

*Müzik Cemiyeti mahfilde konserlerini sabahları veya akşam yemeğinden sonra verecektir ve böylece *Société des Amis Réunis* üyelerine tanınan tüm avantajlardan istifade edecektir. Ancak, ayda iki ziyafetten fazla verilmeyecek ve akşam yemeği sonrası büyük konserler de yılda en çok sekiz defa icra edilecektir.”*

Mercure de France gazetesine göre, *Société des Amis Réunis* orkestrası yılda ortalama on iki konser verirdi.

Les Amis Réunis Locası, Rue Royale des Dames (halen Pigalle Sokağı), Loca Kardeşlerinden Fransa Kilisesi genel hazine emini Bollioud de Saint-Julien'in hibe ettiği konağa yerleşmişti. Büyük bir mabet, kütüphane, ziyafet salonları ve konserler için temsil salonu bu konakta vardı.

Dönemin Paris ve Versailles kentlerinin en ünlüleri bu Müzik Cemiyetinin üyeleri idi. Bazıları da, rakip *Société Olympique* veya daha başka Localara da üyeydi. "*Amis Réunis*" orkestrasında 34 yüksek yetenekli icracı vardı, her ne kadar bu rakam *Société Olympique* orkestrasının yarısı kadar ise de, kalite itibarıyla hiçbir eksiği yoktu.

8. Société Patriotique (Vatansever Cemiyet)

Versailles Kraliyet Saray Locası Le Patriotisme (Vatanseverlik) aynı isimde "*Société Patriotique*" bir konser cemiyeti kurmuştu. Locanın mensupları arasında yüksek bürokratlar, Kraliyet sarayı subayları, Kraliçe Marie Antoinette, prensler ve başka müzik cemiyetlerinin üyeleri bulunuyordu. Yılda birkaç kez bu cemiyet, hasenat amaçlı halk konserleri tertip ediyordu. Konser günü ve konser programı Locada kararlaştırılıyordu. Locanın Üstadı Muhterem Artois Kontesinin maiyetinden Félix Nogaret idi ⁶. Locanın Akil Üyeleri Meclisi ayda iki kez toplanarak "*dul kadınların, öksüzlerin ihtiyar ve sakatların ve kendi hataları olmadan zarurete düşmüş tüm fakirlerin*" durumlarını kolaylaştıracak projeler üretiyorlardı. Locanın konserlerinde loca üyelerinin besteleri çalınırdı. Hasenat işleri salon şıklığında yürütülürdü. Sarayın ünlü müzisyenlerinden François Giroust saray müzik başkanı, Kraliçe'nin klavsen üstadı Charles Simon – Simon, Artois Kontesi'nin harp üstadı Boëilly,

Versailles Sarayı'nın kraliyet çerçevesinde, konserler mason mabedinde veya büyük tiyatrolarda verilirdi. Kraliçe Marie-Antoinette büyük sıklıkla dinleyicilerin arasında görülürdü; Genelde konser bitiminde, kendileri de Mikst Mason Locası'nın mensubu, ünlü asil kadınlar hasenat keselerini dolaştırırlardı.

Kral odası flüt üstadı de Francoeur, sarayın ve askeri orkestranın ünlü yorumcuları Loca orkestrasına katılırlardı. Versailles Sarayı'nın kraliyet çerçevesinde, konserler mason mabedinde veya büyük tiyatrolarda verilirdi. Kraliçe Marie-Antoinette büyük sıklıkla dinleyicilerin arasında görülürdü; Kral bazen mecburen katılırken, prens ve prensesler de bu müzik şölenlerinin sosyal faaliyetlerinde yer alır, yoksullara yardım toplarlardı. Genelde konser bitiminde, kendileri de Mikst Mason Locası'nın mensubu, ünlü asil kadınlar hasenat keselerini dolaştırırlardı. Bu rolde, Kraliçe'nin yakın dostu, Lamballe Prensesi çok başarılıydı. Onun çabasıyla, konser akşamları 2000 – 3500 lira toplanırdı. Böylece, Vatanseverler Locası "*yoksul seksenlik ihtiyarlara yardım eder,*

esirlerin affını temin eder ve yoksul ama namuslu kızları evlendirirdi..." Devrim fırtınası ve onu izleyen romantik dönemle müzik cemiyetleri ve üyelerinin hatırası çok çabuk unutuldu. Bu cemiyetlerin üyelerinin çoğu ya sürgün gitti ya da giyotinde idam edildi. Napolyon döneminin başlamasıyla küllerinden yeni müzik cemiyetleri doğdu. Bu defa, Hümmüzyenler klasik müzikten romantik müziğe geçişi sağladılar. Onların tarihinin anlatımı ise başka bir çalışmanın kapsamına girer.

Kaynaklar:

- 1- Chroniques d'Histoire Maçonnique. No. 61,
- 2- Google'dan makaleler

6- Kraliyet Saray Bakanı, Artois Kontesi'nin kütüphane yöneticisi, yazar, Marsilya Akademisi üyesi. Devrimden sonra 1800 – 1807 arası tiyatro eserleri sansür başkanı, Anayasa Dostları Derneği'nin üyesi, 1793'te Cumhuriyetçi Portik ve Brüksel Edebiyat Cemiyeti'nin üyesi.

Organ nakli ve organ bağıışı nedir?

Bir bağıış çok hayat kurtarır

Toplumun bütün katmanlarını ilgilendiren organ nakli ve bağıışı olgusunun, masonik açıdan bakıldığında dikkat çekici yanı şudur: Organ bağıışı; bu bağıışı yapanın, organın kime gittiğini bilemediği ve bu tasarrufu yapmadığı, organı alanın da kimden geldiğini bilemediği bir usul çerçevesinde yürütülür...

HKMBL bünyesinde başlatılmak üzere olan organ bağıışı kampanyası ile ilgili ön çalışmalar tamamlanmak üzere. Bu ön bilgilendirme yazısı, Kardeşlerimizin dikkatini bu konuya çekmek amacıyla hazırlandı. Tesviye'nin bir sonraki sayısında, kampanya ile ilgili ayrıntılı bilgileri bulacaksınız

Bariş Akin • Ata Bozoklar

Sağlık alanında gözlenen gelişmelerin belki de en önemlisi organ naklinde olmuştur. Bundan elli yıl önce ilk olarak böbrek nakliyle başlayan bu yolculukta, günümüze gelindiğinde karaciğer, pankreas, kalp, akciğer, ince bağırsak, kornea, kemik, deri nakilleri de başarıyla yapılmaktadır. Geçtiğimiz süre içerisinde bağıışıklık sisteminin karmaşık mekanizmalarının daha iyi anlaşılmasının bu başanda önemi büyüktür. Son yirmi yıl içerisindeki gelişmelerle nakil sonrası başarı oranları yüzde doksan beş düzeylerine ulaşmıştır. Tıbbın günümüzde organ nakli konusunda geldiği nokta heyecan verici olmakla birlikte, xenotransplant (maymun ve domuz gibi farklı türlerden nakil) ve yapay organ elde etme çalışmalarında yakın gelecekte başarı sağlanabilmesi pek de mümkün gibi görünmediğine göre insanlar hastalanmaları halinde yaşayabilmek için hala birbirlerinin organlarına

ihtiyaç duymaktadırlar. Ne yazık ki organ nakli konusundaki sosyal gelişmeler tıptaki bu gelişmelerin çok gerisinde kalmıştır. Yeterli organ olmadığı için günümüzde çok az hastaya organ nakli, yapılabilmekte ve bekleme listeleri giderek büyürken, hastalar geçen zaman içinde, önce umutlarını sonra da hayatlarını kaybetmektedirler. Oysa, zamanında bulunup takılacak bir organla bu hastalar kısa bir sürede,

içimizden herhangi biri kadar sağlıklı olabileceklerdir.

Organ naklinin iki türü vardır

Bunlardan birincisi kadavra vericili, yani yaşamını yitirmiş kişilerden alınan organların takılmasıyla, diğeri ise hastalara, bizzat yakınlarının yaşarken verdikleri organların kullanılmasıyla uygulanan nakillerdir... Her iki usul de hayat

Ölümden sonra organların kullanılabilmesi için bu ölümün çok gelişmiş bir yoğun bakımda gerçekleşmesi gerekiyor.

kurtarıcı olduğundan elimizden geldiğince ikisini de teşvik etmekteyiz. Hele de kadavra vericili nakiller açısından bakıldığında, ülkemizde yapılabilecek çok şey vardır... Özellikle trafik kazalarının çokluğu ve bu nedenle kaybettiğimiz insanların düşünülecek olursa, öncelikle gerekli acil müdahalenin zamanında yapılmasının yanında, kurtarmayı başaramadığımız olgularda da kullanılabilir organlarla pek çok diğer hastamızı kurtarabileceğimiz unutulmamalıdır. Bu konuda özellikle sağlık çalışanlarına büyük görevler düşmektedir... Ölümleri zamanında tespit ederek, aileleri ile organ bağıışı için konuşulabilecek bir organizasyonun alt yapısını kurabilmek zannedildiği kadar kolay değildir. Bugün ülkemiz açısından bakıldığında da en büyük eksiklerimiz budur... Halkımızın organ bağıışına yaklaşımı, meselesi bile bundan sonra gelmektedir.

Unutulmaması gereken diğer bir önemli nokta da; insanın öldükten sonra organlarının kullanılabilmesi için, bu ölümün çok gelişmiş bir yoğun bakımda gerçekleşmesi gerekliliğidir. Sadece yoğun bakımda, solunum cihazına bağlı olarak ölen kişilerin organları başkalarına takılabilir. Bu çok hızlı işleyen bir süreçtir ve doğru bir şekilde işletilebilmesi için, iyi bir organizasyon gerekir. Ölümün zamanında bildirilmesi, eğitilmiş elemanların uygun zamanda ve usulde ölen kişinin ailesiyle ilişki kurması, organlar bağıışlandığında cerrahi olarak çıkarılmaları, bir yandan adli işlemler yürütülürken diğer yandan organların uygun kişilere takılmak üzere ülke genelinde dağıtımı, organların transportu için THY ve silahlı kuvvetlerle yürütülen ortak çalışmalar, organ bağıışı yapanların cenaze işlemlerine yardımcı olunması ve ailelerin uygun gördüğü şekilde dini vecibelerin yerine

Cemal Ata Bozoklar

1961 İzmir doğumlu, 1984 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun olduktan sonra, zorunlu hizmet kapsamında iki yıl süreyle Bingöl' de Sıtma Savaş Bölge Başkanlığı yaptı. 1988 yılında Ege

Üniversitesi Genel Cerrahi Ana Bilim Dalında asistan olarak göreve başladı, ardından aynı üniversitenin bünyesinde genel cerrahi uzmanı olarak çalıştı. 1997 yılında organ nakli koordinasyonu ile ilgili çalışmak üzere ABD ne gitti. Wisconsin üniversitesinde bir süre

çalıştıktan sonra, sırasıyla, Hollanda'da ve İspanya'da organ nakli koordinatörlüğü eğitimi çalışmalarına katıldı. Halen Ege Üniversitesi Organ Nakil Koordinatörü ve TC. Sağlık Bakanlığı bünyesinde Organ Nakli Koordinatörleri Kurul Başkanlığı görevini sürdürmektedir.

Emin Barış Akin

1972 yılında Ankara'da doğdu. 1995 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden tıp doktoru ve 2000 yılında aynı üniversiteden genel cerrah uzmanlığı diplomasını aldı. 2001 -2003 yılları arasında Ohio State Üniversitesi Organ Nakli Cerrahisi üst ihtisasını tamamladı ve bir sene daha aynı merkezde çalıştı. 2004 yılında Florence Nightingale Hastanesi Organ Nakli Merkezinde Böbrek ve Pankreas Nakli Programı direktörü olarak çalışmaya başladı. 2007 yılında genel cerrahi doçenti unvanını aldı.

getirilmesi gibi işler bu organizasyonun önemli parçalarıdır.

Herkesi ilgilendiriyor

Organizasyonun yapısından da açık bir şekilde görülmektedir ki, "organ nakli" sadece sağlık sistemiyle ilgili bir olgu olmasına rağmen, "organ bağıışı" toplumun tüm katmanlarını ilgilendirmektedir. Devlet kurumları, hastaneler, yoğun bakımlar, sivil toplum örgütleri, silahlı kuvvetler, THY ve hatta sokaktaki her bir insan ve medyaya varana kadar tüm katmanlar organ bağıışı ile yakından ilgilidirler... Toplumun bütün katmanlarını ilgilendiren böylesine önemli sosyolojik bir olgunun masonik açıdan bakıldığında da dikkat çekici yanları olduğu kuşkusuzdur. Organ bağıışı; bu bağıışı yapanın, organın kime gittiğini bilemediği ve bu tasarrufu yapamadığı, organı alanın da kimden geldiğini bilemediği bir usul çerçevesinde yürütülür... Ayrıca, bugün itibarıyla yaygın uygulama biçimi doğrultusunda organ bağıışı yapsa da yapmasa da hiç kimsenin organları yakınlarına sorulmadan alınmamaktadır. Bu durumda

asıl cevaplamamız gereken soru; kendi organlarımızdan çok, "en sevdiğimiz

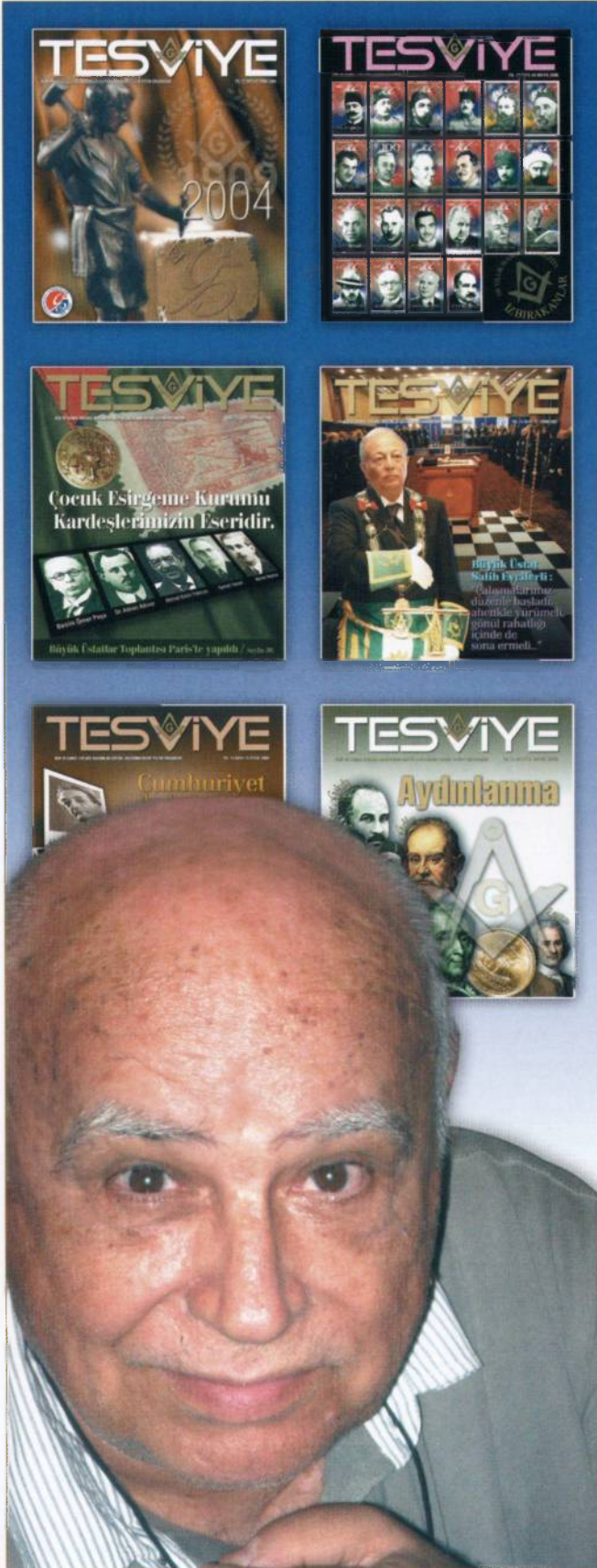
insanların" organlarını bağıışlayıp bağıışlayamayacağımızdır... Bu soruyu aynanın karşısında kendimize sorduğumuzda, şayet cevabımız "evet" ise yapmamız gereken şey çok basittir. Herhangi bir büyük hastaneden veya il sağlık müdürlüğünden bir organ bağıış kartı alabileceğimiz gibi sadece yakınlarımızı bu kararımızdan haberdar etmekle de yetinebiliriz... Unutmamak gerekir ki; günü geldiğinde bizim adımıza bu önemli karar verecek olan da kart değil, yakınlarımızdır.

İnsanın, yaşamın en acılı anlarından birinde, en sevdiği insanı kaybettiğini öğrendiği bir anda, hiç tanımadığı bir hayatı kurtarmayı düşünebilmesi kuşkusuz oldukça anlamlıdır ve tüm bu yönleriyle değerlendirildiğinde, organ nakli ve bağıışı kavramları, gerek ölümden çıkardıkları yepyeni bir yaşamla ve gerekse de insanlar arasında hiçbir sosyal ayırım gözetmeyen organların paylaşımıyla; insanın, insanlık yolunda attığı en önemli adımlardan birisi haline gelir...

100. Yıl amblemimiz, 50 yıllık birikimin sonucu...

Eline sağlık Tümer Üstat

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASONLAR BÜYÜK LOCASI

Türk Masonluğu'nu muhteşem bir 100. Yıl amblemiyle süsledi. Ama O bunu hep yapıyor. 90. Yıl'da da yaptı. 95. Yıl'da da yaptı...

Osman Balcıgil

Epeydir tanıyorum Tümer Ağabey'i. Gazeteciliğin Bab-1 Âli'de yapıldığı yıllardan bu yana bir meslek büyüğüm. Çetin Emeç'in Hürriyet'inde yollanmızın kesiştiğinden bu yana, gazeteciliğe olan tutkusunun, sanatını yüceltme çabasının ilk elden tanığıyım.

1935 yılında Niğde'de doğan Tümer Argın harici mesleği olan gazeteciliğe 1955 yılında başladı.

Nur'a kavuşma tarihi ise 1983.

Bir başka deyişle 53 yıldır gazeteci, 25 yıldır mason.

Gazeteci olarak Tümer Argın

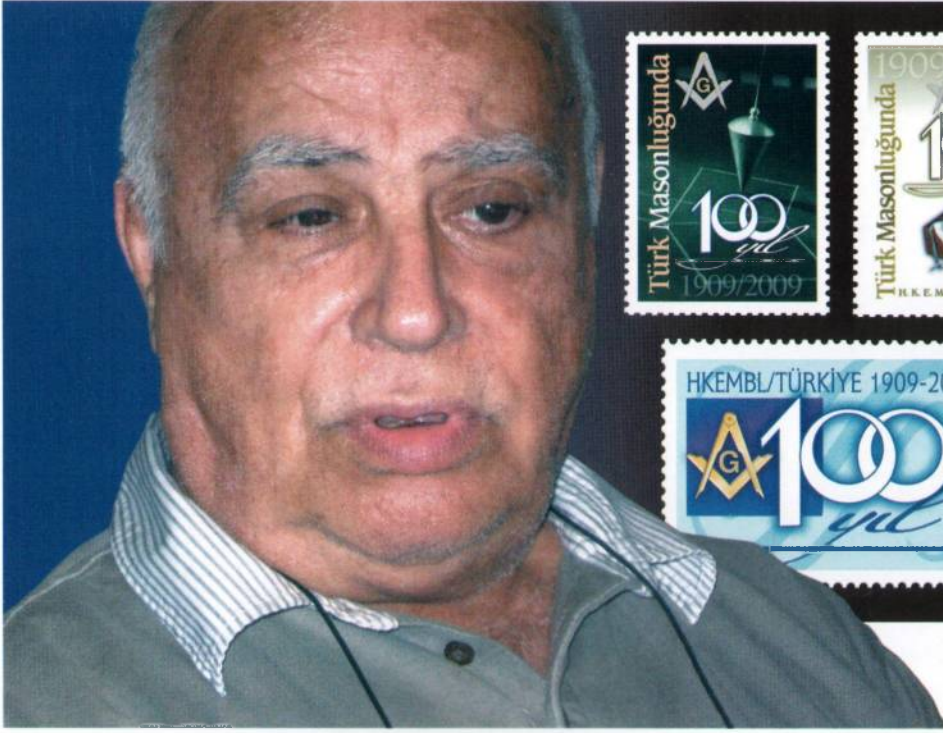
Tümer Argın Üstat, Ankara Hukuk Fakültesi'nde okurken Zafer gazetesinde başladığı gazeteciliğe, Ulus, Adalet, Son

Havadis'te devam etti.

Sonra Abdi İpekçi'nin davetiyle İstanbul'a gelip Milliyet gazetesinde görev aldı. Önce gazetenin ilavelerinin sayfa düzenlerini yaptı. Hemen ardından, Abdi Bey ondan tüm Milliyet'in grafik servisini kurmasını istedi.

Argın'ın yönetimindeki Milliyet'in grafik servisi, gazeteyi çok kısa süre içinde Bab-1 Ali'nin görselliği en iyi gazetesi haline getirdi.

Argın, Büyük Loca'nın kuruluşunun 100.yıl dönümü dolayısıyla basılması düşünülen pulların grafik çalışmalarını da yaptı

Bu başarısı başka başarıları beraberinde getirdi. Büyük bir reklam kampanyasıyla yayın hayatına başlayan Güneş gazetesi, daha iyi bir çıkış yapacağını düşünerek, yeni gazetenin dizaynını Tümer Argın'a emanet etti.

Argın Üstat, Güneş'ten sonra Milliyet'e döndü. Çetin Emeç'in genel yayın yönetmenliğinde Milliyet gazetesini dizayn etti. Kısa bir süre tekrar Güneş için çalıştı.

Çetin Emeç'in daveti üzerine Güneş'ten ayrıldı, Hürriyet'e geçti.

Hürriyet gazetesinin bünyesinde yayınlanan Gazete gazetesini dizayn etti. Hürriyet gazetesinin ilavelerinin sayfa düzenlemelerini yaptı.

Tümer Argın aktif gazetecilik hayatına noktayı, Hürriyet grubunun yayınladığı Son Havadis gazetesinin Yayın Koordinatörü olarak koydu.

Ama üstat, gazetecilikten kopmadı. Bu kez de bilgisini, deneyimini genç gazetecilere aktarmak için kolları sıvadı. "Yerel gazetecilikte meslek içi eğitim" amacıyla verdiği seminerlerde, genç

gazetecilere gazeteciliğin ve gazete dizayn etmenin tekniklerini öğretmeye başladı. Türkiye'nin dört bir yanını dolaştı. Seminer verdiği şehirlerin sayısı

40'ı geçti. Ders verdiği şehirlerden tekrar tekrar çağınıyor. Tabii ki çağınları cevapsız bırakmıyor.

Türk Masonluğu'nun 90, 95 ve 100. yıllarına ait amblemler.

Mason olarak Tümer Kardeş

Tümer Argın'ı 1983 yılında masonluğa bir başka gazeteci Yener Süsoy teklif etti. Bakınız, Masonlukla ilgili ilk intibalarını nasıl anlatıyor Tümer Üstat:

"Tekris olmadan önce de Masonluktan haberdardım. Dayım masondu. Kulak dolgunluğum vardı. Ama gözlerimi nur'a açınca daha da çok sevdim Masonluğu. Sadık Dostlar Locası'nda, dostlar arasındaydım."

Tümer Üstat gibi üretmeye dönük bir insandan masonik bir ortamın alacağı çok şey vardır. Öyle de olur:

"Locamda konferanslar vermeye başladım. Dostça diye bir yayın çıkartılmasına ön ayak oldum. Eski bir locadır Sadık Dostlar. 40 Yılın İzleri diye 900 sayfalık bir kitap hazırladık. Şimdi aynı kitabın 50 Yılın İzleri versiyonu hazırlanıyor. Sadık Dostlar'ın 50. Yılı'nın Büyük Loca'nın 100. Yılı ile denk gelmesi duruma ayrı bir güzellik katıyor."

Tümer Ağabey hatırlatmasa, bu röportajın aslında 100. Yıl amblemi ile ilgili olduğunu unutacağız. O halde dönemim tekrar konumuza:

"90. yılda ve 95. yılda da benden amblemler yapmamı istemişlerdi. O amblemleri hatırlayacaksınız. Tesviye dergimizde çeşitli vesilelerle kullanmıştık. Aynı şekilde gelecek yıl için

de 100. yıl amblemi üzerinde çalışmamı istediler. Ben de çalıştım. Çok sayıda çalışma yaptım. İçlerinden birini seçtiler. Bu sayımızın kapağına da koyduğumuz bu amblem, önümüzdeki yıl çeşitli vesilelerle kullanılacak."

Tümer Argın'ın tasarımını yaptığı biju ve madalyalar.

Tümer Ağabey'in çalışmalarını aslında masonlar gayet iyi biliyor. Belki Tümer Argın'ın ismini bilmiyorlar ama o, işleriyle hep kardeşlerinin gözü önünde. Sözgelimi Tesviye dergimizi, 2004 Mart'ından buyana yani 18 sayıdır Tümer Üstat dizayn ediyor.

"Bu arada sağolsunlar Kardeşler yazdıkları kitapların kapaklarını dizayn etmemi de istiyorlar, ediyorum. Bazı yeni kurulan ya da eski bijularını yenilemek isteyen locaların amblemlerini de yapıyorum. Bütün bunları yapmaktan büyük de zevk duyuyorum."

Çalışma tabloları

Tümer Argın, Sadık Dostlar Locası'nda tekris olduktan sonra, Kardeşler'inin takdiriyle merdivenleri tırmandı ve 1997 yılında Üstad-ı Muhteremlik koltuğuna oturdu. Muhterem, şimdi locasında Doğu'yu süslüyor.

Tümer Üstat ayrıca Yüksek Şura'da da çalışmalarını sürdürüyor.

"Yüksek Şura'daki Kardeşlerimiz de benim mesleki deneyimlerimden istifade ediyorlar. Bildiğiniz EKSR'nin Kartal amblemini yeniledim, çalışma tablolarını da yeniden çizdim."

Yüksek derecelerde çalışan kardeşlerimiz Tümer Üstat'ın çizdiği tabloları yakından tanıyor. Hangi derecede çalışıyor olurlarsa olsunlar, Doğu'da onun çizdiği bir çalışma tablosu onlara doğru bakıyor.

Kardeşler'in 2009'da, yani Türk Masonluğu'nun 100. yılında çeşitli vesilelerle görecekleri, bu sayımızın kapağını ve teknil Masonluğumuzu süsleyen amblem de onun eseri.

Eline sağlık Tümer Üstat.

Binicilikte Şampiyon Kardeşimiz Ogan Sengel

16 yaşından beri at binen Ogan Sengel Binicilik Engel Atlama Yarışmaları'nda, TBMM Başkanlığı Kupası'nı, "Kindy" isimli atıyla kazandı.

Sadık Dostlar Locası'ndan Ogan Sengel Kardeşimiz 16 yaşından beri ata biniyor. Bu yıl TBMM Kupası'nı alan Balkan Ekip Şampiyonluğunu kazanan Ogan Sengel at binmeyi çok seviyor. Bakınız Ogan Kardeşimiz ata binerken kendisini nasıl hissediyor:

"Akşam toplantılarım olduğunda, at binmeye sabah erken vakitlerde geliyorum. Gün boyu bilgisayar başında oturuyoruz ve haliyle beynimiz yoruluyor. Kulübe gelince stresimi atıyorum"

Binicilik Engel Atlama Yarışmaları'nda, TBMM Başkanlığı Kupası'nı, "Kindy" isimli atıyla kazanan Ogan Kardeşimiz at binmeye 1994 senesinde başlamış. 2000'den bu yana usta milli takımı ile uluslararası müsabakalara ve şampiyonalara katılıyor.

Kardeşimizin bu güne kadar usta sınıfta kazandığı bazı önemli unvanlar ve kupalar şöyle:

- 2001 Cumhurbaşkanlığı Kupası
- 2003 Usta Sınıf Türkiye Şampi.
- 2003 İstanbul Milletler Kupası
- 2006 TBMM Kupası Birinciliği
- 2007 TBMM Kupası Birinciliği
- 2007 Balkan Ekip Şampiyonluğu
- 2008 TBMM Kupası Birinciliği
- 2008 Balkan Ekip Şampiyonluğu

Yayıncı kardeşimiz Bülent Şenocak'ın büyük başarısı

Tarihe saygı ve yerel koruma ödülü

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bu yıl altıncısını düzenlediği Tarihe Saygı-Yerel Koruma Ödülleri'nin sonuçları açıklandığında, "bizim dünyamızda" sevinç yaratan bir sonuç vardı: Bülent Şenocak Kardeşimizin sahibi olduğu Şenocak Yayınları iki önemli başarıya imza atmıştı. Şenocak Yayınları'nun kente armağan ettiği İzmir Tarih ve Toplum Dergisi ve yayınevini kurucusu Bülent Şenocak'ın yazdığı Levant'ın Yıldızları adlı eser, Tarihsel Çevre ve Kültür Varlıklarını Koruma dalında ödül kazanmıştı.

Nedim Atilla

Bilim ile hukuk ve siyaset birbirinden çok ayrı alanlar gibi görünse de aralarında kopmaz bir bağ var... Mustafa Kemal'in 80 yıl önce söylediği gibi, bilim, "dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, başarı için en gerçek yol göstericidir. İlim ve fennin (bilimin) dışında yol gösterici aramak gaflettir, cahilliktir, doğru yoldan sapmaktır". Uygur toplumlarda her şey için yol gösterici olan bilimin ise öncelikle belleğe gereksinimi var. Balık hafızalı toplumlarda bilimin gelişmesi de zor oluyor. Bu anlamda tarih, tarihçiler, sözlü tarih çalışmaları ve toplumsal belleği ayakta tutmaya çalışanları daha bir desteklemek gerek...

Çevresindeki antik kentler, eski eserler, çeşitli dinlerin kutsal saydığı yerler gibi benzersiz arkeolojik ve kültürel zenginlikler coğrafi konumunun İzmir'e kazandırdığı eşsiz değerler... Bu değerlerin yaygın, doğru ve özendirici

Bülent Şenocak Kardeşimiz ve Şenocak Yayınları Genel Yayın Direktörü Sezgi Caba İzmir Tarih ve Toplum dergisinin tanıtım kokteylinde.

biçimde tanıtılması durumunda İzmir'in dünyadaki kültür turizmi merkezlerinden birisi olmaması için hiçbir neden yok. Ama önce İzmir'in kentini tanıması gerek... İzmir, dünya turizminin değişimi doğrultusuna uygun

olarak, hemen her türden turizm etkinliğinin yılın her mevsiminde sürdürülebileceği bir konumda. İzmir'de de yıllardır bu kültürel zenginliği yaşatmaya, tanıtmaya çalışanlar var... Bu yazıda onlardan birini bu

perspektiften bakarak anlatmaya çalışacağım sizlere...

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin bu yıl altıncısını düzenlediği Tarihe Saygı-Yerel Koruma ödüllерinin sonuçları açıklandığında, "bizim dünyamızda" gerçekten de sevinç yaratan bir sonuç vardı. Bülent Şenocak kardeşimizin sahibi olduğu Şenocak Yayınları iki önemli başarıya imza atmıştı. Şenocak Yayınları'nın kente armağan ettiği İzmir Tarih ve Toplum Dergisi ve yayınevının kurucusu Bülent Şenocak'ın yazdığı Levant'ın Yıldızları adlı eser, Tarihsel Çevre ve Kültür Varlıklarını Koruma dalında ödül kazanmıştı.

Önemli bir adım

Bülent Şenocak kardeşimi yıllardır tanırım, İzmir'in kentsel belleğine yönelik çeşitli toplantılarda, panellerde, sempozyumlarda kendisiyle defalarca beraber olmuşluğum vardır. Bülent Şenocak kardeşimin bu "işe" girişi halen de içinden geçtiğimiz bir kriz döneminin sonucu... Eskiden beri "Türkiye'de okuma oranını artırmayı ve kitabı geniş halk kitlelerine yayma amaçlı" işler yapmayı planlayan Şenocak bu amacına ulaşmanın ve hedefine ulaşmanın mutluluğunu yaşıyor son günlerde.

Kendisi Şenocak Yayınları'nın İzmir'in kültür mirasına katkıda bulunacağını dile getiriyor ama bence bu yeterli bir tanımlama değil. Çünkü yapılan hizmeti sadece İzmirle sınırlamamak gerek, insanlığa yapılmış bir hizmet olarak algılanmalı. Bülent Şenocak, "ikinci sayısı geçen günlerde çıkan tarih dergisi ile İzmirli'lerle kent tarihi konusunda önemli bir yayın sunuyoruz. İzmirli'ler ilk sayıdan itibaren bizi yalnız bırakmadı. Kent kültürünü geniş kitlelere yayma yolunda önemli bir adım attı" diyor...

Şenocak Yayınları Genel Yayın

Direktörü Sezgi Caba da, yazar, araştırmacı ve gençlerden aldıkları yazıların kendilerini güçlendirdiğini kanısında. Bu yıl kurulan Şenocak Yayınları arasında Prof. Dr. Yusuf Eradam'ın Aşk Faili Meçhul Canı, Burhan Günel'in Bülbülü Öldürelim, Prof. Necmi Ülker'in İzmir'de Türk Mührü, Bülent Şenocak'ın Levantın Yıldızı, Gülten Kur'un İnternet ve Gençlik ve Tufan Erbanştrın'ın Çöl Çiçeği Masalı adlı kitaplar yer alıyor. Son yayımlanan kitap olan Yavuz Özmakas'ın "Metropolit Efendi" ise yazımızın sonundaki kutuda görebileceğiniz gibi hayli tartışma yaratacak bir kitap...

Bu ödüller sonrasında Şenocak kardeşimle söyleştik... Bülent Şenocak'a herkesin sorduğu soruyu sordum ben de, "Siz İzmir'in seçkin tüccar-sanayici ailelerinden birinin parçasısınız. Nereden çıktı bu yayıncılık, kitap, edebiyat, tarihçilik işi?" diye... Kardeşimiz şöyle yanıtladı bu sorumu: "1999 yılında başlayan ekonomik kriz, 2001 yılında etkisini en şiddetli bir şekilde göstermeye başlamıştı. O günlerde evime yaşanan krizi taşımamak ve kendimi yaşanan krizin stresinden uzak tutmak için uzun zamandan beri biriktirdiğim notlardan yola çıkarak bir kitap yazmaya karar verdim.

İki yıllık bir uğraştan sonra "Levant'ın Yıldızı İzmir" adlı kitabımı tamamladım. Açıkcası bu kriz benim yazarlığa ilk adım atmama sebep oldu diyebilirim. 2002 yılı sonunda tamamladığım kitabımın

İzmir Büyükşehir Yayınları'nda yayınlanması için büyük bir gayret sarfettim. Fakat maalesef muhtelif bahaneler ile kitabımın yayınlanması gecikti. Ben de bunun üzerine kitabı kendi imkanlarım ile yayınlamaya karar verdim. İşte bu olay da benim yayıncılığa ilk adımı atmama sağladı. Ne tesadüftür ki, aynı belediye hem kitabımı, hem de 3 aylık periyotlarda yayınlamaya başladığımız dergimizi 'Tarihe Saygı Ödülü'ne' layık gördü."

Şenocak kardeşim haklı. Başında ve halen benim de içinde bulunduğum İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin Kent Kitaplığı Yayın Kurulu her zaman objektif davranmıyor yazarlara karşı. Bunu bir itiraf olarak kabul edebilirsiniz. Şenocak kardeş, kitap yayınlamanın zorluğunu görünce kitaplarını yayınlamakta güçlük çeken kişilere yardımcı olmaya karar vermiş. İlk olarak ülkemizin de önemli tarihçilerinden biri olan Prof. Necmi Ülker'in üç akademisyen ile yazdığı "Emir Sultan Dergahı Haziresi Mezar Taşları" adlı kitabını yayınlamış.

Daha sonra da bir üniversiteden mezun bir öğrencinin tez çalışmasını "İnternet ve Gençlik" adıyla piyasaya çıkarmışlar. "Bunlar amatörce yürüt-

tüğüm çalışmalarında. Tesadüfen tanıştığım yazar Tufan Erbanştırın bana ciddi bir yayınevi kurmayı teklif edince hiç tereddüt etmedim” diyor Şenocak Kardeş. Nisan 2008’de profesyonel anlamda yayıncılık hayatı başlamış. Bahçeşehir Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema bölümünden mezun olan kızı Sezgi Caba ile birlikte, yaklaşık 18 ay içinde toplam 15 adet kitap ve 2 adet de dergi yayınlamışlar.

Pek alışık olunan bir durum olmasa da çok kısa sürede, İzmir orijinli ulusal bir yayınevi haline gelivermişler. *“Hedefimiz 2009 yılı sonuna kadar 40-50 adet kitap yayınlamak, 3 yıl içinde de Türkiye’nin en büyük 10 yayıncısı arasına girebilmek. Bu hedefe doğru giderken en büyük avantajımız, büyümeyi bir amaç değil, geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmak için bir araç olarak görmemiz olacaktır”* diyor kardeşimiz.

İzmir Tarih ve Toplum

Türkiye’de son yıllarda tarihi mirasa sahip çıkılması yönünde çalışmalar ciddi bir ivme kazanmış durumda. Bu anlamda yayımladıkları dergiyi de sordum Bülent Şenocak’a: *“Üç ayda bir yayınlanmakta olduğumuzu ‘İzmir Tarih ve Toplum’ dergisine gösterilen ilgi bence hiç de küçümsenmeyecek kadar büyük. Gerek kitaplar, gerekse dergilerde tarihi mirasa sahip çıkılması yönünde çıkan makaleler ister istemez yöneticileri bu konularda hassas davranmaya zorluyor. Örneğin, 2003 yılında yayınlanan kitabımda Sabetay Sevi’nin evinin müze olması gerektiğini belirtmiştim. Aynı düşüncemi dergimde de tekrarladım. Ev şu anda koruma altına alındı. Müze olması yönünde şimdilik olumlu bir gelişme yok. Ancak, korumaya alınması bile bir adımdır. Aya Vukla Kilise’sinin müze haline dönüştürülme-*

si de bu tür yayınların sonucudur. Şimdi sırada ‘Emir Sultan Dergahı Haziresi Mezar Taşları’ var. Burasının da kurtarılması en büyük temennim.”

Şenocak’ın ortağı ve aynı zamanda yayınevimizin Genel Yayın Yönetmeni Tufan Erbanştırın iyi bir yazar, aynı zamanda da iyi bir kitap eleştirmeni. Bülent Şenocak şöyle anlattı bize yayınevinin öyküsünü: *“Tufan Bey’in çevresi çok geniş olduğu için çok önemli yazarlarla çalışmaya başladık. Yayınladığımız kitaplarda Burhan Günel, Ahmet İnam, Ahmet Önel, Vicdan Efe gibi ödüllü yazarların*

Şenocak Yayıncılık Genel Yayın Direktörü Sezgi Caba Hemşiremiz babası Bülent Şenocak Kardeşimiz’le.

imzaları var. Ayrıca yurt dışından ses getirecek yazarların Türkiye’de yayınlanmamış kitaplarının yayın haklarını almaya başladık. Örneğin, Üç Silahşörler Kitabının yazar Alexandre Dumas’ın ölümünden 140 yıl sonra ortaya çıkan ve bugüne kadar yayınlanmamış bir kitabının yayın hakkını aldık. İzmir kökenli Kanadalı yazar Loren Edizel’in ‘İzmir’in Hayaletleri’ kitabının Türkçe çevirisini, İngilizce orijinalinden önce Türkiye’de yayımlandık. Giles Milton’un uzun süre tartışılacak ‘Yitik Cennet -Smyrna 1922’ adlı kitabının yayın hakkını da satın aldık. Tercümesi bir hemşiremiz tarafından yapılmakta olan kitap Ocak 2009’da piyasaya çıkacak. Son olarak ezoterik, teolojik ve masonik bazı kitapların da yayın haklarını satın almak için girişimlerimiz var.” Peki kendisi neler yapıyor? Bir mason

olarak boş durmak yakışır mı hiç Şenocak kardeşimize:

Halen, "Antropomorfizm (İnsan biçimcilik) adlı bir kitap üzerinde çalışıyor. Kitabı en geç Şubat 2009'a kadar bitirmeyi hedefliyor. Bundan sonra da yarım kalan bir biyografi kitabına hız vermeyi planlıyor.

Tesviye dergisinin üç yıldır Yayın Kurulu üyesi de olan Bülent Şenocak, bu işin de kendisine büyük katkı getirdiğini söylüyor: *Bu dergi için yazdığım makalelerin ve yaptığım röportajların bana sağladığı tecrübe, yayınlamakta olduğum dergi için çok yararlı oldu. Yayın faaliyetlerimi mesleğimiz açısından değerlendirecek olursak şunu söyleyebilirim. Orta çağda kötülüklerle savaşıyor şövalyeler kılıçlarını konuşuyorlardı. Bugün bizlere düşen ise kalemlerimizi konuşmaktır. Biz masonlar kalemlerimizi ne kadar çok konuşursak insanlık mabedinin kurulmasına o kadar çok yardımcı oluruz. Ben bu bağlamda, yayınevimi kalemsör kardeşlerimle her zaman paylaşmaya hazırım. Bülent Şenocak kardeşimizin yeni başarılarını alkışlamaya hazırlanalım...*

Şenocak Yayınları'ndan çıkan *Metropolit Efendi: Rum Metropolit'i Hrisostomos'un İzmir Günleri*, İzmir'in önemli bir dönemini objektif olarak öğrenmek isteyenler için kitapçevlerinde yerini aldı.

"Kara papaz ya da kahraman"

Şenocak Yayınları'ndan çıkan *Metropolit Efendi*, geçtiğimiz günlerde, önemli tartışmalara yol açtı.

Rum Metropolit'i Hrisostomos'un İzmir'deki günlerini tarafsız bir dille anlatan Yavuz Özmakas, hem Türk hem Yunan tarafından tüm Ege'nin ilgisini çekeceğe benziyor. Özmakas kitabında kelime anlamı "Altın Ağızlı" olan Hrisostomos'un, Rum milliyetçiliği adına yaptıklarını ele alıyor. Özmakas, Hrisostomos'un 1911 ve 1922 yılları arasında İzmir'in kaderine yön verdiğini ve İzmir'in de nihayetinde onun kaderini belirlediğini söylüyor. Kimin haklı olduğu ise okuyucuya bırakılıyor...

Yavuz Özmakas, şöyle anlatıyor kitabını:

"Bu kitabı yazarken tarafsız olmaya çalıştım. Bir araştırmacının asli görevi, baktığı olayı çok değişik kaynaklardan, tarafsız gözlerle aktarmaktır. Ben İzmir ile ilgili kitapları okurken,

Hrisostomos'un zaman zaman öne çıktığını ama çok net ve ayrıntılı, sağlıklı bilgilerinin bulunmadığını gördüm. O nedenle bu kitabın üzerine yoğunlaştım. 10 yıllık bir çalışmanın ürünü olarak ortaya çıktı bu kitap. 100'ün üzerinde kaynaktan faydalandım. Hrisostomos kimi Rum kaynaklarında abartılarak, adeta bir kahraman veya azizmişçesine anlatılıyor. Bu oldukça yanlış. Aynı şekilde Türk kaynaklarında da tam tersi, Hrisostomos'u eleştirmek adına yanlış bir şekilde suçlanıyor. İzmir Yangını ile ilişkisi yokken bundan sorumlu tutuluyor. Hrisostomos'un linç edilmesine kadar her şey doğru, o günün koşulları göz önüne alındığında, onunla görüşen Paşa da Nurettin Paşa olduğundan, sonucun böyle olması da kaçınılmazdı. Ama düşünmemiz gereken Hrisostomos böyle bir linci hak etmiş miydi? Hrisostomos yargılanarak idama mahkum edilseydi, böylesine kahramanlaştırılmayacaktı. Burada Nurettin Paşa'nın taktik hatası var. Aynı Nurettin Paşa, bu olaydan birkaç ay sonra İzmir'de gazeteci Ali Kemal'i de linç ettirmiştir. Bu onda alışkanlık haline gelmiş bir şey. Bu kitabı yazarken özenle üzerinde durduğum tarafsız olmasının yanında, diliydi. Çoğu araştırma ve inceleme kitapları, kuru bir dille yazılır. Ben burada dili, daha öykümsü kullanmak istedim. Okuyucuya bazı olayları daha rahat anlatabilmek, daha rahat ulaştırabilmek adına..."

1928 - 2008

Derleyen: Turgut TİFTİK

Mimarlık mesleğinin yanı sıra kentsel dokuları resimlediği suluboya çalışmalarıyla da tanınan sanatçı Bülent Çetinor, 250 yıllık İstanbullu bir ailenin çocuğu olarak 1928 yılında İstanbul' da doğdu. Yurt içinde ve dışında yüze yakın sergisinden yapıtları ABD, Çin, Japonya ve Almanya başta olmak üzere koleksiyonlara alınan Bülent Çetinor, 7 Temmuz 2008 tarihinde vefat etti.

Çetinor, öğrenimini İstanbul' da tamamlayarak 1951 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden mezun oldu. Bünyan'da Mühendislik ile başlayan meslek hayatı, bu görevindeki "su" sözcüğüyle bağlantılıymışçasına, aynı zamanda "suluboya" resim yaparak sürdü gitti.

Bülent Çetinor, bir söyleşisinde yaşam öyküsünü şöyle özetler: "Öğrencilik yıllarımda burada sevgiyle ve rahmetle andığım hocalarım Emin Onat, Kemali Söylemezoğlu, C. Holzmeister, P. Bonatz ile yardımcılarından ve Ercüment Kalmık'tan mimarlık kültürünü tanımamızı, sevmemizi ve ilerde eserler verebilecek düşüncelere yönelmemizi öğrendik, yeterince resim yapabilmek için teşvik gördük" ve ekler:

Bitmek bilmez enerjisi ile çalışan ve mimarlık mesleğini mesleğimizle örtüştürerek tam anlamıyla "mabet inşa eden" bir kardeşimizdi...

Bülent Çetinor'u Doğu'ya uğurladık

70'li yıllarda başlayan çalışmalar sonunda, alınan araziye, mabet yapmak için görevlendirilen Yüksek Mimar Ressam Kardeşimiz Bülent Çetinor Türkiye'de arsa üzerinde bir mabet inşa eden ilk mimarımızdır. Bülent Çetinor Kardeş Yakacık Mabedi'nin yapıldığı günlerde Büyük Üstat Can Arpaç'la.

"1951 de İTÜ Mimarlık Fakültesinden mezun olduktan sonra, ilk işim Bünyan İçme Su Tesisatı Kontrol Amirliği... Kabullenemedim. Önceleri Mimarın ne işler yaptığını bilmeyen bir toplumla, işverenlerle, karşı karşıya kaldık. Sonra uzun yıllarım, Mimarlık mesleğinin güzel günlerinin yanı sıra, yangınlar, depremler, maddi- manevi sıkıntılar ve saptırılmış İmar işleri içinde geçti.

Kendimi bildim bileli resimlerimde suluboya tekniği ile çalışıyorum. Benim tarzım bu. Anlatmak istediklerimi ancak bu teknikle ifade edebiliyorum. Suluboya resimlerim gerçekte olmalarını istediğim biçimde, aydınlık, renkli, insanımıza yararlıcasına gelişti, projelerim de öyle... ama resimlerim şimdi daha sürekli, daha hızlı.

Yetişkin ve yetişecek öğrencilerimden de, 'mimarlık kültürünü ve çevre

güzelliklerini Suluboya resimlerine yansıtma larını istiyorum, kabiliyetleri doğrultusunda.

Mimarlıkta zamanında pek yapamadıklarımı, şimdi gezerek, çizerek, öğreterek ve böyle olmalı diyerek bir süreç içinde yapıyorum."

1973 yılında ilk sergisini açan Çetino r, mimarlık mesleğiyle birlikte resim çalışmalarını, gezi araştırmalarını ve yayınlarını da sürdürerek ün kazandı.

Pek çok proje ve uygulamayla yaşama geçen mimarlığının bilinçli izlerini taşıyan resimlerini, "Kendimi bildim bileli yaptığım resimlerim, burcumun icabına göre sulu; ilk işim gibi ve gerçekte olmalarını istediğim biçimde aydınlık, renkli; insanımıza yaraşırca sına" sözleriyle anlatır.

Yıldız Teknik Üniversitesinde ve İstanbul-Kadıköy'de sahibi bulunduğu Nevzemin 14 Sanat Galerisi atölyesinde suluboya resim tekniği dersleri de vermekteydi. Sanatçının eski mimarlık kültürümüzü yansıtan suluboya resimlerine evler, konaklar, yalılar ile kent, köy, kasabaların görünüşleri ve doğa güzellikleri konu oldu.

Çetino r resimlerinde, mimar olarak yapısal özelliklerini, İstanbullu bir aydın olarak kültürel kimliklerini çok iyi bildiği, başta İstanbul olmak üzere bütün Türkiye'nin ahşap evlerini, eski sokaklarını çizerek, boyayarak; yaşatmaktaydı. Bülent Çetino r, sürekli çalışmalarıyla çevresindeki güzellikleri ve kültür değerlerini tanıtmayı zevkli bir çalışma olarak benimsemiştir.

Prof. Dr. Doğan Kuban'ın tespitiyle, "Gelecek kuşakların bu güzellikleri ancak çizili belgeler üzerinde bulabilecekleri düşüncesi, o yapılarla birlikte yaşayanlar için hü zün verici olsa da, bir uygarlığı hiç anımsamamaktansa, görsel olarak korumak insanı avunduruyor".

Nur-u Ziya

Atatürk Köşkü

Çetino r, resimlerinde mimar olarak çok iyi bildiği, başta İstanbul olmak üzere bütün Türkiye'nin ahşap evlerini, eski sokaklarını çizerek, boyayarak ölümsüzleştirmişti.

İzmir Vadi Evi

Yakacık Köşkü

Ulubat (Üstte) Kuzguncuk Fetihpaşa Yalısı (Solda)

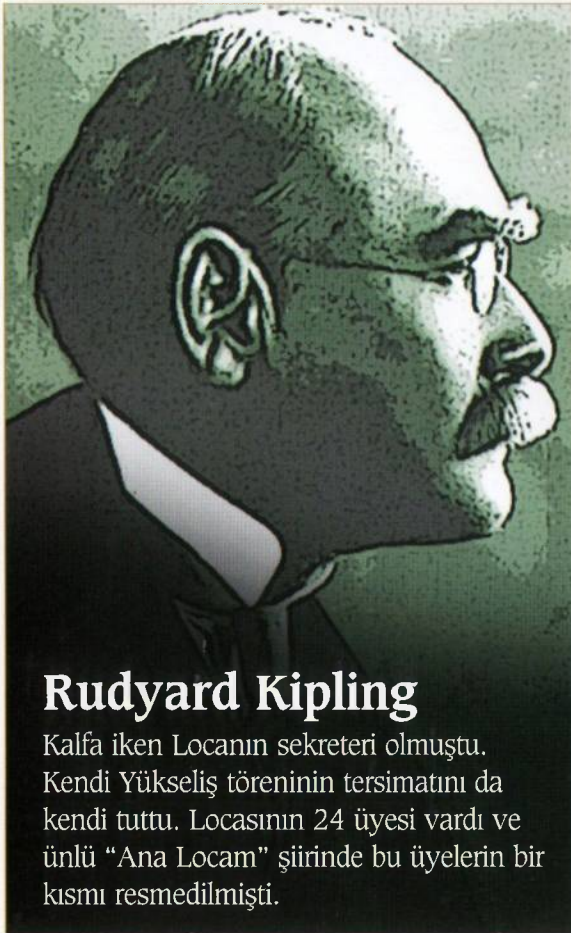
Beyaz Saray

İrlandalı bir Kardeş olan mimar James Hoban Beyaz Sarayı inşa etti. 1812 yılında İngilizler Beyaz Sarayı yaktıktan sonra yeniden inşa etme görevi de kendisine verildi. James Hoban çok faal bir Masondu.

“Green Dragon Tavern”

(Yeşil Ejder Tavernası) ilk Amerikan Localarının toplandığı mekândı ve Amerikan Devriminin karargâhı olarak nitelendirilmiştir.

Rudyard Kipling

Kalfa iken Locanın sekreteri olmuştu. Kendi Yükseliş töreninin tersimatını da kendi tuttu. Locasının 24 üyesi vardı ve ünlü “Ana Locam” şiirinde bu üyelerin bir kısmı resmedilmişti.

James Anderson’un cenaze merasimi

1723’de İngiltere Büyük Locasının ilk anayasa kitabını yayımlayan Protestan rahip James Anderson’un 28 Mayıs 1739 tarihli cenaze merasimi (2 Haziran tarihli Daily Post gazetesinin haberi):

“Dün gece, Muhalif Hoca (Dissenting Teacher - Protestan) Dr. Anderson’un naaşı özel derin kazılmış bir mezara gömüldü. Tabutu Beş Muhalif Hoca ve Muhterem Dr. Desaguliers

(Anayasayı yazdıran Büyük Üstat) tarafından taşındı.

Tabutun arkasında yürüyen bir düzine Hürmason, Dr. Kont Desaguliers’nin merhumdan hiç söz etmeden, yaşamın faniliği, v.s. üzerine yaptığı konuşmadan sonra, Kardeşler fevkalâde vakur ve kederli bir duruşta, ellerini havaya kaldırıp göğüs geçirdiler ve merhumun şerefine elleriyle önlüklerine üç kez vurdular.”

Fouché Kardeş

Joseph Fouché Napoleon Bonaparte ve XVIII. Louis’nin polis bakanı olmuştu.

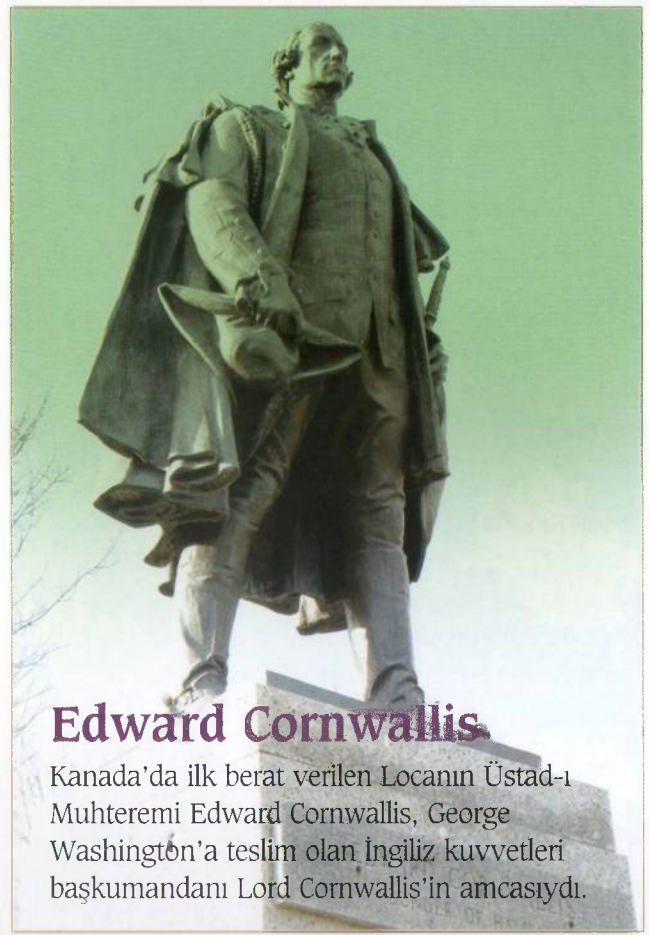
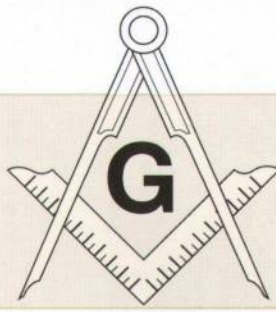
İlk tersimat

1200’lerde kurulan Londra Masonlar Loncası’nın (Cemiyeti) kayıtlı ilk tersimatı 1620 tarihlidir.

İlk Masonik Dergi

İlk masonik dergi 1738 yılında Leipzig'de yayım hayatına girdi. Derginin adı: "Der Freimaurer".

Edward Cornwallis

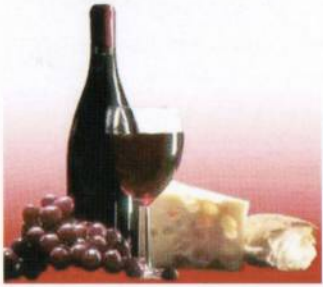
Kanada'da ilk berat verilen Locanın Üstad-ı Muhteremi Edward Cornwallis, George Washington'a teslim olan İngiliz kuvvetleri başkumandanı Lord Cornwallis'in amcasıydı.

Onlara Masonluk yasak

Alman Operatif Masonları olan Steimetzler'ler yeterince saygın meslekler olmadıklarından Masonluğa kabul etmedikleri meslek sahipleri: Hamamcılar, berberler, mezar kazıcıları, borazancılar, çobanlar, cellâtlar.

Ayrıcalıklı Masonlar

1670 yılında Aberdeen Locası tüzüklerinde ayrıcalık tanınan Masonların, dul kesesi, marka harcı, ziyafet ve şarap masraflarının dışında her türlü aidattan muaf tutulacaklarını kayda almıştı.

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

TESVİYE

20 yıl
ÖZLEM KRİSTAL
SAN. VE TİC. A.Ş.

Taşocağı Cad. Umut Sok. No:1 Çağlayan/İSTANBUL Tel:0 212 224 13 89(pbx) Fax:0 212 231 98 30
www.ozlemkristal.com paz@ozlemkristal.com.tr

Pullar, zarflar damgalar

Pulun tedavüle çıktığı gün için, o günle ilgili bir zarf hazırlanır ve yine o gün için özel bir damga ile damgalanırsa buna İlk Gün Zarfı (FDC) denir.

Pulun tedavüle çıktığı tarihte, özel veya herhangi bir zarfa pullar yapıştırılır, özel veya herhangi bir damga ile damgalanır ve aynı gün postaya verilirse, buna da İlk Gün Zarfı diyoruz. Ancak postadan geçmiş olan bu zarf aranan ve daha fazla değerli bir İlk Gün Zarfı olur.

Herhangi bir özel gün için bir zarf hazırlanır ve herhangi bir pul yapıştırılıp üzeri bu özel gün için hazırlanan özel damga ile damgalanırsa, buna Özel Gün Zarfı denir. Bu tip materyalde, pul özel günle ilgili değildir. Önemli olan sadece damgadır.

Yeni formatla yayınlanan 21. sayımızda, filateliye ait pullar, zarflar konusunda bir terminolojik açıklama yapmak istedik.

Sedat Uygur

Son yıllarda Locaların kuruluş yıldönümlerinde, Büyük Locaların kuruluş yıldönümleri veya konvanlarında çeşitli masonik sembollerle süslenmiş, yine masonik semboller içeren damgalarla damgalanmış zarfların sayısı giderek artıyor.

Bir de Blok'lar var. Bunlarda pul ortada perfore edilmiş bir halde bulunuyor, çevresinde pul ile alakalı figürler yer alıyor. Masonlukta sembollerin çokluğu hem pullarda, hem bloklarda, hem de damgalarda güzel kompozisyonların yaratılmasını temin ediyor.

Pullar postada kullanıldığı için tirajları büyük oluyor. 300.000 den milyona kadar pul basılabiliyor. İlk gün zarfları, özel gün zarfları ise koleksiyonerler için yapıldığından tirajları birkaç bini geçmiyor. Bu nedenle de bu zarflar zaman içinde pullara oranla daha çok değer kazanıyorlar.

Bu sayımızda da yukarıda anlatmaya çalıştığımız pulları, zarfları, damgaların masonik temalı olanlarını beğenimize sunuyoruz.

Jamaica Masonluğunun 250. yılında tedavüle çıkmış blok.

1742 - JAMAICA - 1992

First Provincial Grand Master of English
Freemasonry in Jamaica

250TH ANNIVERSARY

Uruguay posta idaresinin Fransız İhtilali'nin 200. yılı dolayısıyla çıkardığı 4 pulluk seri tamamen masonik sembollerle hazırlanmış. 1989

Belçika Masonluğunun 150. yılı için hazırlanmış pul ve ilk gün damgası bu gün için hazırlanmış özel ilk gün kartı üzerinde. Kuruluş yılı ve kartın hazırlandığı tarihlere 4000 eklenerek kullanılmış.

Bulgaristan Büyük Locası 2007 de 10. kuruluş yılını kutladı. Bu günün anısına posta idaresi bir pul çıkarttı. Özel bir kart ve İlk Gün Damgası hazırladı.

ZİYA MAHMUD'DAN BİR EL

(1983 Stockholm Dünya Şampiyonası)

Güneyde oturan Ziya Mahmud'un eli:

♠ A R 2 ♥ A R D 10 8 ♦ - ♣ A D 9 7 4

BATI	KUZEY	DOĞU	GÜNEY
-	-	-	2 ♣ ¹
Pas	2 ♦ ²	X ³	2 ♥
Pas	3 ♦	Pas	4 ♣
X	5 ♣	Pas	5 ♠
Pas	6 ♥	Pas	Pas
Pas			

Batı 8 ♦ çıktı, açılan yer iç açıcı değildi: ♠ V 10 4 3 ♥ V 3 2 ♦ D V 7 5 4 2 ♣ -

♦ V'nizi Doğu R ile örttü. Bu zor gözükten el için planınız nedir? Körlerin 3 – 2 dağılımı şart gözüküyor. Normalde ♣ A'ı çektikten sonra 3 kere ♣'i yere çakmak, ♣ R düşerse, veya renk 4 – 4 çıkarsa, bir ♣ vererek, ♠ 2'yi de 5. ♣ üzerine kaçarak, olmazsa da ♠ empasını deneyerek oyunu yapmaya çalışabilirsiniz.

Ancak Doğu'nun ♦'ya ve Batı'nın ♣'e attıkları kontrlar bu oyun tarzının başarılı olamayacağını

gösteriyor. Doğu'da AR ♦ olunca, Batı'nın kontr R'dan uzun ♣'i, ve herhalde (puan olarak) ♠ D'nin da onda olduğunu gösteriyor. Bu varsayımın oyunumuz şöyle olmalı: ilk ♦'ya elden çakın, yere bir ♣ çakın, A ♠'le ele geçtikten sonra tekrar ♣ çakın, ♠ R ve bir üçüncü ♣'e çakın, sonra da üç tur koz çekin. Batı'nın elinde şimdi ♠ D ile ♣ R 10 kalmıştır. Sizin elinizde de ♠ 2'li ve A D ♣ kalmıştır. Şimdi ♠ 2'yi oynayarak Batı'yı yatırın.

Dört elin dağılımı şöyleydi:

BATI	KUZEY	DOĞU	GÜNEY
♠ D 8 5	♠ V 10 4 3	♠ 9 7 6	♠ A R 2
♥ 9 6 4	♥ V 3 2	♥ 7 5	♥ A R D 10 8
♦ 8 3	♦ D V 7 5 4 2	♦ A R 10 9 6	♦ --
♣ R 10 8 5 2	♣ --	♣ V 6 3	♣ A D 9 7 6

Not: Batı'nın elinde ♠ D xxx ve ♥ xx olsaydı dahi, bu oyun tarzı başarılı olurdu; zira, Batı 3. tur ♥ oynandığında bir ♠ atmaya mecbur kalacaktı.

¹ Kuvvetli ve forsing (renk değil) • ² Olumsuz • ³ Karodan atak rengi gösteriyor (A veya RD gibi)

YAA
SORMA K.:İM. SPEKÜLATİF
TECRÜBE BAZEN DUVARA BİR ÇİVİ
ÇAKACAK KADAR OPERATİF OLMAYA
YETMİYOR

GEÇMİŞ
OLSUN ÜS.: MUH.:?

NE
FARKLI DERECELER, NE DEĞİŞİK DEKO-
RASYONLAR VE REGALYALAR NE DE BÜYÜK
GÖREVLİLERİN İHTİŞAMLARI, HİÇBİRİ SENİ ETKİLEMESİN,
MASONLUKTA HEPİMİZ EŞİTİZ... YETER Kİ EŞİT OLMAK
İÇİN GEREKLİ ÇABAYI GÖSTERESİN.

P.28

The views on the future of Freemasonry of Michael Baigent, editor of Freemasonry Today, as published in "Revista Arte Real", Waneiro, February 2008.

P.29

William Preston, and his "Illustrations"

P.32

The Past and the Future in Masonic Scholarship, Margaret Jacob.

P.36

Bro. Augustus Charles Hobart - Hampden, known as Hobart Pasha, Admiral

of the Ottoman Navy, from 1868 to his death in 1886. He successfully organised the blockade of Crete in 1886, and that of the Russian Navy in the Black Sea, during the 1877-78 Ottoman - Russian war. He was a member of the I Prodoos Lodge where Sultan Murad 5, before he accessed the throne and his two brothers, the princes Nureddin and Kemaleddin had been initiated.

Amiral ve Maresal Hobart Paşa

Osmanlı Donanması'na 19 yıl hizmet etti.

Hobart Paşa

Hobart Paşa

P.39

Cassell's Family Papers, June 9th 1855, article on a Turkish Lodge "Ali Koç" in Serbia.

P.40

Freemasons. How freemasonry helped the development of classical music in Europe and how music helped the spread of freemasonry. Lodge orchestras, with freemason amateur and professional musicians, commissioning works from Mozart, Haydn and the like, often with the sponsorship of the court.

1774-1792 arası Paris ve Versailles'da' Mason Orkestralar

Hürmüziyenler

1774-1792 arası Paris ve Versailles'da' Mason Orkestralar

Hürmüziyenler

1774-1792 arası Paris ve Versailles'da' Mason Orkestralar

Hürmüziyenler

P.46

Campaign for organ donation.

P.48

Interview with Tümer Arçın, journalist and graphic arts manager of Tesviye.

100. Yıl amblemimiz, 50 yıllık birikimin sonucu...

Eline sağlık Tümer Üstat

P.51

Champion Brother Ogan Sengel.

P.52

Interview with Bro. Bülent Şenocak, writer, publisher and İzmir correspondent of Tesviye.

P.56

R. W. Bro. Bülent Çatınor, painter.

Bülent Çetınor'u Doğu'ya uğurladık

Bülent Çetınor'u Doğu'ya uğurladık

Bülent Çetınor'u Doğu'ya uğurladık

Bülent Çetınor'u Doğu'ya uğurladık

P.59

Famous Freemasons.

P.60

Philately. Masonic stamps.

Pullar, zarflar, damgalar

Pullar, zarflar, damgalar

Pullar, zarflar, damgalar

P.62

Bridge.

SYNONYMS SYNOPSIS

Bizden Söylemesi...

Sevgili Okuyucu Kardeşlerim,

Tesviye dergimiz "kendi aramızda haberleştiğimiz, bilgi paylaştığımız" bir yayın olmasının yanı sıra, dış âleme de açılan bir penceremiz. Bu yayınımla ile yalnız Kardeşlerimize değil, ailelerine de, Dış Obediyans sekreterlikleri ve dostluk kefillerimiz vasıtasıyla o ülkelerde çalışan Kardeşlerimize ve Şubelerimizin bulunduğu yerlerdeki devlet ve özel sektör kuruluşlarındaki üst düzey kişilere ulaşabiliyor, onlarla buluşuyoruz. Onun için bu dergi hepimizin dergisi olmalı ve ona sahip çıkmalıyız. İşte bu noktada Kardeşlerim sizlerden ricamız var;

- Dergimize abone olarak ya da satın alarak sahip çıkınız.

- Dergimize Tesviye Dergisi Yayın Komisyonlarımız vasıtasıyla Masonik araştırma, haber, aktüalite içerikli konularda, yazı ve resim göndererek sahip çıkınız.

- Dergimizin yaklaşık 15000 Kardeşimize Mimar Sinan Dergimizle birlikte ulaşması için bize yardımcı olarak sahip çıkınız.

Bütün bunlardan sonra eğer hak etti isek bize reklâmlarınızla destek veriniz.

Bizden söylemesi.

TESVİYE

TESVİYE

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar
Büyük Locası Derneği adına

İmtiyaz Sahibi:

Salih EVCİLERLİ

Sorumlu Yazışleri Müdürü ve Editör:

Celil LAYİKTEZ

celillayiktez@gmail.com

Yayın Koordinatörü:

Remzi SANVER

Yrd. Editör

Osman BALÇIGİL

Görsel Yönetmen

Tümer ARGİN

Yayın Kurulu:

Ahmet ÖRS

Cevad GÜRER

Nezih ONAT

Yavuz AKSEL

Sedat UYGUR

Gürkan AKTOLUĞ

Sinan GÜR MEN

Şener ŞİRİ

Onur AYSAN

Şuayip BALTA

Ömer Faruk GÜNEL

Tamer GEDİZ

Bülent ŞENOCAK

Turgut TİFTİK

ISSN Numarası:1301-2754

Adres: Nuru Ziya Sokağı No:19

Beyoğlu İstanbul

Tel: 0212 251 26 50

Tasarım: bimus Tanıtım Ajansı - İstanbul

Tel: 0212 249 20 27 • www.bimus.com

Baskı: REKMAY Reklam ve Tanıtım Ltd.

Cihan Sok. 12-B Sıhhiye Ankara

Tel : (312) 231 09 26

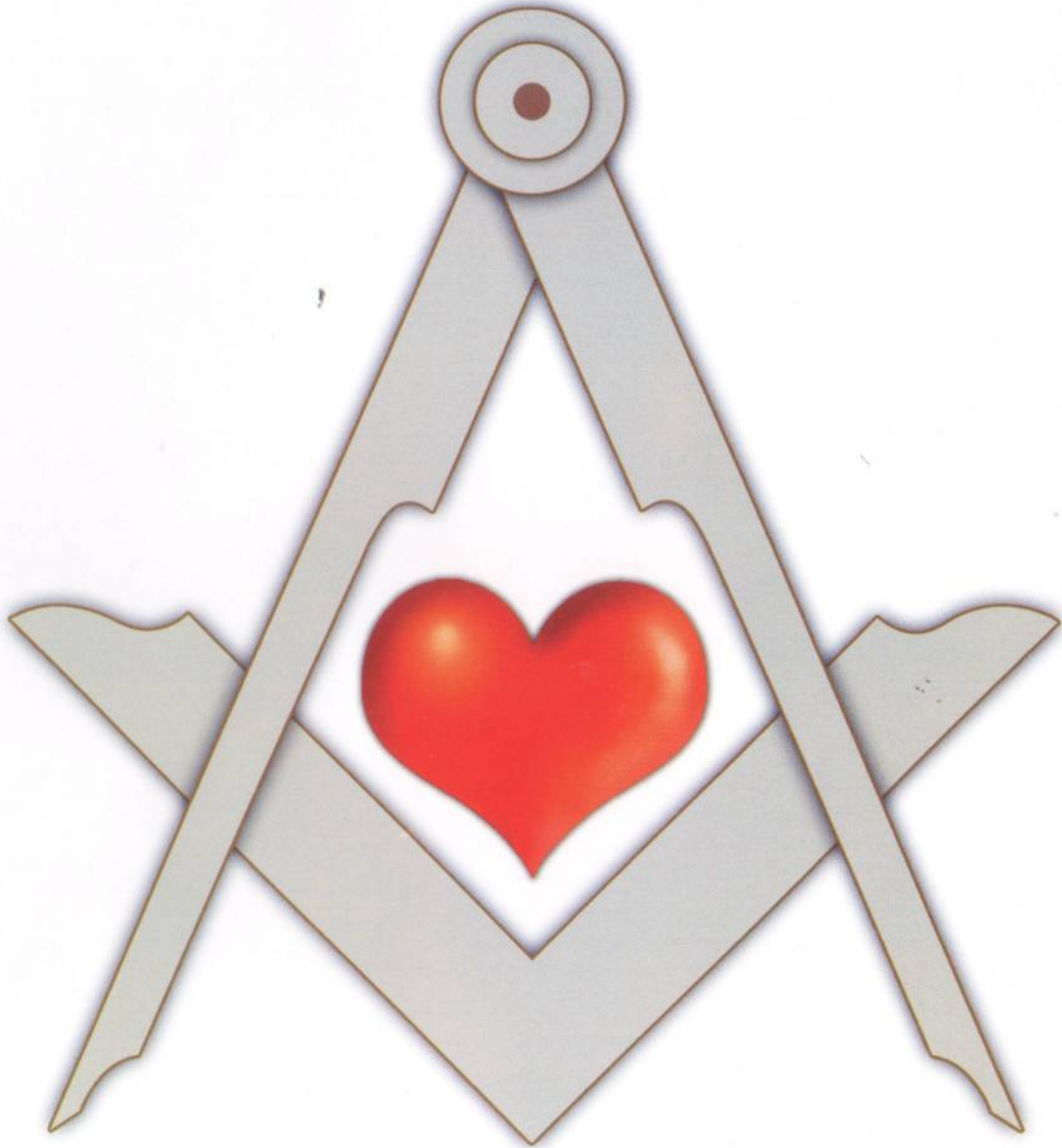
e-mail: rekmay@rekmay.com.tr

Yayın Türü: Yayın süreli

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası üyelerinin haberleşmesi için 3 ayda bir yayınlanır.

Organ bağışı

hayat kurtarır

73 Yıllık Deneyim ve Kalite ...

ASPI 212 516 27 18

Moda Cad. Ferit Tek Sk. No:1 34710 Moda/Kadıköy/İSTANBUL

Tel: (0 216) 346 90 72 Fax: (0 216) 346 97 08

info@modadenizkulubu.org.tr • www.modadenizkulubu.org.tr

**MODA
DENİZ
KULÜBÜ
1935**

